STRATEGIA ROZWOJU GMINY STRZELIN NA LATA 2015 – 2022

SPIS TREŚCI

WSTĘP ... 4

I. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY STRZELIN ... 5

SFERA PRZESTRZENNA ... 6

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY ... 6

1.1 POŁOŻENIE ... 6

1.2 POWIERZCHNIA ... 9

1.3 HISTORIA ... 9

2. ŚRODOWISKO NATURALNE ... 11

2.1 BUDOWA GEOLOGICZNA ... 11

2.2 SUROWCE MINERALNE ... 11

2.3 KLIMAT ... 11

2.4 GLEBY ... 12

2.5 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE ... 12

2.5.1 WODY POWIERZCHNIOWE ... 12

2.5.2 WODY PODZIEMNE ... 13

2.6 ZASOBY PRZYRODNICZE ... 14

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA ... 16

3.1 DROGI ... 16

3.1.1 DROGI GMINNE ... 16

3.1.2 DROGI POWIATOWE, WOJEWÓDZKIE, KRAJOWE ... 16

3.2 POŁĄCZENIA KOLEJOWE ... 17

3.3 DROGI I ŚCIEŻKI ROWEROWE ... 17

3.4 MIESZKALNICTWO I INWESTYCJE ... 19

3.5 GAZOWNICTWO, ENERGETYKA I CIEPŁOWNICTWO ... 20

3.6 GOSPODARKA WODNO-KANALIZACYJNA ... 21

3.6.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA ... 21

3.6.2 SIEĆ KANALIZACYJNA ... 22

3.7 GOSPODARKA ODPADAMI ... 23

SFERA SPOŁECZNA ... 25

4. DEMOGRAFIA ... 25

5. USŁUGI SPOŁECZNE ... 29

5.1 OCHRONA ZDROWIA ... 29

5.2 OPIEKA SPOŁECZNA ... 29

5.3 BEZPIECZEŃSTWO ... 31

5.4 EDUKACJA ... 33

5.4.1 PLACÓWKI OŚWIATOWE 34
6. KULTURA CZASU WOLNEGO 36
6.1 INSTYTUCJE KULTURY 36
6.1.1 STRZELIŃSKI OŚRODEK KULTURY 36
6.1.2 MIEJSKA I GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA 37
6.1.3 ŚWIETLICE WIEJSKIE 38
6.1.4 PARAFIE I KOŚCIOŁY 38
6.2 NAJWAŻNIEJSZE KULTURALNE IMPREZY CYKLICZNE 38
6.3 SPORT 39
6.4. POTENCJAŁ TURYSTYCZNY, W TYM DZIEDZICTWO KULTUROWE 40
7. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE 43
7.1 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE 43
SFERA GOSPODARCZA 45
8. SFERA GOSPODARCZA 45
8.1 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ 45
8.2 BEZROBOCIE 48
8.3 BUDŻET GMINY 51
8.4 WSPÓŁPRACA PONADLOKALNA 56
9. PODSUMOWANIE DIAGNOZY 59
II. STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY NA LATA 2015 – 2025 61
1. WIZJA 61
2. MISJA 63
3. ANALIZA SWOT/TOWS 64
4. KIERUNKI ROZWOJU ORAZ OBSZARY INTERWENCJI ISTOTNE DLA ROZWOJU GMINY 75
5. PLAN OPERACYJNY STRATEGII: CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, ZADANIA 77
6. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI SZCZEBLA REGIONALNEGO I POWIATOWEGO 80
7. PROCEDURY WDRAŻANIA, MONITORINGU, EWALUACJA, AKTUALIZACJI I PROMOCJI STRATEGII 84
7.1 WDRAŻANIE STRATEGII 84
7.2 MONITORING STRATEGII 84
7.3 EWALUACJA STRATEGII 87
7.4 PROMOCJA STRATEGII 88
7.5 FINANSOWANIE STRATEGII 88
III. ZAŁĄCZNIKI 90
III.1 RAPORT Z BADAŃ MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY STRZELIN ORAZ LOKALNYCH LIDERÓW OPINII 90

1. WSTĘP 90
2. BADANIE CAWI 93
2.1 CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ 93
2.2 ANALIZA SZCZEGÓŁOWA 95
3. BADANIE TIDI 103
3.1 CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ 103
3.2 ANALIZA SZCZEGÓŁOWA 104
4. ANEKS 111
4.1 ANKIETA CAWI 111
4.2 SCENARIUSZ TIDI 114
IV. SPIS TABEL, MAP I WYKRESÓW 116

WSTĘP

Strategia jest kluczowym dokumentem z punktu widzenia rozwoju gminy. Jest ona tworzona nie tylko dla władz samorządowych, ale przede wszystkim dla mieszkańców.

Strategia rozwoju to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju i przyjmujący takie kierunki oraz priorytety działania (cele operacyjne i zadania), które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych.

Ustalenia zawarte Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Wokół jej ustaleń muszą koncentrować się działania władz samorządowych, zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańców gminy oraz tworzenia sprzyjających warunków dla dalszego rozwoju.

Strategia Rozwoju nie jest gotową receptą na sukces. Jest ona jedynie ogólnym drogowskazem, wskazującym najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i ekologiczne, na których powinna być skoncentrowana uwaga w określonym horyzoncie czasowym.

Proces formułowania Strategii, w tym określenia obszarów priorytetowych, celów, działań, wskaźników oparty został na zasadach partnerstwa lokalnego – podczas konsultacji społecznych w formule warsztatów – przy zaangażowaniu przedstawicieli życia społecznego, gospodarczego oraz politycznego, w tym przedsiębiorców, władz samorządowych, instytucji rynku pracy, organizacji pozarządowych.

Taki sposób opracowania dokumentów programowych ma istotny wpływ na ich jakość, jak i na powodzenie ich realizacji, której sprzyja akceptacja założeń programu przez podmioty, do których jest on adresowany. Tworzenie strategii rozwoju z udziałem lokalnej społeczności wpływa na jej zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju gminy, a tym samym na skuteczność jej realizacji oraz wnosi wkład w budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Redaktorzy dokumentu pragną serdecznie podziękować wszystkim uczestnikom konsultacji za prace warsztatowe, zaangażowanie oraz wkład merytoryczny stanowiący trzon opracowanej Strategii.

I. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY STRZELIN

Niniejsza część stanowi diagnozę stanu społeczno-gospodarczego gminy Strzelin. Diagnoza została wykonana w oparciu o metodę desk research, tj. analizę danych zastanych oraz metodę wywiadów ilościowych i jakościowych z mieszkańcami gminy Strzelin.

Metoda desk reserch to metoda badań społecznych lub marketingowych, która zakłada szczegółową analizę istniejących już i dostępnych danych. Realizacja projektu typu desk research nie jest związana z pozyskiwaniem nowych informacji, a jedynie scaleniem, przetworzeniem i analizą danych rozproszonych dotychczas wśród rozmaitych źródeł. Zastosowana analiza danych zastanych pozwoliła na zebranie podstawowych danych na temat sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Strzelin.

W ramach opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2015 – 2022 zostały przeprowadzone dwa badania: z mieszkańcami miasta i gminy Strzelin oraz z lokalnymi liderami opinii.

Badanie z mieszkańcami miasta i gminy Strzelin zostało przeprowadzone za pomocą ankiety online (CAWI). Jest to metoda zbierania danych ilościowych, w której respondent jest proszony o samodzielne wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Ankieta została zamieszona na stronie Urzędu Gminy Strzelin.

W przypadku badania z liderami opinii zastosowano telefoniczne wywiady pogłębione (TIDI). Jest to metoda badań jakościowych, polegająca na szczegółowej, wnikliwej rozmowie z respondentem. Celem badania było dotarcie do precyzyjnych informacji, poszerzenie wiedzy związanej z badanym tematem. Badanie to jest stosowane, jako uzupełnienie innych metod badawczych, w celu pogłębienia wiedzy o badanym zjawisku. Telefoniczny wywiad pogłębiony został przeprowadzony w oparciu o ustrukturalizowany scenariusz.

Diagnozę przeprowadzono w trzech sferach: przestrzennej, społecznej oraz gospodarczej.

Dane zebrane w trakcie diagnozy stanowiły podstawę do dalszych pogłębionych analiz na etapie formułowania Strategii Rozwoju.

SFERA PRZESTRZENNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1 POŁOŻENIE

Gmina Strzelin administracyjnie należy do województwa dolnośląskiego i powiatu strzelińskiego. Położona jest ok. 37 km na południe od Wrocławia. Geograficznie gmina leży na krawędzi Wzgórz Strzelińskich, stanowiących część Przedgórza Sudeckiego i Równiny Wrocławskiej, wchodzącej w skład Niziny Śląskiej.

Wzgórza Strzelińskie z kulminacją na Gromniku (393 m n.p.m.) zbudowane są w większości z granitu, który w wielu miejscach jest eksploatowany. Kamieniołomy granitu w Strzelinie należą do największych w Europie, dostarczają jakościowo bardzo dobrego surowca skalnego.

Gmina Strzelin sąsiaduje z gminami:

- powiatu strzelińskiego: Borów, Kondratowice, Przeworno, Wiązów;
- powiatu oławskiego: Domaniów;
- powiatu ząbkowickiego: Ziębice, Ciepłowody.

W skład gminy wchodzi miasto Strzelin oraz 37 miejscowości wiejskich:

1. Biały Kościół,
2. Biedrzychów,
3. Bierzyn,
4. Brożec,
5. Chociwel,
6. Częszyce,
7. Dankowice,
8. Dębniki,
9. Dobrogoszcz,
10. Gębczyce,
11. Gębice,
12. Gęsiniec,
13. Głęboka,
14. Gościęcice,
15. Górzec,
16. Karszów,
17. Karszówek,
18. Kazanów,
19. Krzepice,
20. Kuropatnik,
21. Ludów Polski,
22. Mikoszów,

23. Muchowiec,
24. Nieszkowice,
25. Nowolesie,
26. Pęcz,
27. Piotrowice,
28. Pławna,
29. Skoroszowice (wraz z przysiółkiem Myszkowice),
30. Strzegów,
31. Szczawin,
32. Szczodrowice,
33. Trześnia,
34. Ulica,
35. Warkocz,
36. Wąwolnica,
37. Żeleźnik.

Gmina Strzelin posiada bardzo dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjne. Niedaleko granic gminy biegnie autostrada A4 (odległość od granicy gminy do węzła autostradowego 395 wynosi ok. 15 km, do węzła 396 – poniżej 8 km). Gminę przecinają: droga krajowa, drogi wojewódzkie oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Poza komunikacją drogową warto zwrócić uwagę na linię kolejową o znaczeniu międzynarodowym (Wrocław-Praga), biegnącą przez teren gminy.

Mapa 1. Gmina Strzelin

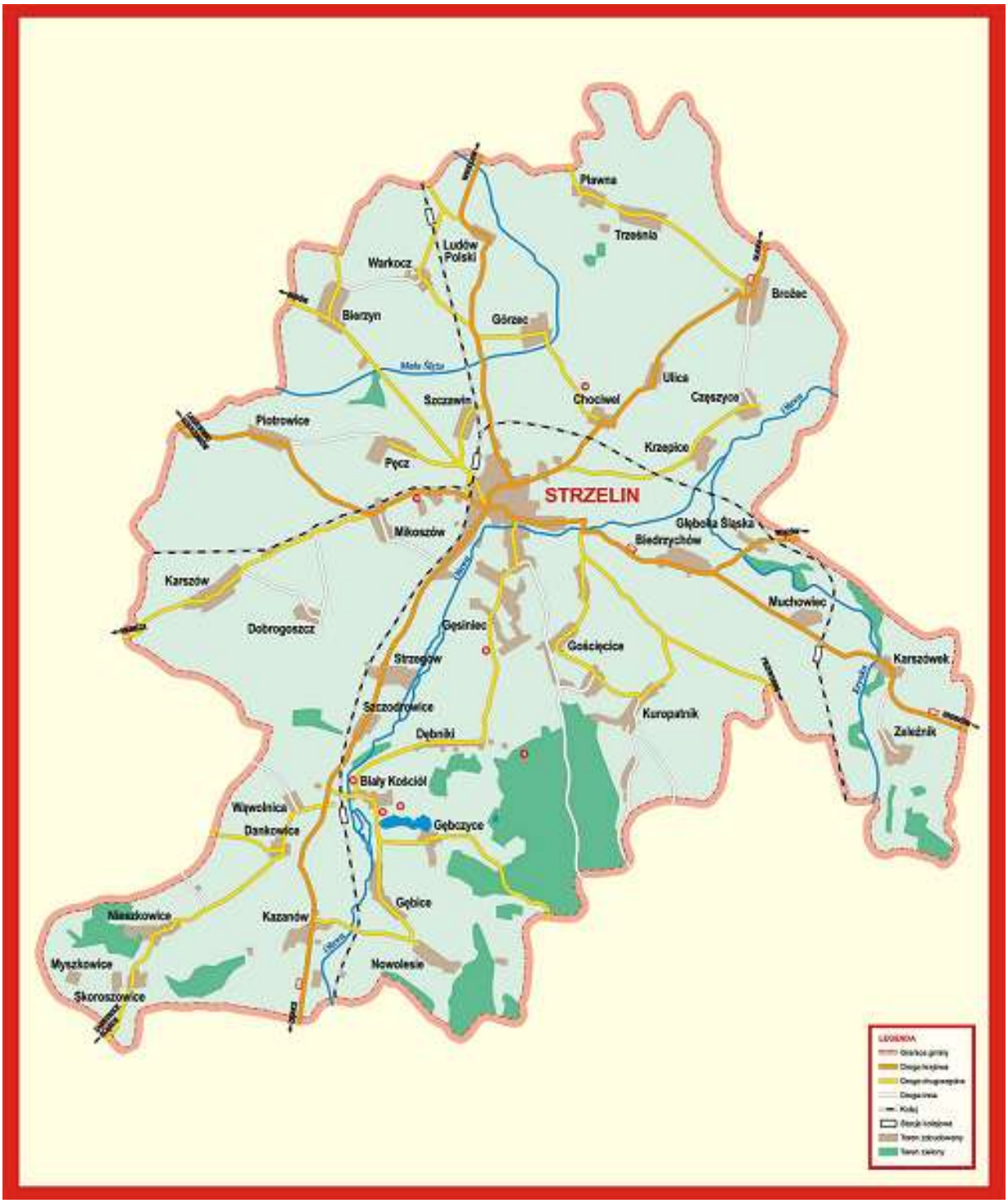

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Strzelinie

1.2 POWIERZCHNIA

Powierzchnia gminy wynosi 171,4 km², z czego 113,75 km² stanowią użytki rolne. Duży udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy oraz dobre gleby ukształtowały jej rolniczy charakter. Miasto
i gminę Strzelin zamieszkują 21 567 osoby, w tym miasto 12 177 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2014 r.)

1.3 HISTORIA

Ślady pierwotnego osadnictwa na ziemi strzelińskiej pochodzą sprzed 3 tys. lat p. n. e. Źródła pisane dokumentują początki miasta na XIII w., a nazwa „Strzelin", po raz pierwszy pojawiła się w 1228 r. przy wzmiance o Radosławie – komesie ze Strzelina. Dokument z 1233 r. mówi o proboszczu tutejszej parafii, zaś tekst z roku 1245, o strzelińskiej kasztelani. 30 listopada 1292 roku Bolko I Świdnicki zwany Surowym nadał Strzelinowi prawa miejskie. Osada powstała na skrzyżowaniu dróg handlowych
z Wrocławia do Kłodzka oraz z Brzegu do Świdnicy. Właśnie tu, w dolinie Oławy kupcy i wędrowcy zatrzymywali się na odpoczynek oraz nocleg. Nazwę swą wywodzi od słowiańskiego wyrazu „streła" strzała, co sugeruje, że mieszkali w niej wytwórcy łuków i strzał, a mieszkańcy słynęli jako doskonali łucznicy. W herbie Strzelina obok średniowiecznego patrona miasta św. Michała Archanioła widniała strzała.

Bolko I był wybitnym gospodarzem, dbał o pomyślność i obronność swojego księstwa. Otoczył miasto murem obronnym wzmocnionym czterema basztami narożnymi, zbudowanym z miejscowego granitu. Bolko II Ziębicki, otoczony przez Czechów na zamku w Kamieńcu, bronił się długo i mężnie. Musiał jednak ulec i w 1336 r. Księstwo Ziębickie wraz ze Strzelinem przeszło pod panowanie króla czeskiego. W pierwszej połowie XV w. ziemia strzelińska bardzo ucierpiała na skutek wojen husyckich. Oddziały husytów trzykrotnie zdobywały i plądrowały miasto.

Druga połowa XV i cały XVI w. to szybki rozkwit miasta. Podstawą bogactwa mieszczan stało się sukiennictwo, szewstwo, garbarstwo, piwowarstwo, obróbka metali. Duże dochody przynosiły kamieniołomy granitu. Rozwijało się szkolnictwo i kultura. Pierwsza szkoła powstała przy kościele parafialnym p.w. Michała Archanioła, a jej istnienie potwierdza dokument z 1552 r., w tym czasie funkcjonowała również żeńska szkoła przy Klasztorze Klarysek. Uczęszczało do niej aż sześć księżniczek pochodzących z rodu Piastów Śląskich.

W XVI w. patrycjat miasta był już w większości niemiecki. Zdecydowanie polskie natomiast były okoliczne wioski. Obok Polaków i Niemców w mieście mieszkali również Żydzi. W końcu XV w. istniała tu szkoła żydowska. W dobie reformacji w 1540 r. Klasztor Klarysek zlikwidowano, a władca Strzelina, książę legnicko – brzeski Fryderyk II wprowadził w swoim księstwie luteranizm. Rozkwit miasta przerwała wojna 30-letnia (1618-1648). Obce wojska wielokrotnie grabiły Strzelin. Skrzętnie ukrywany skarbiec miejski wpadł w ręce Szwedów. Ziemię strzelińska rabowały wojska cesarskie, saskie, brandenburskie oraz polskie oddziały najemne, tzw. lisowczycy walczący w służbie cesarza. Plagą tych lat były też liczne pożary oraz wielkie epidemie dziesiątkujące ludność.

W roku 1675, księstwo legnicko – brzeskie, w skład którego wchodził Strzelin, przeszło w bezpośrednie władanie cesarza. Rządy namiestników cesarskich przyniosły wzmożoną akcję kontrreformacyjną, ograniczenie samorządności miejskiej oraz wzrost ucisku podatkowego jego

mieszkańców. Rozpoczęte w 1740 r. wojny prusko – austriackie o Śląsk nie ominęły ziemi strzelińskiej. W 1761 r. zostały ostatecznie wyparte wojska austriackie. Strzelin wraz z całym Śląskiem dostał się na blisko 200 lat pod panowanie pruskie. Resztki niezależności władz miejskich zostały całkowicie zlikwidowane. Nastąpiła germanizacja tych terenów. Pojawiły się pierwsze manufaktury, głównie sukiennicze. W 1780 r. Strzelin liczył 2159 mieszkańców. W czasie wojen napoleońskich okolice Strzelina były areną kilku potyczek oraz wielkiej bitwy stoczonej na zachód od miasta w pobliżu wsi Szczawin.

W roku 1807 przez Strzelin przechodziły oddziały polskich ułanów – żołnierzy legii polsko-włoskiej. Władze pruskie pragnąc opanować radykalizację nastrojów swych poddanych ogłosiły w 1807r. akt o zniesieniu poddaństwa, a w 1808r. przywróciły częściowo samorząd miejski. W 1815r. przez Strzelin przechodziły wojska rosyjskie spychając Francuzów na zachód. W tym czasie doszło tu do spotkania między carem Aleksandrem I, a królem pruskim Fryderykiem Wilhelmem III. W spotkaniu uczestniczyli również wodzowie obu armii: Kutuzow i Blücher. Sojusznicy obradowali w dawnym zamku książąt brzeskich należącym do arystokratki Marii Teresy Radziejowskiej.

W drugiej połowie XIX w. i na początku XX w. nastąpił rozwój gospodarczy miasta. Rozbudowano kamieniołomy, w których zaczęto wydobywać granit na skalę przemysłową. Ze strzelińskiego granitu wzniesiono m. in. ratusze w Berlinie i Tczewie, mosty na Wiśle, liczne dworce na Śląsku. W 1868r. uruchomiono cegielnię, a trzy lata później cukrownię. W 1871 r. otwarto linię kolejową łączącą Wrocław ze Strzelinem, którą następnie przedłużono do Kłodzka i Międzylesia. Wkrótce Strzelin otrzymał połączenie kolejowe z Brzegiem, Grodkowem, Otmuchowem i Niemczą. Kolej zrewolucjonizowała handel i transport wpływając na wzrost rentowności przedsiębiorstw i bogacenie się miasta. Po wyburzeniu murów, terytorium miasta wzbogaciło się o sąsiednią wieś Wojsewitz (Wojsławice). W 1876r. wzniesiono gmach gimnazjum miejskiego (dziś ZSO), a w 1911 liceum żeńskie. W gimnazjum męskim kształcił się późniejszy laureat Nagrody Nobla w dziedzinie immunologii – Strzelinianin Paul Ehrlich.

Pierwsza wojna światowa szczęśliwie ominęła miasto. Na terenie powiatu zatrudniano ponad 1000 jeńców wojennych, głównie Rosjan, Serbów i Rumunów. W 1920 r. Strzelin liczył 9400 mieszkańców, w 1925 r. 10900, a w 1938 r. – 12550. Po zajęciu Polski przez wojska hitlerowskie w Strzelinie i okolicy powstały liczne obozy jenieckie i obozy pracy przymusowej. W latach 1939 – 1945 pracowały w nich tysiące jeńców wojennych: Polaków, Rosjan, Francuzów, Belgów, Anglików, Jugosłowian. W obliczu zbliżającego się frontu w styczniu 1945r. przesiedlono całą ludność miasta i powiatu na południe, głównie w okolice Bystrzycy Kłodzkiej. Krok ten wymusiło dowództwo wojskowe pragnące oczyścić przedpola „Festung Breslau". Ostatni niemiecki burmistrz Strzelina rozkazał wysadzić w powietrze wieżę ratusza i wieżę kościoła św. Krzyża.

Działania wojenne zniszczyły w 90 % centrum miasta. Cudem ocalała rotunda św. Gotarda – najstarszy zabytek Strzelina. Zdobyte miasto, 15 maja 1945 roku radziecki komendant Strzelina przekazał Pełnomocnikowi Rządu RP Janowi Nowakowskiemu, otwierając kolejną kartę historii tych ziem.[1]

[1] Źródło: http://www.strzelin.pl/Historia.html; opracowanie Janusz Czachorowski

2. ŚRODOWISKO NATURALNE

2.1 BUDOWA GEOLOGICZNA

W północnej części gminy podłoże geologiczne stanowią trzeciorzędowe iły mioceńskie w stanie zwartym lub półzwartym z przewarstwieniami piasków i pyłów. Występują one na głębokości od 15 do 40 metrów oraz lokalnie pojawiają się na powierzchni. Skałę macierzystą pokrywa warstwa ziemi o miąższości 10-40 metrów z utworów czwartorzędowych reprezentowanych przez osady wodnolodowcowe i morenowe, wykształcone w postaci glin piaszczystych i iłów pylastych pozostających w stanie twardoplastycznym lub plastycznym. W dolinach rzecznych płytkie podłoże, do głębokości 1,5 metra, stanowią mady rzeczne wykształcone jako gliny pylaste lub gliny piaszczyste, miękkoplastyczne, podścielone średnio zagęszczonymi piaskami średnimi i żwirami.

Południowa część gminy zbudowana jest z gruntów powstałych w wyniku intruzji warsycyjskich w obrębie bloku przedsudeckiego oraz z okrywających je skał metamorficznych (gnejsy biotypowe, łupki amfibolowe i ilaste dolnego dewonu). W części południowo-zachodniej nad pokrywami wietrzelinowymi jest warstwa utworów lessowych o miąższości przekraczającej nawet 3 metry.

2.2 SUROWCE MINERALNE

Gmina Strzelin jest bogata w surowce mineralne. Na jej terenie występuje przede wszystkim granit i gnejs, których udokumentowane złoża znajdują się w Mikoszowie, Strzelinie, Gębczycach, Białym Kościele i Gęsińcu. Obecnie surowce te są eksploatowane przez kamieniołomy w Strzelinie, Mikoszowie i Gębczycach. Oprócz wyżej wymienionych surowców mineralnych występują również udokumentowane złoża kaolinu i iłów mioceńskich (Strzelin), piasku i kruszywa naturalnego (Karszów), utworów piaszczysto-żwirowych (Żeleźnik). Ponadto w obrębie Gościęcic, w wyniku prac terenowych stwierdzono istnienie wielu wyrobisk skalnych (biototypów, łupków amfibolowych lub ilastych), dotychczas nie eksploatowanych. Podobnie jest we wsi Gębczyce, gdzie stwierdzono wyrobiska wapieni krystalicznych.

2.3 KLIMAT

Cały obszar gminy znajduje się na pograniczu charakterystycznych dla sfery umiarkowanej klimatów oceanicznego i kontynentalnego oraz pod ograniczonym wpływem astrefowego klimatu górskiego. Klimat okolic Strzelina jak i pozostałej przedsudeckiej części Dolnego Śląska kształtuje się pod wpływem tych samych mas powietrza, co w pozostałej części kraju.

Scenariusze zmian klimatu dla Polski do 2030 roku wykazały, że w tym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych.

Obecna agenda polityczna Unii Europejskiej ukierunkowana jest na kompleksowe i zintegrowane podejście do polityki klimatycznej i energetycznej, które Rada Europejska przyjęła w marcu 2007 roku i w ramach którego zobowiązała się do osiągnięcia do 2020 roku następujących celów:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20% w porównaniu z poziomami z 1990 r.,
- zwiększenie udziału energii odnawialnej we wszystkich źródłach zużywanej energii do 20%,
- poprawę efektywności energetycznej o 20%.

Zjawiska związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi stanowią istotne zagrożenie w szczególności dla gospodarki rolnej. Uwarunkowania związane z rzeźbą terenu wpływają na zagrożenie erozją wodną i wietrzną. Właściwe gospodarowanie przestrzenią powinno uwzględniać także zagrożenie powodziowe. Oddziaływanie deszczów jest ważne w odniesieniu do problemów takich jak: sprawność sieci kanalizacyjnych, lokalizacja budowli na obszarach narażonych na niebezpieczeństwa powodzi czy też występowania osuwisk skarp i rozmywania podpór mostowych.

2.4 GLEBY

Ziemia Strzelińska, z uwagi na bardzo dobrą jakość gleb i warunki klimatyczne, posiada znakomite tereny rolnicze. W obrębie użytków rolnych dominują gleby I-III klasy (ok. 72 %), dość duży udział mają również gleby IV klasy (20%). Gleby te zaliczane są do kompleksu pszennego dobrego i pszennego wadliwego, żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego. Gorsze warunki glebowe występują w rejonie Wzgórz Strzelińskich.

Kompleksy rolne gminy rozprzestrzenione są szeroko na lekko falistych i płaskich terenach nizinnych oraz w dolinach rzecznych. Występują tu gleby bielicowe i brunatne, a w dolinach mady, rzadziej czarne ziemie. Są to gleby urodzajne o wysokich klasach bonitacyjnych.

2.5 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

2.5.1 WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Strzelin położona jest w zasięgu dwóch zlewni. Zlewnia rzeki Oławy obejmuje południowo-wschodnią część gminy, a zlewnia rzeki Ślęzy północno-zachodnią część. Głównymi ciekami są Mała Ślęza i Oława. Rzeki te stanowią dwie podstawowe osie systemu hydrograficznego gminy. Większymi dopływami tych rzek są:

- Krynka (dopływ Oławy),
- Młynówka Gębicka (dopływ Oławy),
- Potok Nieszkowicki (dopływ Oławy),
- Babica (dopływ Oławy),
- Pluskawa (dopływ Małej Ślęzy),
- Rów Gołostowicki (dopływ Małej Ślęzy).

Oprócz wyżej wymienionych cieków przez gminę przepływają: Rów Rożnowski, Potok Kuropatnik, Rów „A", Rów „C" (których odbiornikiem jest rzeka Krynka), Potok Podgródka, Młynówka Żeleźnicka, Potok Gębicki, Potok Nowoleski, Potok Koziniec, Potok Skoroszowicki, Potok Komorowicki.

Gmina ze względu na swe położenie posiada także znaczną ilość rowów melioracyjnych, stałych i okresowo prowadzących wodę.

Na terenie gminy w odległości około 200 m od miejscowości Biały Kościół znajdują się dwa zbiorniki o łącznej powierzchni 21,78 ha (w tym zbiornik dolny o powierzchni 9,08 ha, zbiornik górny o powierzchni 12,7 ha). Są one zasilane wodami rzeki Podgródki. Stawy te stanowią dużą atrakcję turystyczną dla wędkarzy.

2.5.2 WODY PODZIEMNE

Charakter i głębokość występowania wód gruntowych uzależniony jest od budowy geologicznej i ukształtowania terenu. W dolinach rzecznych głębokość zwierciadła wody gruntowej związana jest z przepuszczalnymi nawodnionymi piaskami lub żwirami zalegającymi, pod warstwą mad gliniastych, na głębokości od 0,8 do 1,5 metra. Na terenach poza dolinami, zbudowanych z gruntów przepuszczalnych, woda zalega w przenikalnych osadach piaszczysto-żwirowych. Tworzy ona swobodne zwierciadła na głębokości od 1,3 do 2,5 metra. W rejonach pozadolinowych zbudowanych z gruntów nieprzepuszczalnych woda gruntowa zalega w trudno przepuszczalnych glinach, nie tworząc jednolitego poziomu. Pojawia się w postaci sączeń o zróżnicowanej wydajności na głębokości od 1 do 5,0 metrów. Na terenie Wzgórz Strzelińskich woda gruntowa o niejednolitych zwierciadłach znajduje się w pokrywach wietrzelinowych oraz szczelinach skalnych na głębokości od 0,5 do 2,0 metrów.

Obecnie gmina korzysta z siedmiu ujęć wody:

1) UJĘCIE GÓRZEC – dla SUW Górzec – pobór wody podziemnej za pomocą dwóch studni głębinowych.
2) UJĘCIE LUDÓW POLSKI dla SUW Ludów Polski – pobór wody podziemnej za pomocą dwóch studni głębinowych.
3) UJĘCIE LUDÓW POLSKI – GÓRZEC – dla SUW Strzelin – pobór wody podziemnej za pomocą 12 studni głębinowych (6 podstawowych + 6 awaryjnych).
4) UJĘCIE STRZELIN/ UL. BRZEGOWA – dla SUW Strzelin – pobór wody podziemnej za pomocą czterech studni głębinowych infiltracyjnych.
5) UJĘCIE DANKOWICE dla SUW Dankowice - pobór wody podziemnej za pomocą dwóch studni głębinowych.
6) UJĘCIE CZĘSZYCE dla SUW Częszyce - pobór wody podziemnej za pomocą dwóch studni głębinowych.
7) UJĘCIE KARSZÓW dla SUW Karszów - pobór wody podziemnej za pomocą dwóch studni głębinowych.

Obecnie stacje uzdatniania wody pokrywają zapotrzebowanie mieszkańców naszej gminy na wodę jednak należy pamiętać, iż w dobie globalizacji woda zaczyna być produktem deficytowym, dlatego też bardzo ważne jest, aby o dbać o jej czystość oraz chronić posiadane zasoby.[2]

[2] Na podstawie informacji: ZAKŁAD WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI sp. z o.o. w Strzelinie

2.6 ZASOBY PRZYRODNICZE

Obszar gminy posiada korzystne warunki dla wegetacji roślin. Na terenie gminy przeważają grunty orne. Obszary leśne stanowią niecałe 8% powierzchni gminy i zajmują obszar około 1451 ha. Zazwyczaj są to lasy mieszane. Gatunkami najliczniej reprezentowanymi są dąb, świerk, sosna i buki. Należą one do lasów klasy I zakwalifikowanych do celów gospodarczych.

Najbardziej sprzyjającym środowiskiem dla dużej populacji i różnorodności gatunkowej są Wzgórza Strzelińskie.

Fauna wzgórz liczy około 100 gatunków ptaków, z czego 19 to ptaki rzadkie: kania rdzawa, rokosz, siniak, dzięcioł średni, świergotek łąkowy, świerszczak i muchówka białoszyja (są to gatunki potencjalnie zagrożone o ograniczonym występowaniu lub silnym spadku liczebności). Pozostałe gatunki określone są jako pospolite i dość licznie występujące. Dolina rzeki Krynki skrywa wiele stanowisk chronionych rzadkich płazów i gadów. Spośród 18 krajowych gatunków płazów znaleziono tutaj 7 gatunków z traszką górską, kumakiem nizinnym i rzekotką drzewną. W rejonie tym stwierdzono ponad 70 gatunków zwierząt chronionych. Na uwagę zasługują: bocian biały, krwawodziób, brzegówka, wąsatka, remiz, popielica żołędnica, nocek duży, mroczek późny, gacek brunatny, karlik malutki.

Szczególny charakter tych terenów spowodował, iż tereny te zostały objęte ochroną prawną. W 2010 roku został utworzony uchwałą Rady Miejskiej Strzelina nr XXXIX/348/10 z dnia 26 stycznia 2010 roku Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Wzgórza Strzelińskie" o powierzchni 7330 ha. Swoim zasięgiem obejmuje południową część gminy. Celem ochrony jest głównie zachowanie mozaiki środowisk, zachowanie istniejącego wysokiego zróżnicowania środowiska fizycznego i mikrorzeźby terenu, tras rzecznych, zboczy i wzniesień, zachowanie dziewictwa geologicznego i paleontologicznego, zachowanie i wzbogacenie istniejących zespołów i zbiorowisk roślinnych, zachowanie różnorodności krajobrazowej, czynną ochronę przyrody poprzez określone działania w zakresie gospodarki leśnej, gospodarki rolnej, gospodarki wodnej, gospodarki przestrzennej, turystyki, ochrony przyrody i krajobrazu, ochrony dziedzictwa geologicznego. Ponadto w 2010 roku Komisja Europejska zatwierdziła dwa obszary Natura 2000 na terenie gminy Strzelin, tj. obszar Karszówek kod PLH20098, obszar Wzgórza Strzelińskie kod PLH020074.

Na terenie gminy występuje kilka pojedynczych obiektów uznanych i zakwalifikowanych jako pojemniki przyrody figurujące w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody.

Są to:

- Grupa trzech dębów szypułkowych tzw. „krzyżowe dęby" o obwodach 480 cm, 452 cm i 407 cm. Wiek drzew szacuje się na około 320 lat. Obiekty te znajdują się w obrębie wsi Gościęcice,
- Grupa sześciu lip drobnolistnych o obwodach pni 440 cm, 420 cm, 360 cm, 235 cm, 475 cm, 400 cm, drzewa rosną przy drodze prowadzącej do Leśniczówki w Gościęcicach;
- Dąb szypułkowy o obwodzie pnia 380 cm w miejscowości Nieszkowice;
- Buk zwyczajny forma płacząca o obwodzie pnia 220 cm rośnie przy drodze prowadzącej z Karszówka do Wyszonowic;
- Pojedynczy dąb szypułkowy o obwodzie 744 cm i wieku 430 lat, znajdujący się we wsi Karszówek;
- Grupa dwóch dębów szypułkowych o obwodach 596 cm i 552 cm oraz wieku odpowiednio 340 i 330 lat. Drzewa te rosną we wsi Karszówek;

- Grupa czterech dębów szypułkowych o obwodach pni 390 cm, 560 cm, 340 cm, 410 cm, drzewa znajdują się w lesie w obrębie wsi Żeleźnik.

W obrębie miasta Strzelin znajduje się natomiast już tylko jeden pomnik przyrody oraz kilka drzew zasługujących na uwagę ze względu na wielkość i walory przyrodnicze. Są to:

- Pomnik przyrody dąb szypułkowy o obwodzie pnia 325 cm przy ul. Pułaskiego;
- Surmia zwyczajna przy ul. Staszica;
- Dwa klony platany przy ul. Kilińskiego;
- Topola biała w Parku Staszica;
- Buk zwyczajny odmiana czerwono listna przy Urzędzie Miasta i Gminy.

Do ciekawych miejsc należą również aleje drzew owocowych rozmieszczone wzdłuż głównych dróg gminnych.

Są to między innymi:

- Aleja jabłoni w miejscowości Dobrogoszcz;
- Aleja dzikich grusz na drodze ze Skoroszowic do Myszkowic.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

3.1 DROGI

3.1.1 DROGI GMINNE

Długość dróg będących w zarządzie gminy Strzelin wynosi łącznie 52 km, w tym w granicach Strzelina znajduje się 23 km dróg, natomiast poza granicami 29 km (nie licząc dróg polnych).

Aktualnie podział dróg gminnych przedstawia się następująco:

- W granicach miasta:

- drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (22 km);

- drogi o nawierzchni gruntowej (1 km);

- Na obszarach wiejskich:

- drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (23 km);

- drogi o nawierzchni twardej nieulepszonej (2 km);

- drogi o nawierzchni gruntowej (4 km).

Warto zaznaczyć, że w ostatnich latach nastąpiła zdecydowana poprawa w jakości dróg lokalnych. Niemniej jednak zarówno sytuacja związana z ilością, jak i stanem dróg wymaga zdecydowanych działań i jest możliwa tylko przy współpracy z Powiatowym Zarządem Dróg w Strzelinie, Dolnośląską Służbą Dróg i Kolei we Wrocławiu, Wrocławskim Oddziałem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

3.1.2 DROGI POWIATOWE, WOJEWÓDZKIE, KRAJOWE

Przez teren gminy, poza drogami lokalnymi, przechodzi również sieć dróg powiatowych, drogi wojewódzkie oraz droga krajowa. Niedaleko od granic gminy przebiega autostrada A-4 z węzłami komunikacyjnymi.

Głównymi drogowymi arteriami komunikacyjnymi są droga krajowa nr 39 przebiegająca przez gminę z zachodu na wschód oraz droga wojewódzka nr 395.

W północnej części gminy biegnie droga wojewódzka nr 396 w stronę Oławy, a we wschodniej droga wojewódzka nr 378 w stronę Grodkowa.

Droga krajowa nr 39 (DK39) o długości 116 km prowadzi przez województwa: dolnośląskie, opolskie i wielkopolskie. Przebiega z Łagiewnik w powiecie dzierżoniowskim do Baranowa koło Kępna. Ważniejsze miejscowości leżące na trasie DK39 to: Łagiewniki, Strzelin, Wiązów, Brzeg, Namysłów, Kamienna, Baranów, Kępno.

Droga wojewódzka nr 395 o długości 77 km przebiega przez powiaty: ząbkowicki, strzeliński i wrocławski. Biegnie wzdłuż DK8 E67, łącząc Paczków DK46 i DW382 z Wrocławiem DK8 E67.

Droga wojewódzka nr 396 o długości 59 km przebiegaj przez powiaty: strzeliński, oławski, namysłowski i oleśnicki.

Mapa 2. Gmina Strzelin na tle sieci dróg krajowych i wojewódzkich.

Źródło: www.google.pl/maps

3.2 POŁĄCZENIA KOLEJOWE

Poza ciągami drogowymi przez teren gminy biegnie magistrala kolejowa Wrocław-Praga, która ma znaczenie międzynarodowe. Linia kolejowa nr 276 jest w całości zelektryfikowana, częściowo dwutorowa. Na obszarze kraju posiada długość 136,2 km i łączy stacje Wrocław Główny z kolejowym przejściem granicznym Międzylesie-Lichkov. Trasa ta stanowi część ciągu transportowego CE 59.

Linia kolejowa, poprzez stacje Warkocz, Boreczek, Węgry, Żórawina, Smardzów Wrocławski – łączy bezpośrednio Strzelin z Wrocławiem. Dla mieszkańców aglomeracji wrocławskiej stanowi bezpośrednie połączenie z obszarem Wzgórz Strzelińskich (stacje: Biały Kościół, Henryków).

Ponadto przez gminę przebiegają – obecnie nieczynne – linie kolejowe nr 304 (wschód-zachód) i nr 321 (we wschodniej części gminy).

3.3 DROGI I ŚCIEŻKI ROWEROWE

Wg systematyki prowadzonej w GUS, wg danych za 2013 rok, na obszarze gminy Strzelin znajduje się 2 km dróg dla rowerów, tj. dróg lub ich części przeznaczonych do ruchu rowerów jednośladowych,

oznaczonych odpowiednimi znakami drogowymi (ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, Dz. U. z 2012 r. poz. 1137. Zgodnie z GUS, za długość ścieżek rowerowych należy uważać długość dróg dla rowerów przebiegających w jednym kierunku. Długość ścieżek położonych po dwóch stronach drogi jest liczona odrębnie. W statystyce publicznej ujęto ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie).

Największy potencjał turystyczno-rekreacyjny na terenie gminy Strzelin posiadają Wzgórza Strzelińskie wraz z przebiegającymi przez nie szlakami turystycznymi. Na obszarze Wzgórz Strzelińskich wytyczono i oznakowano kilka tras rowerowych, w tym czerwoną, niebieską oraz zieloną. Oprócz tego w kilku miejscach wytyczono czarne ścieżki łącznikowe. Do jazdy rowerem całkiem nieźle nadaje się większość szlaków pieszych.

Mapa 3. Mapa ścieżek rowerowych i szlaków pieszych na obszarze Wzgórz Strzelińsko-Niemczańskich.

Źródło: www.bialyrower.pl

3.4 MIESZKALNICTWO I INWESTYCJE

Wg danych GUS w 2014 roku w gminie Strzelin było 3396 budynków mieszkalnych. Od 2009 roku liczba budynków mieszkalnych zwiększyła się o 9,54%. Dynamikę inwestycji budownictwa mieszkaniowego można przyrównać do średniej dynamiki w województwie dolnośląskim. Była to jednocześnie dynamika wyższa od średniej dla powiatu strzelińskiego oraz pozostałych gmin tego powiatu. Jednocześnie warto podkreślić, że dynamika inwestycji mieszkaniowych była podobna zarówno
w obszarze miejskim Strzelina, jak też na obszarach wiejskich gminy.

Tabela 1. Budynki mieszkalne w gminie Strzelin, na tle danych dla gmin powiatu strzelińskiego, powiatu strzelińskiego, województwa dolnośląskiego oraz kraju.

Jednostka terytorialna	ogółem						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica
POLSKA	5820763	5869959	6006608	6063721	6123726	6182136	106,20
DOLNOŚLĄSKIE	327617	332096	346299	350637	355402	360176	109,93
Powiat strzeliński	7505	7562	7703	7757	7849	7934	105,71
Borów	1016	1024	1043	1057	1077	1093	107,57
Kondratowice	828	831	820	822	826	825	99,63
Przeworno	1089	1090	1083	1086	1090	1097	100,73
Strzelin	**3100**	**3137**	**3278**	**3304**	**3348**	**3396**	**109,54**
Strzelin - miasto	**1170**	**1178**	**1232**	**1245**	**1259**	**1274**	**108,88**
Strzelin - obszar wiejski	**1930**	**1959**	**2046**	**2059**	**2089**	**2122**	**109,94**
Wiązów	1472	1480	1479	1488	1508	1523	103,46
Wiązów - miasto	338	342	353	359	369	378	111,83
Wiązów - obszar wiejski	1134	1138	1126	1129	1139	1145	100,97

Źródło: GUS/BDL

Jednym ze wskaźników, pozwalających ocenić zasoby mieszkaniowe, jest przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę. W wyniki inwestycji mieszkaniowych powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę gminie Strzelin zwiększyła się zauważalnie. Na obszarach wiejskich gminy Strzelin przyrost ten na przestrzeni lat 2009 – 2014 wyniósł 3,8 m2. Zauważalna jest dysproporcja pomiędzy powierzchnią mieszkań, jaką mają do dyspozycji mieszkańcy miasta Strzelina (24,8m2 na osobę) oraz obszarów wiejskich gminy (28,3 m2 na osobę). Średnia wartość tego wskaźnika dla gminy Strzelin zbliżona jest do średniej wojewódzkiej (26,7 m2).

Tabela 2. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Strzelin, na tle danych dla powiatu strzelińskiego, województwa dolnośląskiego oraz kraju.

Jednostka terytorialna	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica
	m2	m2	m2	m2	m2	m2	m2
POLSKA	24,6	25,3	25,6	25,9	26,3	26,7	2,1
DOLNOŚLĄSKIE	24,6	26,3	26,6	27,0	27,5	27,9	3,3
Powiat strzeliński	24,4	25,3	25,5	25,8	26,2	26,6	2,2
Strzelin	23,7	25,0	25,3	25,6	26,0	26,3	2,6
Strzelin - miasto	23,1	23,7	24,0	24,2	24,5	24,8	1,7
Strzelin - obszar wiejski	24,5	26,8	27,1	27,3	27,9	28,3	3,8

Źródło: GUS/BDL

Gmina Strzelin jest właścicielem 412 lokali, z czego 395 zlokalizowanych jest w mieście, a 17 na wsiach.

Ostatnie budynki komunalne, które zostały oddane do użytku to:

- budynek socjalny przy ul. Chopina w Strzelinie (27 lokali) – 2007 rok,
- modernizacja budynku wielorodzinnego przy ul. Kopernika w Strzelinie (6 lokali) – 2008 rok,
- budynek socjalny przy ul. Żeromskiego (20 lokali) – 2015 rok.

Przeciętna wielkość jednego lokalu wynosi 37,90 m2. Według informacji z Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie, zarejestrowanych jest ok. 100 rodzin, które oczekują na mieszkania komunalne. Zapotrzebowanie jednak z roku na rok wzrasta.

Przeciętna powierzchnia mieszkania w gminie Strzelin wynosi 74,7 m2, w tym na obszarze miasta jest to 66,1 m2, a na obszarach wiejskich gminy 74,7m2.

Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Strzelin, na tle danych dla powiatu strzelińskiego, województwa dolnośląskiego oraz kraju.

Jednostka terytorialna	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	m2	m2	m2	m2	m2	m2
POLSKA	70,5	72,3	72,6	72,8	73,1	73,4
DOLNOŚLĄSKIE	67,1	71,5	71,7	71,9	72,0	72,2
Powiat strzeliński	75,1	78,1	78,2	78,4	78,7	79,1
Strzelin	69,8	73,7	73,8	73,9	74,3	74,7
Strzelin - miasto	63,2	65,5	65,5	65,6	65,8	66,1
Strzelin - obszar wiejski	79,8	86,2	86,5	86,8	87,3	87,7

Źródło: GUS/BDL

3.5 GAZOWNICTWO, ENERGETYKA I CIEPŁOWNICTWO.

Zasilanie w energie elektryczną odbywa się napowietrzną siecią średniego napięcia 20kV oraz magistralną wysokiego napięcia 110kV z Wrocławia przez Żórawinę i Strzelin w kierunku Ząbkowic Śląskich. Główny punkt zasilania (GPZ - 110/20kV o mocy 2x52MVA) znajduje się w północno-zachodniej części Strzelina przy ulicy Dzierżoniowskiej. Energia do odbiorców przesyłana jest liniami napowietrznymi niskich napięć poprzez stacje transformatorowe 20kV/0,4kV oraz przez linie kablowe (dotyczy to wyłącznie nowej zabudowy). Najdłuższa linia kablowa poprowadzona jest ze Strzelina w kierunku miejscowości Górzec. Za jej pomocą dostarcza się energię do położonych tam zakładów przetwórstwa ziemniaków „MC CAIN". Na terenie miasta i gminy Strzelin zainstalowanych jest 139 transformatorów o łącznej mocy 22,8MVA. Ich stan jest zadowalający.

Gaz ziemny GZ-50 doprowadzany jest do miasta i gminy Strzelin z gazociągu wysokiego ciśnienia, który jest odgałęzieniem gazociągu prowadzącego do Niemczy. Miasto jest zasilane za pośrednictwem jednej stacji redukcyjno-pomiarowej 1° o przepustowości 3000 m3/h i dwóch stacji II o wydajności 1500 i 1.600 m3/h. Poza miastem Strzelin i sołectwami Karszów oraz Dobrogoszcz reszta miejscowości wiejskich nie ma dostępu do gazu rozprowadzanego siecią przewodową.

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. (dawniej Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.) zrealizowało projekt pn: „Rozwój gazyfikacji w wybranych miejscowościach gminy Strzelin i Wiązów w

powiecie strzelińskim". Zadanie było realizowane z udziałem środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Zadanie obejmowało budowę gazociągu wysokiego ciśnienia Oława-Chociwel. Powstały gazociąg stanowi nowe źródło zasilania miejscowości Strzelin, zapewniające niezawodność dostaw odbiorcom gazu. Ponadto, w ramach projektu wybudowano gazociągi średniego ciśnienia. Nowa instalacja została wpięta do istniejącej sieci średniego ciśnienia w rejonie ulic Okulickiego i Kazimierza Wielkiego
w Strzelinie. W Kurowie (gm. Wiązów) powstała stacja redukcyjna, z której gazociąg średniego ciśnienia będzie doprowadzony docelowo przez Witowice do Wiązowa. Gaz popłynie również do przedsiębiorstwa McCain Polska Sp. z o.o. – światowego lidera w produkcji frytek. Dzięki realizowanemu przedsięwzięciu powstało ok. 42 km sieci gazowej.

Przedsięwzięcie rozwiązuje wieloletni problem braku warunków technicznych do właściwego zasilania miasta Strzelin w gaz ziemny oraz pozwala zaspokoić zapotrzebowanie podmiotów gospodarczych, instytucji i osób fizycznych.

Wg danych GUS za 2014 roku z gazu sieciowego korzystało 52,9% mieszkańców gminy Strzelin, w tym 88,1% mieszkańców miasta i 6,8% mieszkańców obszarów wiejskich.

3.6 GOSPODARKA WODNO-KANALIZACYJNA

3.6.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zaopatrzeniem w wodę mieszkańców gminy Strzelin zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Strzelinie Sp. z o.o. Spośród 37 miejscowości znajdujących się na terenie gminy wszystkie są włączone w sieć wodociągową, która będzie dalej rozbudowywana oraz miejscami modernizowana (np.: Głęboka). Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy Strzelin wynosi 154 km. Istniejące stacje uzdatniania są zlokalizowane w miejscowościach: Strzelin, Dankowice, Karszów, Częszyce, Górzec, Ludów Polski. Szczegółowe dane na temat sieci wodociągowej zawiera poniższa tabela.

Tabela 4. Sieć wodociągowa gminy Strzelin.

Wyszczególnienie	Ogółem **2010**	Strzelin **2010**	Ogółem **2011**	Strzelin **2011**	Ogółem **2012**	Strzelin **2012**	Ogółem **2013**	Strzelin **2013**	Ogółem **2014**	Strzelin **2014**
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	135,70	32,00	137,50	32,00	151,50	38,22	152,2	38,4	154,0	39,5
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	3082	1220	3115	1237	3161	1248	3237	1277	3301	1`299
Woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam^3)	639,60	374,70	567,50	357,00	608,60	375,70	589,0	459,1	592,6	464,4

Źródło: Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Strzelinie

Wg danych GUS w 2013 roku z sieci wodociągowej korzystało 88,4% mieszkańców gminy, w tym 97,9% mieszkańców miasta i 75,9% mieszkańców obszarów wiejskich.

3.6.2 SIEĆ KANALIZACYJNA

Odprowadzaniem ścieków na terenie gminy również zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. W gminie kanalizację sanitarną posiada 13 miejscowości: Biały Kościół, Chociwel, Strzegów, Szczodrowice, Gęsiniec, Mikoszów, Pęcz, Szczawin, Kuropatnik, Ludów Polski, Górzec, Gościęcice Dolne, Średnie i Górne oraz miasto Strzelin. Miejska sieć kanalizacji sanitarnej jest na bieżąco modernizowana i rozbudowywana. Planuje się skanalizowanie pozostałych miejscowości w ramach projektów, dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej. Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Strzelin wynosi 115,40 km. Szczegółowe dane na temat sieci kanalizacyjnej znajdują się w tabeli 13.

Wg danych GUS w 2013 roku z sieci kanalizacyjnej korzystało 63,7% mieszkańców gminy, w tym 92,8% mieszkańców miasta i 25,4% mieszkańców obszarów wiejskich.

Tabela 5. Sieć kanalizacyjna gminy Strzelin.

Wyszczególnienie	Ogółem **2010**	Strzelin **2010**	Ogółem **2011**	Strzelin **2011**	Ogółem **2012**	Strzelin **2012**	Ogółem **2013**	Strzelin **2013**	Ogółem **2014**	Strzelin **2014**
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	45,30	32,00	61,70	42,30	99,80	43,30	114,2	43,30	115,40	44,30
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1454	1135	1471	1149	1555	1161	1828	1200	2144	1269
Ilość ścieków (dam^3)	616,00	575,00	535,10	497,00	565,30	526,00	534,00	477,00	579,00	477,00
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoba)	13618	12358	13594	12312	13871	12305	14564	12226	15802	12045

Źródło: Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Strzelinie

W latach 2010-2014 w gminie Strzelin wybudowano 70,1 km kanalizacji. W tym czasie zwiększyła się o 2184 liczba osób korzystająca z kanalizacji. Dzięki nowej infrastrukturze kanalizacyjnej mieszkańcy gminy mogą w bezpieczny i przyjazny dla środowiska sposób pozbywać się nieczystości. Inwestycje bezpośrednio przełożyły się na komfort życia w gminie.

Gmina Strzelin jest zwodociągowania niemalże w 100%. Do 2013 roku skanalizowano 13 miejscowości: Biały Kościół, Chociwel, Strzegów, Szczodrowice, Gęsiniec, Mikoszów, Pęcz, Szczawin, Kuropatnik, Ludów Polski, Górzec, Gościęcice Dolne, Średnie i Górne oraz miasto Strzelin.

3.7 GOSPODARKA ODPADAMI

Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych, do której trafiają wszystkie zmieszane odpady komunalne z terenu gminy Strzelin, a także odpady zielone jest **Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. Gać 90, 55-200 Oława.**

Usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych powstających na terenie nieruchomości zlokalizowanych w gminie Strzelin świadczy **Konsorcjum Firm WPO Alba S.A. ul. Ostrowskiego 7, 53-238 Wrocław i ZPHU Komus Sp. z o.o. ul. Oławska 25, 57-100 Strzelin.**

W gminie Strzelin funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK, ul. Gliniana 4 w Strzelinie), w którym mieszkańcy miasta i gminy Strzelin mogą bezpłatnie zostawić wytwarzane przez gospodarstwa domowe, selektywnie zebrane odpady komunalne takie jak:

- opakowania z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, drewna, metalu oraz opakowania wielomateriałowe i opakowania szklane;
- odpady zielone z pielęgnacji zieleńców i ogródków przydomowych (gałęzie, liście, skoszona trawa);
- zużyte opony od samochodów osobowych;
- kompletny zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- drewno, tworzywa sztuczne, szkło, papier i metale;
- niebezpieczne: opakowania po smarach, olejach, rozpuszczalnikach, chemikaliach;
- odpady wielkogabarytowe;
- niewielkie ilości czystego gruzu.[3]

System gospodarowania odpadami komunalnymi na obszarze gminy Strzelin ma na celu ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, które są kierowane do składowania – do roku 2020, do nie więcej niż 35% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku.

Ponadto do 2020 minimum 50% masy wytworzonych odpadów komunalnych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkoło – powinno być zbierane selektywnie i poddawane odzyskowi. [4]

Jednym ze wskaźników obrazujących czy system gospodarki odpadami realizowany jest we właściwym kierunku – w celu osiągnięcia zakładanych celów, jest ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej. O ile w skali kraju nastąpił spadek ilości zmieszanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na mieszkańca, jak również w skali województwa dolnośląskiego – na obszarze gminy Strzelin zaobserwowano odmienny trend. Ilość zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych w okresie od 2009 uległa podwojeniu. Trend ten był widoczny także dla powiatu strzelińskiego. Co więcej, w 2013 roku ilość zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na mieszkańca w gminie Strzelin (236,1 kg) była wyższa od średniej krajowej (212,9 kg).

[3] Źródło: www.strzelin.pl

[4] Źródło: Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Strzelin przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Strzelina nr V/55/15 w dniu 24.02.2015 roku.

Tabela 6. Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Jednostka terytorialna	Ogółem na 1 mieszkańca				
	2009	2010	2011	2012	2013
	kg	kg	kg	kg	kg
POLSKA	242,8	238,3	229,5	222,5	212,9
DOLNOŚLĄSKIE	317,2	316,7	291,3	284,3	261,1
Powiat strzeliński	91,3	95,7	109,1	140,4	167,6
Strzelin	123,9	130,8	156,8	197,6	236,1
Strzelin - miasto	112,0	122,3	164,9	216,0	260,6
Strzelin - obszar wiejski	139,2	142,0	146,2	173,5	204,1

Źródło: GUS/BDL

Gmina Strzelin w 2014 r. otrzymała dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, na realizację „Programu Usuwania Azbestu z Terenu Gminy Strzelin na lata 2012-2032". Dofinansowanie umożliwia kompleksowe zabezpieczenie wdrożonego przez samorząd programu. W ramach przyznanych środków będą realizowane już zgłoszone przez mieszkańców gminy wnioski. W 2014 roku z terenu gminy usunięto ponad 54 tony materiałów zawierających niebezpieczny dla zdrowia i życia azbest. W 2014 roku z gminnego programu usuwania azbestu skorzystało 11 właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenach miasta i gminy Strzelin. Realizacja przedsięwzięcia kosztowała ponad 34 tys. zł, a dotacja z WFOŚiGW wyniosła 85 procent całkowitej wartości zadania.

Gmina Strzelin uzyskała w 2015 roku dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na dalszą realizację „Programu Usuwania Azbestu z Terenu Gminy Strzelin na lata 2012-2032" w kwocie 35105,00 zł. Dzięki dofinansowaniu w 2015 roku usunięto 74 tony azbestu z 33 nieruchomości.

SFERA SPOŁECZNA

4. DEMOGRAFIA

Miasto i gminę zamieszkuje[5] wg faktycznego zamieszkania 22133 mieszkańców (GUS, stan na dzień 31 grudnia 2014 r.) w tym 10781 mężczyzn i 11352 kobiet. W mieście mieszkało 56% ludności, a 44% na wsi. Gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 126 osób/km².

Liczba ludności gminy Strzelin na przestrzeni ostatnich 10 lat utrzymywała się na stabilnym poziomie. W tym czasie w gminie Strzelin przybyło 452 mieszkańców, w tym 323 w mieście i 129 na obszarach wiejskich.

Wykres 1. Ludność gminy Strzelin wg faktycznego miejsca zamieszkania.

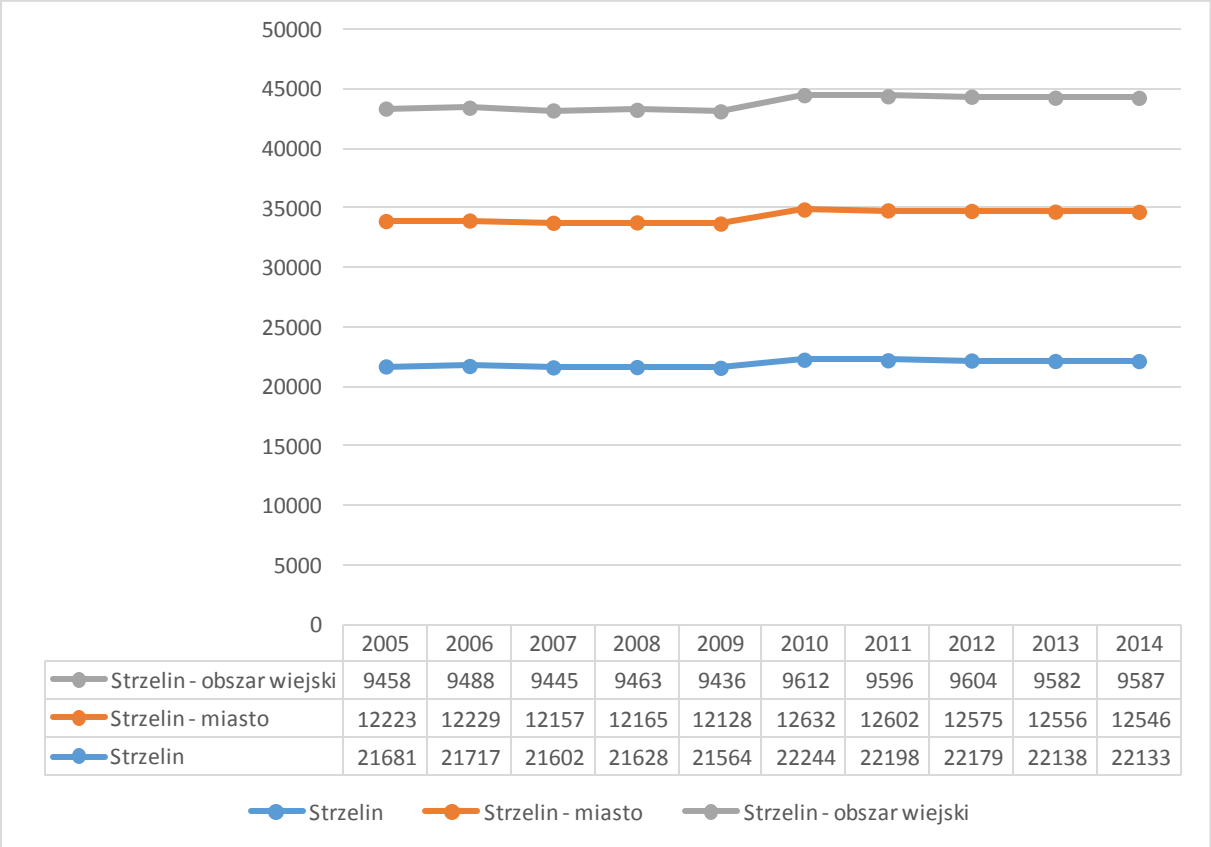

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Strzelin - obszar wiejski	9458	9488	9445	9463	9436	9612	9596	9604	9582	9587
Strzelin - miasto	12223	12229	12157	12165	12128	12632	12602	12575	12556	12546
Strzelin	21681	21717	21602	21628	21564	22244	22198	22179	22138	22133

Źródło: GUS/BDL

[5] Do 2009 r. bilans ludności był opracowywany dla dwóch kategorii przebywania: 1) faktycznie zamieszkałej 2) zameldowanej na pobyt stały. Od roku 2010 bilans ludności sporządzany jest tylko dla jednej kategorii ludności (dawniej nazywanej "faktycznie zamieszkałej"). Dane dotyczą podziału administracyjnego z dnia 31 XII i obejmują: a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)
b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.

Struktura poszczególnych grup wieku społeczeństwa gminy Strzelin wskazuje na początkową fazę procesu starzenia się społeczeństwa. Najliczniejsze grupy wiekowe społeczeństwa gminy występują w przedziale wieku pomiędzy 30, a 64 lat. Niepokojącym zjawiskiem jest malejąca liczba ludności w grupach wieku do 24 lat. Porównując wykres pokazujący strukturę wiekową społeczeństwa gminy w 2014 roku i 2005 roku można zauważyć, że jeden z dwóch wyżów demograficznych zaczyna przechodzić do grup wieku poprodukcyjnego. Niestety liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w perspektywie najbliższych lat nie będzie w stanie zrekompensować ubytku osób w wieku produkcyjnym. Oznaczać to może w perspektywie kilku najbliższych lat znaczne zmiany na rynku pracy, w systemie szkolnictwa, a także opieki zdrowotnej.

Powyższe trendy, zmniejszania się liczby ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym oraz zwiększania się grupy w wieku poprodukcyjnym, odzwierciedlają wskaźniki udziału % poszczególnych grup w liczbie ludności ogółem. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ciągu ostatnich 10 lat zmniejszył się z 19,3% do 17,1%. Grupa osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 65,1% w 2005 roku do 63,6%, natomiast grupa osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się z 15,6% do 19,4%.

Wykres 2. Ludność gminy Strzelin wg struktury wieku.

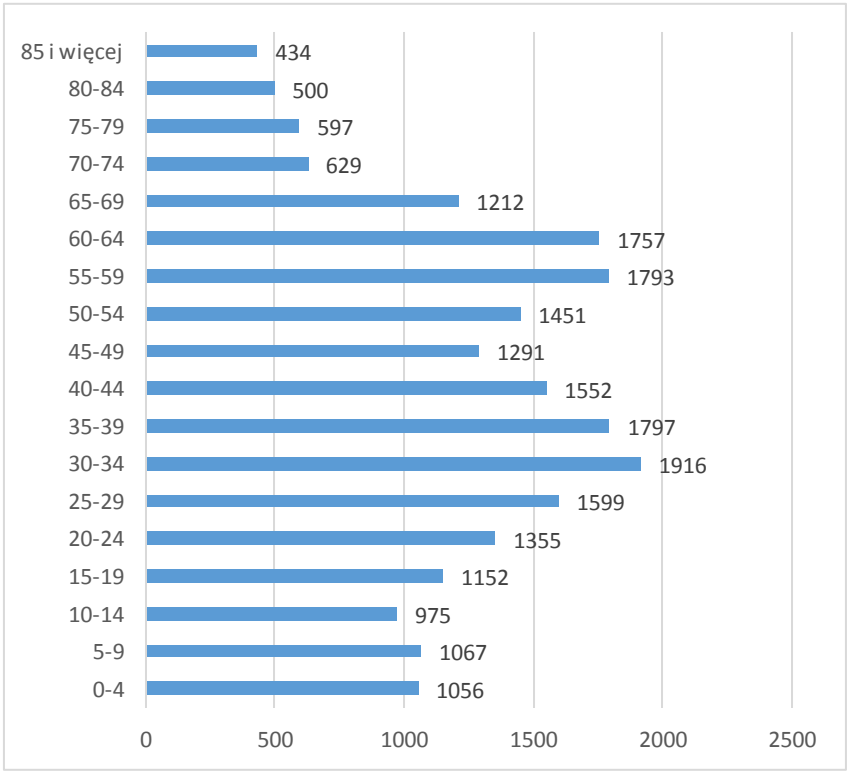

Źródło: GUS/BDL

Wykres 3. Ludność gminy Strzelin wg struktury wieku – porównanie danych z 2014 i 2005 roku.

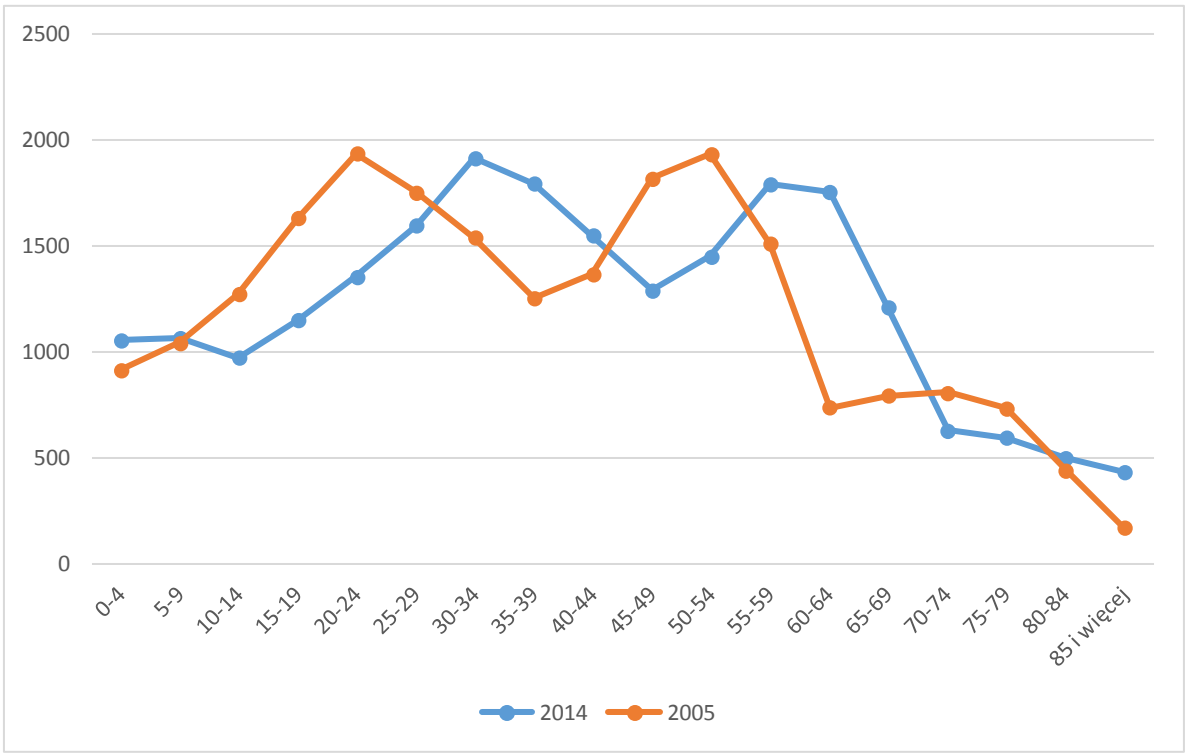

Źródło: GUS/BDL

Wykres 4. Ludność gminy Strzelin wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.

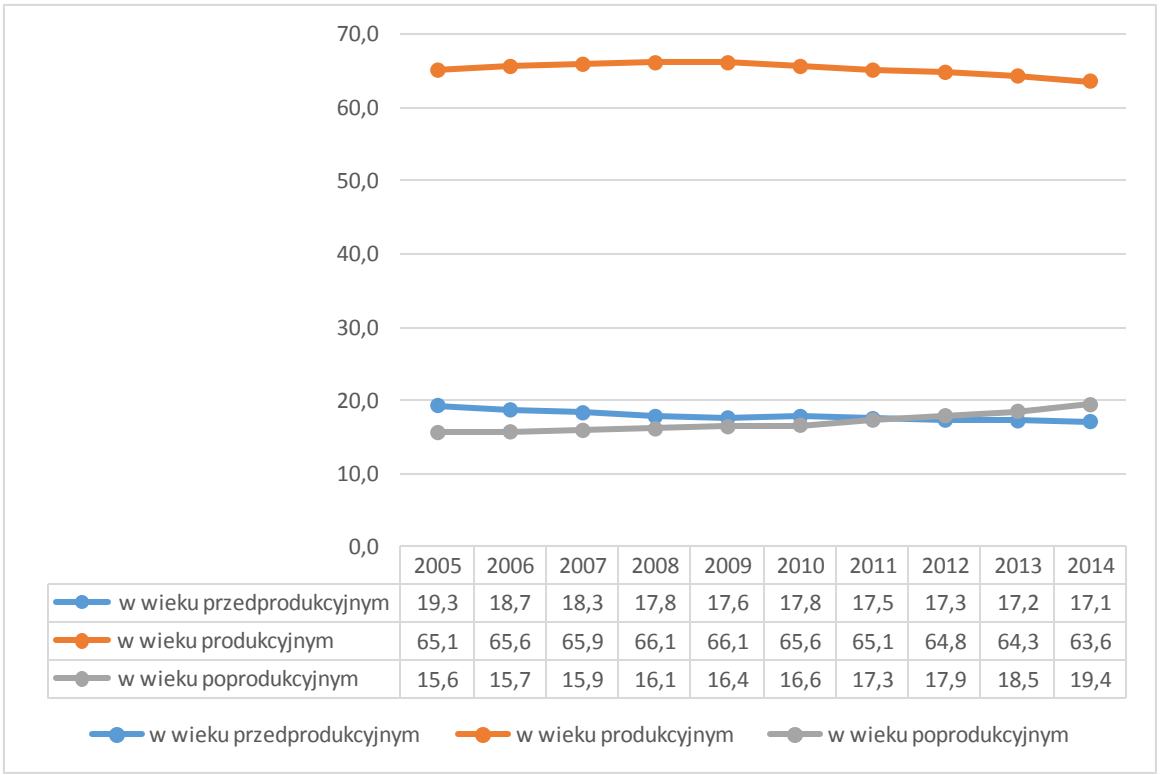

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	19,3	18,7	18,3	17,8	17,6	17,8	17,5	17,3	17,2	17,1
w wieku produkcyjnym	65,1	65,6	65,9	66,1	66,1	65,6	65,1	64,8	64,3	63,6
w wieku poprodukcyjnym	15,6	15,7	15,9	16,1	16,4	16,6	17,3	17,9	18,5	19,4

Źródło: GUS/BDL

Na przestrzeni lat 2005 – 2014 obserwowano systematyczny, stałby ubytek ludności wskutek ruchu naturalnego. Tylko w roku 2010 odnotowano większą liczbę urodzeń od zgonów.

Liczba zameldowań i wymeldowań w gminie Strzelin się na przestrzeni lat 2005 – 2014 bilansowała się.

Tabela 7. Urodzenia żywe, zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Strzelin.

Ruch naturalny w gminie Strzelin									
2005	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Urodzenia żywe									
180	197	196	221	202	236	214	214	189	188
Zgony ogółem									
210	216	235	235	239	214	233	241	245	220
Przyrost naturalny									
-30	-19	-39	-14	-37	22	-19	-27	-56	-32

Źródło: GUS/BDL

Tabela 8. Migracje w gminie Strzelin.

Migracje w gminie Strzelin									
2005	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
zameldowania ogółem									
247	358	356	276	266	285	339	306	318	317
zameldowania z miast									
99	146	170	105	135	159	171	146	148	147
zameldowania ze wsi									
143	205	173	159	125	123	164	158	163	166
zameldowania z zagranicy									
5	7	13	12	6	3	4	2	7	4
wymeldowania ogółem									
252	349	395	282	274	251	366	307	326	314
wymeldowania do miast									
137	153	149	149	132	120	177	144	163	148
wymeldowania na wieś									
110	166	222	118	136	128	187	152	149	150
wymeldowania za granicę									
5	30	24	15	6	3	2	11	14	16
saldo migracji									
-5	9	-39	-6	-8	34	-27	-1	-8	3

Źródło: GUS/BDL

5. USŁUGI SPOŁECZNE

5.1 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Strzelin działają następujące punkty opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Strzelińskie Centrum Medyczne Sp. z o.o.;
- Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego, w tym: Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna w Strzelinie; Wiejski Ośrodek Zdrowia w Białym Kościele;
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Strzelinie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna w Strzelinie (ul. Górnicza);
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS" w Strzelinie (ul. Piłsudskiego);
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PRAXI-DENT w Strzelinie (ul. Wojska Polskiego);
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Strzelinie (ul. Kochanowskiego);
- Centrum Rehabilitacji i Neuropsychiatrii „Celestyn" Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mikoszowie;
- Stacja Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Strzelinie (ul. Wrocławska);
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego w Strzelinie (ul. Kraszewskiego).
- Przychodnia lekarsko-stomatologiczna EMA-MED (Gęsiniec, ul. Sosnowa 4).

Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie świadczy następujące usługi specjalistyczne:

- alergologiczne;
- urologiczne;
- okulistyczne;
- laryngologiczne;
- neurologiczne;
- skórno-wenerologiczne;
- zdrowia psychicznego;
- psychologiczne;
- terapii uzależnień od alkoholu;
- gruźlicy i chorób płuc;
- chirurgii urazowo ortopedycznej;
- chirurgii ogólnej,
- ginekologiczno-położnicza

Na terenie miasta Strzelin znajduje się 7 aptek.

5.2 OPIEKA SPOŁECZNA

Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Strzelin zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS). Najważniejszymi działaniami ośrodka są:

- rozpoznanie sytuacji socjalno-bytowej osób i rodzin wymagających pomocy;

- analiza i ocena sytuacji życiowej osób bezrobotnych;
- określenie potrzeb i ustalenie planu ich zaspokajania w poszczególnych środowiskach;
- przyznawanie i wypłacanie określonych świadczeń;
- współpraca i koordynacja działań organizacji społecznych w zakresie zaspokajania potrzeb występujących w środowisku;
- udzielanie pomocy w postaci pracy socjalnej i poradnictwa;
- aktywizowanie bezrobotnych do samodzielnego funkcjonowania w nowych warunkach gospodarki rynkowej.
- współpraca z samorządem gminnym, stowarzyszeniami o charakterze charytatywnym w celu zaspokojenia potrzeb i rozwiązywania problemów osób i rodzin wymagających pomocy społecznej.

Na przestrzeni lat 2009 – 2013 liczba osób zauważono spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej wg kryterium dochodowego. Jednocześnie na przestrzeni lat 2009 – 2013 zaobserwowano wzrost liczby gospodarstw domowych korzystających z opieki społecznej. Trend ten było odmienny od zaobserwowanego dla województwa dolnośląskiego.

Udział osób korzystających z opieki społecznej w stosunku do liczby ludności ogółem w gminie Strzelin był niższy od średniej powiatowej, lecz zdecydowanie wyższy od średniej wojewódzkiej – i odnotował nieznaczny spadek.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z opieki społecznej wg kryterium dochodowego.

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
DOLNOŚLĄSKIE	214009	202850	186211	179284	184509
Powiat strzeliński	4640	4505	4117	4187	4238
Gmina Strzelin	1931	1970	1790	1787	1849

Źródło: GUS/BDL

Tabela 10. Gospodarstwa domowe korzystające z opieki społecznej wg kryterium dochodowego.

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
DOLNOŚLĄSKIE	87337	84563	78956	77962	81147
Powiat strzeliński	1706	1743	1640	1689	1731
Gmina Strzelin	790	840	790	811	851

Źródło: GUS/BDL

Tabela 11. Udział osób korzystających z opieki społecznej wg kryterium dochodowego w ludności ogółem.

Jednostka terytorialna	ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
	%	%	%	%	%
DOLNOŚLĄSKIE	7,4	7,0	6,4	6,1	6,3
Powiat strzeliński	10,6	10,1	9,2	9,4	9,5
Gmina Strzelin	8,9	8,9	8,1	8,1	8,4

Źródło: GUS/BDL

W ramach GOPS w Strzelinie działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który zlokalizowany jest przy ulicy Pocztowej 3 w Strzelinie. W punkcie dyżur pełni psycholog, który udziela porad osobom potrzebującym. W 2014 roku dla 30 osób przeprowadzonych zostało 118 procedur.

W strukturach GOPS w Strzelinie, przy ulicy Pocztowej 3, funkcjonuje Świetlica. Do Świetlicy uczęszczają dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo i ekonomicznie, rodzin, w których z powodu alkoholizmu występuje przemoc. Dzieci mają zapewnioną opiekę i pomocy ze strony 5 wychowawców. W 2014 roku z zajęć w Świetlicy korzystało 35 dzieci.

Osoby, który wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie mogą funkcjonować samodzielnie w codziennym życiu, umieszczane są domu pomocy społecznej. Z tej formy pomocy na dzień 31.12.2014 roku skorzystało 23 osoby.

W 2014 roku udzielono wsparcia wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej 22 dzieciom.

W 2014 roku z powodu bezrobocia pomocy otrzymało 487 osób, długotrwałej choroby 10 osób, niepełnosprawności 93 osoby.

Pomoc w postaci dodatków mieszkaniowych w 2014 roku udzielono zastało 154 razy – dla mieszkań komunalnych, tworzący zasób gminy, 63 razy – dla mieszkań spółdzielczych oraz 181 – dla innych wspólnot i zakładów. Łącznie pomocą tą objętą w 2014 roku było 398 rodzin z gminy Strzelin.

Pomoc w formie zasiłków stałych wypłacona zostało 148 osobom, w tym: 117 samotnie gospodarującym, 31 pozostającym w rodzinie. Łączna liczba wypłaconych świadczeń wynosiła 1513.

W ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w 2014 roku pomocą objętych było 597 osób, w tym na wsi 240 osób.

Od 16.06.2014 do 31.12.2014 roku GOPS w Strzelinie realizował zadania polegające na wprowadzaniu do systemu wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny. W tym czasie wprowadzono 81 wniosków, a liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny wynosi 63, liczba członków rodzin wielodzietnych wynosi 335 osób, w tym rodziców 115 i dzieci 220. [6]

5.3 BEZPIECZEŃSTWO

W celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli w mieście Strzelin działa Straż Miejska.

Straż Miejsca w Strzelinie jest samorządową, umundurowaną służbą porządkową, funkcjonującą w obszarze ładu i porządku publicznego. Zadaniem Straży Miejskiej jest utrzymywanie ładu i porządku publicznego na terenie Miasta i Gminy Strzelin. W zakresie zadań jest wykonywanie stałych patroli na terenach publicznych miasta i gminy i podejmowanie niezbędnych interwencji porządkowych.

W 2014 roku Straż Miejska w Strzelinie zastosowała 2006 razy środki oddziaływania wychowawczego (pouczenie) oraz wypisała 167 mandatów na łączną kwotę 21 600 zł. 12 spraw zostało skierowanych do sądu. Główne rodzaje wykroczeń dotyczyły: wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi

[6] Źródło: Sprawozdanie GOPS w Strzelinie za okres od 01.01.2014 do 31.12.2014

w komunikacji (62 mandaty) oraz ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (63 mandaty).

Tabela 12. Działalność Straży Miejskiej w gminie Strzelin.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba środków oddziaływania wychowawczego	2938	2253	1629	-	1822	2006
Liczba mandatów	685	351	1115	-	256	167
Wnioski do sądu	17	11	13	-	2	12

Źródło: Straż Miejska w Strzelinie

Na terenie Gminy mieszczą się siedziby:

- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej;
- Komendy Powiatowej Policji;

Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie realizuje swoje zadania ustawowe wynikające z ustawy o Policji. Jest jednostką podległą Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu. Jednostka w 2014 roku liczyła 85 etatów policyjnych, w tym 4 wakaty oraz 15 etatów cywilnych – czyli łącznie 100 etatów. Struktura Komendy składa się z następujących wydziałów:

- Wydział Prewencji i Ruchu Drogowego,
- Wydział Kryminalny,
- Posterunek Policji w Wiązowie,
- Komórki wspomagające – logistyka.

W 2014 roku policjanci na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa zatrzymali łącznie 197 sprawców, odnotowano 22 osoby posiadające narkotyki. W 2014 roku zaobserwowano spadek przestępstw najbardziej dokuczliwych, tj. rozbojów, włamań, kradzieży, uszkodzeń mienia, bójek i pobić oraz uszkodzeń ciała z 207 w 2013 do 187 w 2014 roku.

W obszarze ruchu drogowego w 2014 roku odnotowano łącznie 309 zdarzeń drogowych, w tym 21 wypadków drogowych oraz 288 kolizji drogowych, w których 22 osoby zostały ranne, a 3 zabite.

Ulice w Strzelinie, które generują największą ilość zdarzeń drogowych to: Dzierżoniowska (29), Wolności (20), Wrocławska (16), Wojska Polskiego (15), Oławska (10).

Tabela 13. Liczba przestępstw i zdarzeń drogowych w gminie Strzelin.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba rozbojów, włamań, kradzieży, uszkodzeń mienia, bójek i pobicie oraz uszkodzeń ciała.	122	94	203	230	207	187
Liczba zdarzeń drogowych	513	509	286	286	346	309
Liczba wypadków drogowych	34	22	20	19	21	21
Liczba rannych w zdarzeniach drogowych	43	44	30	40	29	22
Liczba zabitych w zdarzeniach drogowych	2	1	3	1	0	3

Źródło: KP Policji w Strzelinie

Wśród zadań, jakie w 2014 roku realizowało strzelińska Policja na rzecz mieszkańców, były także zadania zabezpieczania imprez realizowanych na terenie gminy.

W 2014 roku wszczęto ogółem 1024 postepowań. Wykrywalność przestępstw wyniosła 69,4%.

Funkcjonowanie Ochrony Przeciwpożarowej w powiecie strzelińskim oparte jest na Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz 16 jednostkach OSP, z których 7 włączonych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Na terenie gminy Strzelin

funkcjonują 4 jednostki OSP, z których 2 włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj. OSP Kuropatnik i Nieszkowice oraz spoza systemu – OSP Nowolesie i Brożec.

Tabela 14. Interwencje straży pożarnej na obszarze gminy Strzelin.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba interwencji Straży Pożarnej w gminie Strzelin	515	385	457	-	437	422
Liczba pożarów	130	119	169	-	112	152
Szacunkowe straty spowodowane pożarami (w tys. zł)	-	-	-	-	864,9	630

Źródło: KPSP w Strzelinie

Najczęstszą przyczyną pożarów w gminie Strzelin było nieostrożne posługiwanie się ogniem otwartym, a następnie nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo stałe, czego skutkiem były pożary sadzy w przewodach kominowych.

5.4 EDUKACJA

Wśród priorytetów o znaczeniu strategicznym na wiodącym miejscu znajduje się nowoczesny i racjonalny system edukacji, dostosowany do zachodzących przemian społecznych i demograficznych. Ważnym elementem reformy edukacyjnej było ustalenie nowych kompetencji dla samorządu terytorialnego, jako organu prowadzącego placówki oświatowe.

Po 1999 roku ustrój szkoły kreują sześcioletnie szkoły podstawowe, trzyletnie gimnazja oraz szkoły ponadgimnazjalne. Realizacja podstaw strategii oświatowej wymagała od Gminy przebudowy organizacyjno-strukturalnej placówek oświatowych oraz oparcia dotychczasowego systemu edukacji i wychowania na kształceniu szerokoprofilowym. Całość działań w sferze polityki edukacyjnej musi zmierzać do wyrównywania dysproporcji między poziomem edukacji osiąganym przez młodzież z miast w stosunku do młodzieży ze środowisk wiejskich, rozbudzać aspiracje edukacyjne młodzieży, sprzyjać poprawie jakości kształcenia. Przyjęcie takiego kierunku działań wynika z faktu, że szkoła musi zapewnić młodemu człowiekowi wszechstronne wykształcenie, aby mógł znaleźć się w dorosłym, samodzielnym życiu. W gospodarce wolnorynkowej absolwenci szkół wszystkich poziomów edukacyjnych, muszą być kształceni szerokoprofilowo, przygotowani do samokształcenia, samozatrudnienia, zdolni do poruszania się na rynku pracy.

Edukacja jest wyznacznikiem poziomu rozwoju społeczności lokalnej. Dobrze wykształcone społeczeństwo ma większe możliwości w poruszaniu się na rynku pracy, lepiej przygotowane jest do modyfikowania swojej kariery zawodowej, nastawione na edukację ustawiczną.

W gminie Strzelin w 2013 roku, wg danych GUS, wychowaniem przedszkolnym objętych było 78,1% dzieci w wieku 3-5 lat. Był to wskaźnik wyższy od średniej wojewódzkiej. Problemem była natomiast niska wartość tego wskaźnika na obszarach wiejskich gminy – wynosząca jedynie 24,8%.

Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Strzelin na przestrzeni lat 2009 – 2013 charakteryzowała się stabilnością. W perspektywie strategicznej może jednak dojść do systematycznego spadku liczby uczniów – analizując dane demograficzne. Wyraźny spadek liczby uczniów, widoczny jest na poziomie gimnazjalnym.

Na poziomie kształcenia ponadgimnazjalnego zaobserwowano spadek liczby uczniów liceów i stabilną sytuację w technikach – co może świadczyć o utrzymującym się zainteresowaniu kształceniem zawodowym.

Tabela 15. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Strzelin.

	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba uczniów szkół podstawowych					
Strzelin	1169	1170	1157	1136	1172
Strzelin - miasto	944	943	924	908	949
Strzelin - obszar wiejski	225	227	233	228	223
Liczba uczniów szkół gimnazjalnych					
Strzelin	750	694	676	647	632
Strzelin - miasto	680	631	615	593	587
Strzelin - obszar wiejski	70	63	61	54	45

Źródło: GUS/BDL

Tabela 16. Liczba uczniów liceów i techników.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba uczniów liceów						
Strzelin	585	530	504	460	411	371
Strzelin - miasto	503	478	461	436	411	371
Strzelin - obszar wiejski	82	52	43	24	0	0
Liczba uczniów techników						
Strzelin	-	738	725	751	748	-
Strzelin - miasto	-	414	368	397	433	-
Strzelin - obszar wiejski	-	324	357	354	315	-

Źródło: GUS/BDL

5.4.1 PLACÓWKI OŚWIATOWE

Do zadań własnych gminy należy prowadzenie przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. W związku z tym na terenie gminy Strzelin zorganizowano racjonalną sieć szkół.

W gminie Strzelin Zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie, edukacja na poziomie szkolnictwa podstawowego odbywa się w pięciu placówkach szkolnych. Natomiast na poziomie gimnazjalnym nauka odbywa się w trzech gimnazjach gminnych. Funkcję opiekuńczo wychowawczą sprawują przedszkole miejskie oraz niepubliczne przedszkola oraz punkty przedszkolne. W Strzelinie działają również dwa żłobki. Szkolnictwo średnie, będące w gestii władz powiatowych, realizowane jest na terenie gminy przez dwie placówki publiczne.

Placówki oświatowe będące jednostkami Gminy Strzelin[7]:

1. Przedszkole Miejskie – 320 dzieci,
2. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 – 528 uczniów,
3. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5 – 563 uczniów,
4. Zespół Szkół Nr 1 (Gimnazjum, Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia – 116 uczniów,
5. Gimnazjum Nr 2 – 342 uczniów,
6. Szkoła Podstawowa w Białym Kościele – 120 uczniów,
7. Gimnazjum w Białym Kościele – 8 uczniów,
8. Zespół Szkół w Kuropatniku – 155 uczniów.

[7] Dane Urzędu Miasta i Gminy Strzelin, stan na dzień 09.09.2015 roku

Łącznie w szkołach podstawowych – 1339 uczniów.

Łącznie w szkołach gimnazjalnych – 511 uczniów.

Szkoły średnie – jednostki Powiatu Strzelińskiego:

1. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Strzelinie;
2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Placów w Ludowie Polskim;
3. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Strzelinie.

Szkoły specjalne:

1. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Strzelinie w tym: Szkoła Podstawowa Przysposabiająca w Strzelinie; Gimnazjum Specjalne w Strzelinie;
2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Skoroszowicach, w tym: Szkoła Podstawowa Przysposabiająca w Skoroszowicach; Gimnazjum Specjalne w Skoroszowicach; Zasadnicza Szkoła Zawodowa Przysposabiająca w Skoroszowicach;

Placówki niepubliczne – działające w formie stowarzyszenia:

1. Stowarzyszenie Edukacyjne Slavia, w tym: Liceum Ogólnokształcące Slavia; Gimnazjum Slavia;
2. Stowarzyszenie Św. Celestyna (szkoła specjalna), w tym: Szkoła Podstawowa; Gimnazjum; Przysposobienie do pracy; Ośrodek Rewalidacyjno – Wychowawczy; Przedszkole z elementami integracji.

Poza wymienionymi placówkami publicznymi na terenie gminy działają również szkolne placówki niepubliczne oraz Ochotnicze Hufce Pracy. Bliskość Wrocławia zapewnia gminie wysoką dostępność szkolnictwa na poziomie wyższym.

Gmina Strzelin pozyskuje środki unijne w celu zwiększenia efektywności systemu kształcenia i doskonalenia kadry nauczycieli, wyrównanie szans edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, rozwijanie zainteresowań, talentów i możliwości.

W Strzelinie działa filia Wyżej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Brzegu, która kształci studentów w dwóch kierunkach: pedagogika wczesnoszkolna z terapią pedagogiczną oraz pedagogika resocjalizacyjna z interwencją kryzysową.

6. KULTURA CZASU WOLNEGO

6.1 INSTYTUCJE KULTURY

6.1.1 STRZELIŃSKI OŚRODEK KULTURY

Zadania z zakresu rozwoju kultury na terenie gminy Strzelin realizuje Strzeliński Ośrodek Kultury, który zajmuje się m.in.:

- organizacją imprez na terenie gminy Strzelin;
- wspomaganiem działalności amatorskiego kabaretu „Drzazgi", który działa przy SOK;
- prowadzeniem zajęć w ramach warsztatów i sekcji:
    - sekcja tańca nowoczesnego (podział na grupy, wiek uczestników: 7 – 15 lat);
    - sekcja plastyczna (podział na grupy, uczniowie wszystkich typów szkół);
    - sekcja rozwojowych gier planszowych;
    - sekcja gry na perkusji (zajęcia indywidualne, uczniowie wszystkich typów szkół, dorośli) + zespół perkusyjny;
    - warsztaty gry na gitarze (zajęcia grupowe lub indywidualne, uczniowie wszystkich typów szkół);
    - warsztaty literackie (zajęcia indywidualne, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, dorośli);
    - koło filozoficzne (młodzież, dorośli);
    - nauka gry na pianinie (zajęcia indywidualne, dzieci, młodzież, dorośli);
    - warsztaty emisji głosu (zajęcia indywidualne, dzieci, młodzież, dorośli).

Wspólny wysiłek animatorów życia kulturalnego i środowisk twórczych w gminie zaowocował zorganizowaniem wielu imprez. Można znaleźć wśród nich ofertę imprez muzycznych, plastycznych, okolicznościowych, festynów, wystaw, wernisaży. Na stałe w ofercie Strzelińskiego Ośrodka Kultury zagościły:

- Ogólnopolskie Spotkanie z Piosenką „STARE PO NOWEMU";
- Ogólnopolski Konkurs Poetycki „O Granitową Strzałę";
- Święto Patrona Strzelina – Michała Archanioła.

W budynku po byłym kinie „Grażyna", powstała nowa siedziba Strzelińskiego Ośrodka Kultury (Strzelin, ul. Mickiewicza 2). Obiekt posiada m.in. nowoczesną, wielofunkcyjną salę widowiskową pełniącą funkcję kinową oraz sceny teatralnej, kabaretowej, muzycznej i widowiskowej. Obiekt wyposażony jest również w sale konferencyjne i pracownie, w których organizowane są m.in. zajęcia sekcji muzycznej, tanecznej, plastycznej.

Od 3 października 2015 r. w starej siedzibie Strzelińskiego Ośrodka Kultury, przy ul. Brzegowej 10 a, działa Izba Muzealna. Ekspozycja składa się z eksponatów dotyczących historii Strzelina oraz okolic przekazanych przez dawnych i obecnych mieszkańców regionu.

6.1.2 MIEJSKA I GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Upowszechnieniem czytelnictwa w gminie zajmuje się Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelinie. Biblioteka posiada filię w Nowolesiu i punkt biblioteczny przy Domu Dziennego Pobytu w Strzelinie.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelinie jest samorządową instytucją kultury, powołaną Uchwałą Rady Miejskiej Strzelina i działającą na podstawie nadanego przez nią statutu.

Biblioteka przywiązuje dużą wagę do działań kulturalnych i środowiskowych – podejmując liczne inicjatywy popularyzatorskie, edukacyjne, stara się animować życie lokalnej społeczności. Do stałych form działalności należą – Salonik Artystyczny i Dyskusyjny Klub Książki. Utrwalają się też własne imprezy cykliczne.

Wg danych GUS w 2013 roku na 1 placówkę biblioteczną przypadało w gminie Strzelin 11069 osób i była to wartość zdecydowanie wyższa od średniej dla powiatu strzelińskiego i województwa dolnośląskiego. Dostępność placówek bibliotecznych w stosunku do liczby mieszkańców, przekładała się na liczbę księgozbioru bibliotek na 1000 mieszkańców, która także była niższa od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Wśród czytelników biblioteki w Strzelinie przeważają zdecydowanie mieszkańcy miasta. Poziom czytelnictwa, liczony ilością wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach, w 2014 roku przekroczył w gminie Strzelin średnią wojewódzką. Warto odnotować, że od 2009 roku odnotowano znaczący wzrost liczby wypożyczeń na 1 czytelnika z 15,2 do 20,2.

Tabela 17. Dane dot. czytelnictwa.

Jednostka terytorialna	**ludność na 1 placówkę biblioteczną**				
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
	osoba	**osoba**	**osoba**	**osoba**	**osoba**
DOLNOŚLĄSKIE	3836	3926	3968	4157	4169
Powiat strzeliński	3134	3443	3435	3427	3415
Strzelin	7188	11122	11099	11090	11069
Strzelin - miasto	6064	12632	12602	12575	12556
Strzelin - obszar wiejski	9436	9612	9596	9604	9582
Jednostka terytorialna	**księgozbiór bibliotek na 1000 ludności**				
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
	wol.	**wol.**	**wol.**	**wol.**	**wol.**
DOLNOŚLĄSKIE	3530,2	3411,5	3350,6	3269,9	3215,0
Powiat strzeliński	4021,5	3844,1	3773,5	3621,3	3677,0
Strzelin	1816,1	1650,1	1499,1	1492,3	1522,0
Strzelin - miasto	2443,8	2247,1	2120,5	2098,8	2228,0
Strzelin - obszar wiejski	1009,4	865,5	683,1	698,3	598,0
Jednostka terytorialna	**czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności**				
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
	osoba	**osoba**	**osoba**	**osoba**	**osoba**
DOLNOŚLĄSKIE	178	172	173	173	169
Powiat strzeliński	148	133	126	126	126
Strzelin	138	116	113	117	119
Strzelin - miasto	237	193	190	198	200
Strzelin - obszar wiejski	12	13	12	11	13
Jednostka terytorialna	**wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach**				
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
	wol.	**wol.**	**wol.**	**wol.**	**wol.**

DOLNOŚLĄSKIE	20,0	19,7	20,0	19,5	19,1
Powiat strzeliński	17,9	18,3	18,4	19,0	20,0
Strzelin	15,2	18,1	17,8	19,0	20,2
Strzelin - miasto	13,1	15,7	15,3	17,0	18,0
Strzelin - obszar wiejski	66,8	65,0	71,2	65,6	65,0

Źródło: GUS/BDL

6.1.3 ŚWIETLICE WIEJSKIE

Działalność kulturalna na terenie gminy prowadzona jest w różnym stopniu natężenia w 24 świetlicach wiejskich: Biały Kościół, Biedrzychów, Bierzyn, Dankowice, Dobrogoszcz, Gębice, Gęsiniec, Karszów, Karszówek, Krzepice, Kuropatnik, Muchowiec, Nieszkowice, Nowolesiu, Pęcz, Piotrowice, Pławna, Skoroszowice, Szczawin, Szczodrowice, Strzegów, Wąwolnica, Żeleźnik.

6.1.4 PARAFIE I KOŚCIOŁY

W gminie Strzelin działają następujące parafie i kościoły:

- Parafia p.w. Matki Chrystusa i św. Jana Apostoła Ewangelisty (Strzelin, ul. Staromiejska);
- Parafia p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego (Strzelin, ul. Floriana 2), w tym: Kościół pomocniczy Rotunda Św. Gotarda;
- Parafia p.w. Narodzenia NMP (Kuropatnik), w tym: Kościół filialny w Biedrzychowie - p.w. Narodzenia św. Jana Chrzciciela;
- Parafia p.w. Św. Jakuba Apostoła (Brożec);
- Parafia p.w. Św. Józefa Oblubieńca NMP (Dankowice), w tym Kościół filialny w Nieszkowicach – p.w. św. Jana Kantego;
- Parafia p.w. Św. Marcina (Nowolesie), w tym: Kościół filialny w Białym Kościele – p.w. Nawiedzenia NMP;
- Parafia p.w. Św. Antoniego Padewskiego w Jegłowej – gmina Przeworno, w tym: Kościół filialny w Żeleźniku p.w. Matki Bożej Szkaplerznej;
- Parafia p.w. Św. Wawrzyńca w Prusach – gmina Kondratowice, w tym: Kościół filialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Karszowie.

6.2 NAJWAŻNIEJSZE KULTURALNE IMPREZY CYKLICZNE

Gmina Strzelin organizuje, współorganizuje i koordynuje ważne imprezy i wydarzenia. Najważniejsze imprezy i wydarzenia - tzw. wizytówki promocji gminy przez kulturę, to:

1. Jarmark Wielkanocny,
2. Strzelińskie Święto Literatury,
3. Ogólnopolskie spotkania z piosenką stare po nowemu,
4. Ogólnopolski Konkurs Poetycki o Granitową Strzałę,
5. II Zlot Motocyklowy w Białym Kościele,
6. Mistrzostwa Polski w Kolarstwie Szosowym,

7. Dożynki gminy Strzelin,
8. Bieg Po Wzgórzach Strzelińskich „Strzelińska Dziesiątka”,
9. Święto Patrona Miasta Michała Archanioła,
10. Strzeliński Jarmark Bożonarodzeniowy „Przedsmak Świąt”,
11. Jarmark Produktu Lokalnego – Impreza organizowana przez powiat strzeliński przy aktywnym udziale samorządu gminnego,
12. Stare po Nowemu.

6.3 SPORT

Zadaniami z zakresu kultury fizycznej na terenie miasta i gminy zajmuje się głównie Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR), który duży nacisk kładzie na promocję sportu zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Na dzień tworzenia strategii pod zarządem OSiR znajdują się następujące obiekty:

- hala sportowa wraz z siłownią przy ul. Staromiejskiej w Strzelinie;
- basen odkryty;
- boisko wielofunkcyjne w Szczawinie;
- zespół boisk sportowych w bezpośrednim sąsiedztwie Parku Miejskiego;
- dwa kompleksy sportowe „Orlik” - obiekty umożliwiają organizację urozmaiconych i atrakcyjnych lekcji wychowania fizycznego na świeżym powietrzu;
- Ośrodek Wypoczynku Świątecznego (OWŚ) w Białym Kościele.

Ośrodek Wypoczynku Świątecznego znajduje się w pobliżu malowniczo położonych tras wędrówek pieszych i rowerowych, nad sztucznym zbiornikiem wodnym. Dzięki temu ośrodek stwarza znakomite warunki do rozwoju wędkarstwa, kajakarstwa oraz wielu innych form wypoczynku związanych z rekreacją wodną. Zakwaterowanie w ośrodku składa się z 80 miejsc w domkach campingowych oraz pola namiotowego.

Od 1 stycznia 2016 roku OSiR zostanie zlikwidowany. Jednostką odpowiedzialną za zadania z zakresu kultury fizycznej na terenie miasta i gminy będzie Strzelińskie Centrum Sportowo-Edukacyjne Sp. z o.o. OWŚ w Białym Kościele zostanie powierzony w zarząd Strzelińskiego Centrum Sportowo-Edukacyjnego Sp. z o.o.

Na terenie miasta i gminy działają także inne obiekty sportowe będące w zarządzie placówek oświatowych oraz Miejsko-Gminnego Zrzeszenia LZS, należą do nich m.in.

- boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół w Kuropatniku;
- kompleks boisk sportowych przy Gimnazjum nr 2 w Strzelinie;
- kompleks lekkoatletyczny przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 w Strzelinie.
- boisko w Białym Kościele, Brożcu, Chociwelu, Kuropatniku, Pęczu, Pławnej.

Przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Strzelinie działa sekcja łucznicza.

Na terenie gminy działają następujące kluby sportowe:

1) Klub Sportowy „Strzelinianka Strzelin” – sekcja piłki nożnej;
2) TKS GRANIT Strzelin – sekcja tenisa stołowego;
3) UKS Tygrysy Strzelin– sekcja siatkówki;
4) Klub Sportowy „STRZELEC” w Strzelinie – podnoszenie ciężarów, piłka nożna oldbojów;

5) Strzeliński Klub Taekwon-do;
6) Miejsko-Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych w Strzelinie – sekcja piłki nożnej;
7) Strzelińskie Stowarzyszenie Sportów Konnych i Przyrody „DRAGON" w Ludowie Polskim (zamierza w najbliższym czasie zakończyć działalność);
8) Strzeliński Klub Karate Kyokushin.

Na terenie Strzelina od 2011 roku działa Aquapark Granit, którym zarządza Strzelińskie Centrum Sportowo-Edukacyjne Sp. z o. o. Kompleks został wybudowany przez Gminę Strzelin w ramach projektu „Budowa Krytej Pływalni w Strzelinie". Na terenie Aquaparku znajdują się dwa baseny – pływacki i szkoleniowo-rekreacyjny. Ten drugi wyposażono m.in. w takie atrakcje jak: rwąca rzeka, leżanki wodne, siedzenia masujące i przeciwprądy. Przy basenie szkoleniowo-rekreacyjnym ulokowano bezpieczny i funkcjonalny brodzik dla dzieci z zjeżdżalnią. Ponadto, w budynku pływalni zainstalowano jeszcze m.in. dwa jacuzzi i dwie sauny – fińską i parową. Ogromną atrakcję stanowi 72 metrowa zjeżdżalnia. Niewątpliwym atutem kompleksu jest rozbudowany moduł hydroterapii i usług fizjoterapeutycznych. Cały obiekt dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych.

6.4. POTENCJAŁ TURYSTYCZNY, W TYM DZIEDZICTWO KULTUROWE

Największy potencjał turystyczno-rekreacyjny na terenie gminy Strzelin posiadają Wzgórza Strzelińskie wraz z przebiegającymi przez nie szlakami turystycznymi. Południowa część gminy, to zalesione wzniesienia z wieloma zbiornikami wodnymi. Wspaniałe miejsca dla turystyki pieszej, rowerowej
i konnej.

Do atrakcji turystycznych należą liczne zabytki kultury (Rotunda św. Gotarda z XII w., Kaplica Św. Jerzego z XIV w., Dom Książąt Brzeskich, kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Strzelinie. Na szczególną uwagę zasługuje odbudowana wieża ratuszowa w Strzelinie.

Strzelin nie bez przyczyny nazywany jest Krainą Kamienia. Głównym składnikiem budowy geologicznej wzgórz jest granit, wciśnięty między warstwy kwarcytów i wapieni. Taki układ umożliwia ich eksploatację, dlatego od wieków powstawały tutaj kamieniołomy. Niektóre z nich są tak okazałe, iż uchodzą za największe w Polsce a nawet w Europie. Zalane wodą wykopy po nieczynnych już wyrobiskach, stanowią charakterystyczny element lokalnego krajobrazu i wielką atrakcję turystyczno – przyrodniczą. Otoczone lasami, położone pośród wzniesień, nadają regionowi niepowtarzalny urok. Okolice Strzelina to bardzo ważny punkt na mapie dla poszukiwaczy minerałów, miejsca te upodobali sobie również nurkowie a także wędkarze, cieszący się ogromną obfitością ryb.

Gmina Strzelin realizuje działania mające na celu stymulowanie rozwoju turystyki:

- Gmina Strzelin uczestniczy w projektach wytyczenia i oznakowania tras rowerowych;
- Promocją walorów gminy Strzelin zajmuje się Stanowisko ds. Promocji. Jest ono w posiadaniu materiałów promocyjnych, ponadto na stronie internetowej gminy można znaleźć informacje na temat miasta i miejsc przeznaczonych do zwiedzania;
- Na terenie gminy Strzelin działa Gminne Centrum Informacji Turystycznej, które prowadzi działalność w zakresie:
    - ⇒ promocji dobytku kulturowego miasta i gminy Strzelin;
    - ⇒ podnoszenia świadomości mieszkańców na temat atrakcyjności gminy;

⇒ informowania turystów i zainteresowanych o aktualnych imprezach odbywających się na terenie miasta i gminy Strzelin;
⇒ aktywizacji turystyki lokalnej wśród dzieci i młodzieży;
⇒ współpracy z lokalnymi organizacjami na rzecz podniesienia jakości oferowanych usług w sferze turystyki i rekreacji;
⇒ rozpowszechniania materiałów promocyjnych gminy Strzelin.

Dodatkowo promocją gminy zajmują się organizacje pozarządowe działające na terenie gminy i mające w swoich celach statutowych promocję Ziemi Strzelińskiej (np. Towarzystwo Miłośników Ziemi Strzelińskiej, Towarzystwo Wzgórz Strzelińskich).

Wg danych GUS w 2014 roku w gminie Strzelin było 60 miejsc noclegowych w obiektach hotelowych (zlokalizowanych na obszarze miasta) oraz 95 miejsc noclegowych w pozostałych obiektach noclegowych (zlokalizowanych na obszarach wiejskich gminy).

Największą liczbę noclegów, udzielonych przez obiekty hotelarskie oraz inne obiekty na obszarze gminy Strzelin odnotowano w 2009 roku. W latach 2011-2012 zaobserwowano wyraźny spadek liczby udzielonych noclegów Polakom, natomiast w 2011 roku także turystom zagranicznym.

Wykres 5. Noclegi udzielone Polakom.

Źródło: GUS/BDL

Wykres 6. Noclegi udzielone turystom zagranicznym.

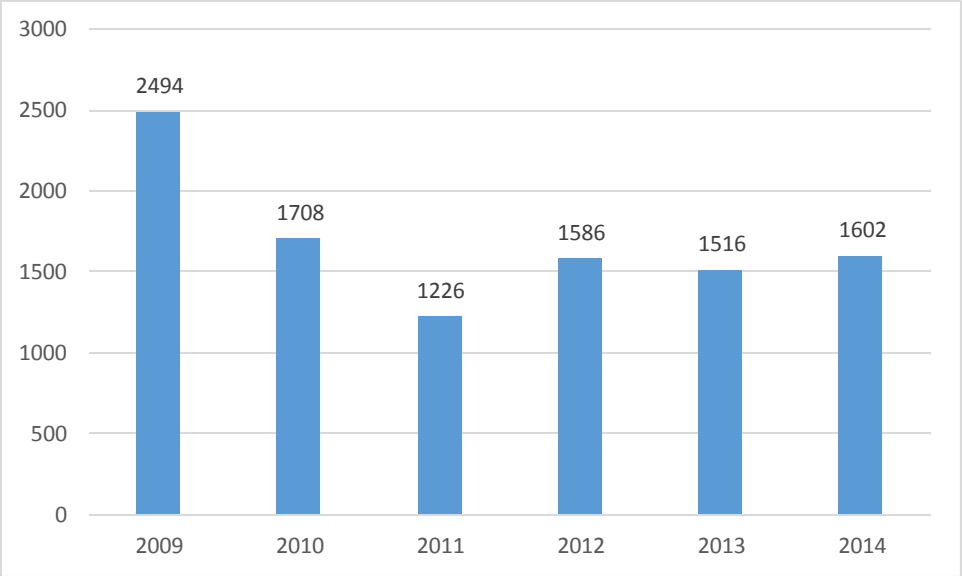

Źródło: GUS/BDL

Gmina Strzelin realizuje „Programu opieki nad zabytkami gminy Strzelin", który umożliwia ubieganie się o dotację z budżetu gminy Strzelin na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Dotacja z budżetu Gminy Strzelin na wykonanie prac lub robót budowlanych przy jednym i tym samym zabytku może być udzielona w wysokości do 50% ogółu nakładów na te prace lub roboty budowlane.

Jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych albo, gdy sytuacja wymaga niezwłocznego podjęcia prac lub robót budowlanych przy zabytku, dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót budowlanych.[8]

[8] Źródło: www.strzelin.pl

7. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

7.1 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.

W gminie Strzelin w 2015 roku działało 29 organizacji pozarządowych, funkcjonujących w obszarze kultury fizycznej (18 organizacji), pomocy społecznej (7 organizacji) oraz edukacji (4 organizacji).

LISTA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY STRZELIN[9]

1. Klub Sportowy „Quick Mix – Strzelinianka”,
2. Miejsko – Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych,
3. Miejsko – Gminny Szkolny Związek Spoortowy,
4. Ognisko Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Jastrząb”,
5. Stowarzyszenie Dobroczynności im. Matki Teresy z Kalkuty,
6. Stowarzyszenie „EUROPOLSCY”,
7. Stowarzyszenie Św. Celestyna,
8. Stowarzyszenie Ziemi Strzelińskiej „PAKTIS”,
9. Strzelińskie Stowarzyszenie na Rzecz Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień Klub Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „Promienie”,
10. Terenowy Klub Sportowy „Granit”,
11. Towarzystwo Miłośników Ziemi Strzelińskiej,
12. Uczniowski Klub Sportowy „Tygrysy”,
13. Ochotniczy Hufiec Pracy,
14. Uniwersytet III Wieku,
15. Stowarzyszenie Hospicjum Domowego Nadzieja,
16. Odnowa Wsi Gościęcice,
17. Uczniowski Terenowy Klub Sportowy „Feniks” w Strzelinie”,
18. Stowarzyszenie Gramy o Życie,
19. Boxing Klub Strzelin,
20. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze,
21. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych,
22. Boi Team Jiu Jitsu Pukalski – Pukała,
23. Stowarzyszenie Kobiet w Kuropatniku,
24. Klub Sportowy Karszów,
25. Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno – Kulturalnych „uStrzel”,
26. Strzelińskie Towarzystwo Sportowe EXTREME,
27. Powiatowe Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych,
28. Polski Związek Wędkarski we Wrocławiu, Koło 21 Strzelin, Okoń Strzelin,
29. Fundacja „Przecież jestem”,
30. Towarzystwo Wzgórz Strzelińskich,
31. Stowarzyszenie Miłośników Tańca,
32. Strzeliński Klub Biegacza „Granit”,
33. Stowarzyszenie Sportowe „Hałas Team”,
34. UKS FAN Uczniowski Klub Sportowy,
35. Klub Sportowy KARSZÓW,
36. Fundacja „Młodzi Sportowcy”,
37. Strzelińskie Stowarzyszenie Pływackie „ORKA”,

[9] Źródło: Urząd Miasta i Gminy Strzelin, stan na dzień 15.09.2015 roku

38. Uczniowski Klub Sportowy „Butterfly”,
39. Klub Sportowy FC Pęcz,
40. Strzeliński Klub Karate Kyokushin.

Łącznie w 2014 roku na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przyznano organizacjom pozarządowym dofinansowanie w wysokości 120 475 zł. Ponadto gmina Strzelin w 2014 roku podpisała umowę z Bydgoskim Stowarzyszeniem „Towarzystwo Nasze Szwederowo”, które zorganizowało kolonie letnią dla 50 dzieci w Tleniu. Koszt organizacji kolonii wyniósł 42 500 zł. W ramach organizacji Kolonii letnich dla dzieci z rodzin patologicznych gmina Strzelin podpisała umowę z Związkiem Harcerstwa Polskiego na zorganizowanie obozu harcerskiego dla 40 dzieci w Pobierowie. Koszt organizacji obozu wyniósł 36 000.

Gmina Strzelin posiada obowiązujący na lata 2015 – 2017 Programu współpracy Gminy Strzelin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Środki finansowe na realizację przez organizacje pozarządowe zadań publicznych, wynikających z Programu zostaną ujęte w budżetach Gminy na lata 2015, 2016 i 2017. Gmina przewiduje przeznaczyć w poszczególnych latach środki finansowe na realizację zadań wynikających z Uchwały w wysokości ok. 735 000 zł.

Na przestrzeni lat 2009 – 2014 w gminie Strzelin odnotowany znaczny przyrost liczby organizacji pozarządowych. W 2009 było 26 organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców gminy Strzelin, natomiast w 2014 roku było już ich 38. Trend wzrostu liczby organizacji pozarządowych obserwowany był w skali całego województwa dolnośląskiego. Nasycenie organizacjami pozarządowymi w gminie Strzelin na 10 000 mieszkańców w 2014 roku było wyższe od średniej dla województwa dolnośląskiego i powiatu strzelińskiego. Wartość tego wskaźnika była zdecydowanie wyższa dla obszaru miejskiego gminy.

Tabela 18. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców.

Jednostka terytorialna	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
DOLNOŚLĄSKIE	27	28	30	32	34	36
Powiat strzeliński	25	26	28	30	33	35
Strzelin	26	28	30	32	36	38
Strzelin - miasto	31	34	36	36	41	46
Strzelin - obszar wiejski	18	20	23	26	28	28

Źródło: GUS/BDL

SFERA GOSPODARCZA

8. SFERA GOSPODARCZA

8.1 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W roku 2014 na terenie gminy Strzelin było 2308 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. W sektorze publicznym działało 95 podmiotów, w sektorze prywatnym 2212 podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni lat 2009 – 2014 odnotowano znaczący przyrost liczby podmiotów – zarówno na obszarze miasta, jak też obszarów wiejskich gminy Strzelin. Wzrost ten dot. liczby podmiotów działających w sektorze prywatnym.

Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Strzelin.

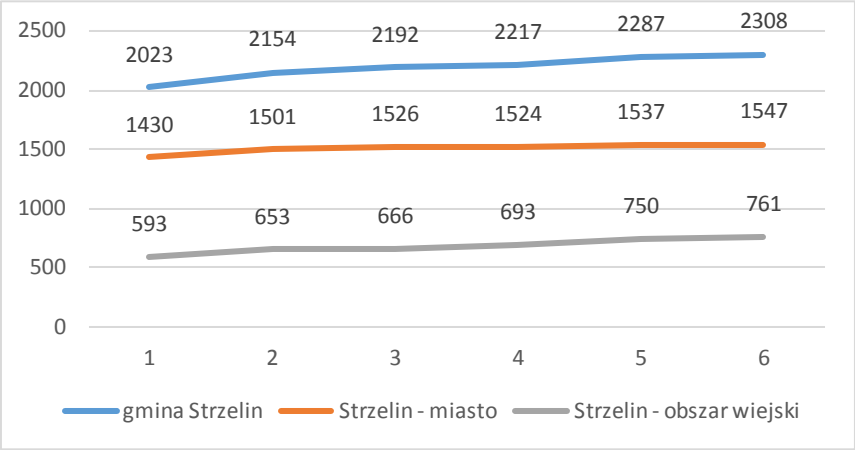

Źródło: GUS/BDL

Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON z obszaru gminy Strzelin

Jednostka terytorialna	podmioty gospodarki narodowej ogółem					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Strzelin	2023	2154	2192	2217	2287	2308
Strzelin - miasto	1430	1501	1526	1524	1537	1547
Strzelin - obszar wiejski	593	653	666	693	750	761
Jednostka terytorialna	**sektor publiczny - ogółem**					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Strzelin	92	96	95	97	99	95
Strzelin - miasto	72	76	74	76	77	76
Strzelin - obszar wiejski	20	20	21	21	22	19
Jednostka terytorialna	**sektor prywatny - ogółem**					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Strzelin	1931	2058	2097	2120	2188	2212
Strzelin - miasto	1358	1425	1452	1448	1460	1471
Strzelin - obszar wiejski	573	633	645	672	728	741

Źródło: GUS/BDL

Nasycenie podmiotami gospodarki narodowej wpisanymi do rejestru REGON, w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w gminie Strzelin (1043) było w 2014 roku niższe od średniej dla województwa dolnośląskiego o przeszło 150 podmiotów i zdecydowanie wyższe na obszarze miejskim gminy (1233 podmioty), w porównaniu do obszarów wiejskich gminy (794).

Innym wskaźnikiem ukazującym poziom rozwoju gospodarczego jest liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym. Liczba ta, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Strzelin (164) była niższa od średniej dla województwa (190,1). W przypadku tego wskaźnika widoczna jest dysproporcja pomiędzy obszarem miejskim i wiejskim gminy.

Wskaźnikiem, mówiącym o potencjale rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości jest liczba osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą, przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dla gminy Strzelin (11,1) wskaźniki te w 2014 roku były niższe od średniej wojewódzkiej (12,7) i wyższe od średniej dla powiatu strzelińskiego (9,6). Wyższe wartości tego wskaźnika notowano dla obszaru miasta (11,1). Na obszarach wiejskich gminy Strzelin na przestrzeni lat 2009 – 2014 zaobserwowano znaczący wzrost ich wartości, z 7,4 w 2009 roku do 9,4 w 2014 roku.

Tabela 20. Podmioty gospodarcze – wskaźniki.

Jednostka terytorialna	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
DOLNOŚLĄSKIE	1101	1135	1123	1156	1194	1207
Powiat strzeliński	790	813	816	825	850	858
Strzelin	938	968	987	1000	1033	1043
Strzelin - miasto	1179	1188	1211	1212	1224	1233
Strzelin - obszar wiejski	628	679	694	722	783	794
Jednostka terytorialna	**podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym**					
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
DOLNOŚLĄSKIE	167,3	172,9	172,1	178,5	186,1	190,1
Powiat strzeliński	121,3	125,2	125,9	127,5	131,9	134,2
Strzelin	142,0	147,7	151,6	154,2	160,6	164,0
Strzelin - miasto	175,1	178,8	184,9	186,5	191,7	196,2
Strzelin - obszar wiejski	97,5	105,5	107,3	111,7	120,5	123,0
Jednostka terytorialna	**osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym**					
	2009	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
DOLNOŚLĄSKIE	11,9	12,3	12,0	12,3	12,6	12,7
Powiat strzeliński	9,0	9,3	9,3	9,3	9,5	9,6
Strzelin	9,9	10,4	10,6	10,6	11,0	11,1
Strzelin - miasto	11,7	12,0	12,3	12,2	12,3	12,4
Strzelin - obszar wiejski	7,4	8,2	8,3	8,5	9,2	9,4

Źródło: GUS/BDL

Na terenie gminy Strzelin funkcjonuje kilkanaście firm, o znaczącym potencjale gospodarczym. Są to m. in spółdzielnie handlowo-usługowe, zakłady z branży spożywczej.

Tabela 21. Najważniejsze podmiot gospodarcze działające na obszarze gminy Strzelin.

Lp.	Nazwa firmy	Rodzaj prowadzonej działalności	Lokalizacja
1.	Südzucker Polska S.A	Produkcja cukru pod znaną marką „Cukier Królewski", wysłotek, melasy, usługi transportowe.	Strzelin
2.	MINERAL POLSKA Sp. z o.o.	Wydobycie, przeróbka, obróbka kamienia.	Strzelin
3.	OSADKOWSKI S.A.	Hurtownia i magazyn nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin.	Strzelin
4.	Quick-Mix Sp. z o.o.	Produkcja, handel, usługi - materiały budowlane do wykańczania wnętrz i elewacji zewnętrznych, kleje	Strzelin
5.	"TECE" Sp. z o.o.	Producent i dystrybutor innowacyjnych produktów w zakresie techniki sanitarnej i grzewczej, specjalizujący się w produkcji wysokiej jakości systemów instalacyjnych przeznaczonych do obiektów przemysłowych oraz budownictwa ogólnego.	Strzelin
6.	Multilayer Pipe Company (MPC)	Produkcja jedno- i wielowarstwowych rur z tworzyw sztucznych, mających zastosowanie w instalacjach wewnętrznych.	Pęcz
7.	PH-U ETOLL Sp.j.	Obsługa i naprawa pojazdów mechanicznych, sprzedaż hurtowa i detaliczna paliw stałych, ciekłych, gazowych oraz produktów pochodnych, akcesoria do pojazdów mechanicznych, krajowy i międzynarodowy transport drogowy.	Strzelin
8.	McCain Poland Sp. z o.o.	Przetwórstwo ziemniaka.	Chociwel
Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „Invest Park"			
9.	INOXVENETA Sp. z o.o.	Włoska firma zajmująca się produkcją sprzętu AGD oraz profesjonalnych kuchni ze stali nierdzewnej. Zajmuje obszar 2,68 ha. Rozpoczyna swą działalność w 2014 roku.	Strzelin
10.	Silesia Plastik Sp. z o.o.	hiszpańska firma zajmująca się produkcją wyposażenia wnętrz z tworzyw sztucznych dla samochodów marek: Ford, Citroen, Renault, Volvo i Land Rover	Strzelin
11.	LOWARA VOGEL POLSKA Sp. z o.o.	Włosa firma, producent pomp i produktów uzupełniających do uzdatniania i zarządzania wodą i płynami w zastosowaniach przemysłowych. Zajmuje obszar 5,79 ha.	Strzelin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Strzelin

Na terenie gminy Strzelin mieści się podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest Park". Strefa ta znajduje się po północnej części gminy, przy drodze wojewódzkiej nr 395, łączącej Strzelin z Wrocławiem (droga ta stanowi również połączenie z autostradą A4). Podstrefa Strzelin obejmuje teren o powierzchni 13,55 ha.

Rolniczy charakter gminy Strzelin potwierdza duża liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z rolnictwem.

8.2 BEZROBOCIE

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie, stopa bezrobocia w powiecie strzelińskim wynosiła w czerwcu 2015 roku 14,6%. W gminie Strzelin wg stanu na dzień 31.07.2015 roku było 1018 osób bezrobotnych, z czego 518 stanowiły kobiety, 500 mężczyźni.

Wg danych GUS stopa bezrobocia na koniec grudnia 2014 r. wynosiła:

- w kraju 11,5 %,
- w województwie dolnośląskim 10,6 %,
- w powiecie strzelińskim 15,6 %.

Stopa bezrobocia była więc zdecydowanie wyższa od średniej krajowej i wojewódzkiej. W ciągu 7 miesięcy 2015 roku zaobserwowano znaczącą poprawę na rynku. Liczba bezrobotnych na koniec 2014 wynosiła 1108 os., z czego 512 osób stanowiły kobiety, osoby uprawnione do zasiłku – 136 osób, osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 968 osób (aż 87% ogółu).

Wykres 8. Liczba bezrobotnych w gminie Strzelin w latach 2010 – 2014.

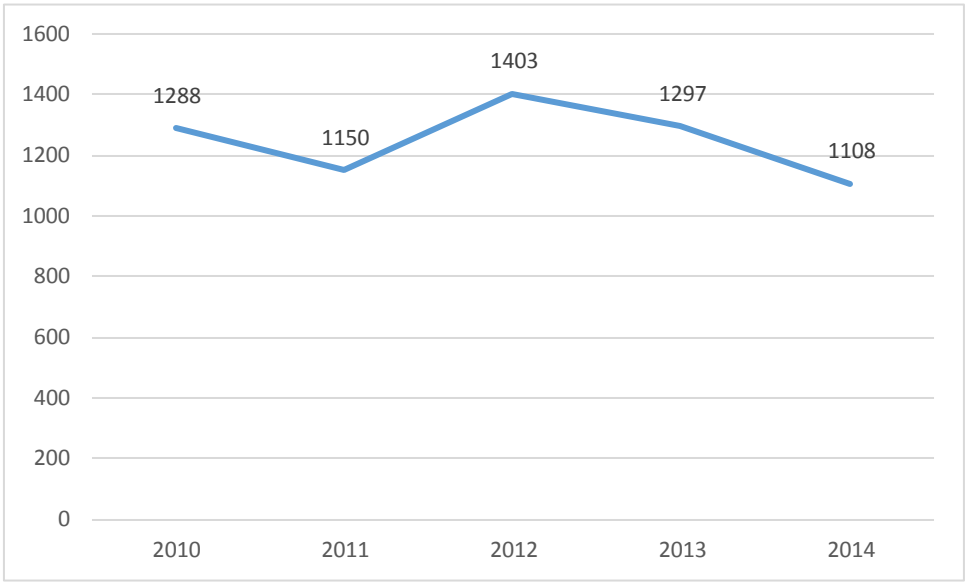

Źródło: PUP w Strzelinie

Największą liczbę bezrobotnych w przedziale czasowym od 2010 do 2014 roku – odnotowano w 2012 roku. Powodem wzrostu bezrobocia były m. in. zwolnienia grupowe, które miały miejsce na terenie miasta Strzelin. Likwidacji uległy:

- „STORSACK" Sp. z o.o. – firma produkująca worki o niestandardowych wymiarach. Zwolniono 137 osób m.in. w zawodach: szwaczka, pracownik obsługi maszyn krajalniczych, składacz, dozór techniczny, obsługa prasy oraz pracownicy biurowi;
- Strzelińskie Centrum Medyczne Sp. z o.o. – pracę z przyczyn ekonomicznych straciły 32 osoby w zawodach: pielęgniarka, salowa, obsługa techniczna i administracyjna, technik analityki medycznej;
- Zakład Produkcji Hydrauliki „HYDRAL" Sp. z o.o. – w wyniku zwolnień grupowych pracę straciły 32 osoby w zawodach: szlifierz, operator obrabiarek sterowanych numerycznie,

tokarz, frezer, monter zespołów i wyrobów hydraulicznych oraz pracownicy administracji i kierownictwo.

Analiza bilansu bezrobotnych w powiecie strzelińskim w okresie styczeń-grudzień 2014r. w porównaniu do lat 2011-2013 wykazuje kilka tendencji:

1. Spadła o 420 osób tj. o 15,7% liczba bezrobotnych pozostających w rejestrach PUP na koniec roku 2014 w porównaniu do roku poprzedniego; w porównaniu do roku 2012 jest to spadek o 551 os. tj. o 19,7%, a do roku 2011 tylko o 81 os. tj. 3,4%,
2. Spadła liczba bezrobotnych rejestrujących się w PUP w okresie od stycznia do grudnia 2014; w porównaniu do 2013 jest to spadek o 411 os. tj. 10%; w porównaniu do 2012 r. jest to spadek o 578 osób (tj. 13,8%),
3. Spadła nieznacznie w porównaniu do roku 2013 liczba osób wyłączonych z ewidencji – spadek o 123 osoby tj. 3%; w porównaniu do roku 2012 stanowi to wzrost (o 312 os. tj. 8%), ale do roku 2011 spadek o 78 os.;
4. Spadła liczba osób wyrejestrowanych z powodu podjęcia- z 2266 os. w 2013 r. do 2063 os. w 2014 – spadek o 203 os. tj. 9%; w porównaniu do roku 2012 (1777 os.) stanowi to wzrost o 286 os.(16%) i pozostaje na tym samym poziomie w porównaniu do 2011 r.;
5. Podobnie jak w roku poprzednim przeważająca liczba osób wyłączonych z rejestrów urzędu to osoby podejmujące pracę; procentowy udziału osób wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy w porównaniu do wyłączonych z ewidencji ogółem wynosił w roku 2014 – 51%, w roku 2013 było to 54,5%,; niekorzystna sytuacja miała miejsce w latach wcześniejszych tj. w 2012r -47,7%. a w 2011r - 49,7%.;
6. Zwiększyła się w porównaniu do roku poprzedniego liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP (rok 2013 – 1091 ofert), w roku 2014 - 1448 tj. 357 ofert więcej (wzrost o 33%); w porównaniu do roku 2012 (1032 oferty) o 417 ofert (wzrost o 40%) a do roku 2011 (1050 ofert) o 398 ofert (wzrost o 38%).[10]

Na koniec grudnia 2014 r. z liczby bezrobotnych ogółem w powiecie strzelińskim tj. z 2.250 osób, 1965 osób tj. 87% to bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:

- 1.230 osób to długotrwale bezrobotni, tj. 55%,
- 1.349 osób bez wykształcenia średniego, tj. 60%
- 340 osób to młodzież do 25 roku życia, tj. 15%,
- 721 osób to bezrobotni powyżej 50 roku życia, tj. 32%,
- 452 osób bez kwalifikacji zawodowych, tj. 20%,
- 380 osób bez doświadczenia zawodowego, tj. 17%
- 241 osób samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, tj. 11%,
- 202 osób to niepełnosprawni, tj. 9 %.

Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie realizując zapisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (T. jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 149) przeprowadził, podobnie jak w latach ubiegłych, monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH

1. Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym - 209,0000[11]

[10] Źródło: PUP w Strzelinie
[11] Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu

2. Pozostali magazynierzy i pokrewni - 27,6667
3. Opiekun osoby starszej - 25,0000
4. Pracownik ochrony fizycznej bez licencji - 12,0000
5. Kierowca autobusu - 11,0000
6. Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani - 10,3333
7. Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego - 9,1667
8. Sekretarka - 7,0000
9. Opiekunka dziecięca domowa - 7,0000
10. Konserwator budynków - 4,0000
11. Opiekunka dzieci w drodze do szkoły - 4,0000
12. Woźny - 3,5000
13. Operator obrabiarek zespołowych - 3,3333
14. Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych - 3,0000
15. Nauczyciel języka angielskiego - 3,0000
16. Zaopatrzeniowiec - 3,0000
17. Meliorant - 2,8333
18. Ogrodnik terenów i zieleni - 2,7500
19. Pomoc kuchenna - 2,6250
20. Przedstawiciel handlowy - 2,5000
21. Nauczyciel wychowania fizycznego - 2,0000
22. Doradca finansowy - 2,0000
23. Pracownik działu logistyki - 2,0000
24. Pracownik kancelaryjny - 2,0000
25. Archiwista zakładowy - 2,0000
26. Sortowacz - 2,0000
27. Pozostali robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni - 2,0000
28. Kierowca operator wózków jezdniowych - 1,8889
29. Magazynier - 1,7436
30. Żałobnik - 1,5000

RANKING ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH

1. Dziennikarz - 0,9000
2. Asystent do spraw księgowości - 0,8333
3. Technik administracji - 07879
4. Robotnik drogowy - 0,7857
5. Doradca klienta - 06923
6. Fizjoterapeuta - 0,6667
7. Kontroler jakości wyrobów mechanicznych - 0,6667
8. Fakturzystka - 0,6667
9. Pokojowa - 06667
10. Pomocnik piekarza - 0,6667
11. Pracownik prac dorywczych - 0,6667
12. Robotnik budowlany - 0,5574
13. Dozorca - 0,5455
14. Serwisant sprzętu komputerowego - 0,5000
15. Technik mechanik maszyn i urządzeń - 0,5000
16. Asystent stomotologiczny - 0,5000

17. Asystent osoby niepełnosprawnej - 0,5000
18. Operator maszyn krojących i wykrawających do papieru - 0,5000
19. Operator myjni - 0,5000
20. Opiekunka domowa - 0,5000
21. Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani - 0,5000
22. Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody - 0,5000
23. Tokarz/flezer obrabiarek sterowanych numerycznie - 0,5000
24. Pakowacz - 0,4857
25. Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych - 0,3333
26. Introligator poligraficzny - 0,3333
27. Szwaczka - 0,3333
28. Pomoc labotatoryjna - 0,3333
29. Robotnik placowy - 0,3333
30. Pedagog - 0,3333
31. Psycholog - 0,3333

Oprócz zawodów zaliczanych do deficytowych i nadwyżkowych występują jeszcze zawody zrównoważone, czyli takie, w których liczba rejestrujących się bezrobotnych równoważy się z ilością napływających ofert pracy (wskaźnik 0,9 ≤ Wn, I k 1,1) . W roku 2014 r. zanotowano 14 takich zawodów, do których należą m.in.: pedagog szkolny, specjalista do spraw pozyskiwania funduszy, pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji, specjalista do spraw szkoleń, referent (asystent) bankowości, spedytor, florysta, recepcjonista, kosmetyczka, monter i instalacji gazowanych, pozostali spawacze i pokrewni, mechanik samochodów ciężarowych, elektryk, operator ładowarki.[12]

Od wielu lat najwięcej środków na złagodzenie środków bezrobocia przeznaczanych jest na prace interwencyjne, organizacje staży, czy roboty publiczne. Powiatowy Urząd Pracy wykorzystuje środki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Należą do nich:

- dotacje dla bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowania bezrobotnego,
- staże,
- szkolenia,
- programy specjalne.

8.3 BUDŻET GMINY

Rozwój gospodarczy gminy nie jest możliwy bez inwestycji. Mają one znaczny wpływ na wizerunek miasta. W ostatnich latach dokonano licznych inwestycji infrastrukturalnych, które wpływają na poprawę warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych na terenie Strzelina. Gmina pozyskuje środki unijne na realizację poszczególnych zadań, których wykonanie często nie byłoby możliwe bez pomocy finansowej z zewnątrz.

[12] Źródło: Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie strzelińskim za rok 2014; PUP w Strzelinie

Tabela 22. Najważniejsze inwestycje infrastrukturalne na terenie gminy Strzelin.

Zadanie inwestycyjne	Okres realizacji	Koszt (zł)	Charakterystyka
Budowa Krytej Pływalni w Strzelinie	2007-2012	18 000.000,00	Budowa kompleksu Krytej Pływalnie o powierzchni zabudowy 2064 m2, powierzchni całkowitej 4253 m2, powierzchni użytkowej 3720 m2, kubaturze 22228 m3, powierzchni terenu-opracowania 12576 m2, obejmującej tor pływacki, brodzik, zjeżdżalnie, saunę, jacuzzi, bicze wodne. Zagospodarowanie terenu wokół obiektu obejmuje drogi dojazdowe wraz z parkingami oraz niezbędną infrastrukturę techniczną. **Zadanie zostało dofinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (*Działanie 6.2 Turystyka aktywna)* w kwocie 2 612.000,00 zł oraz z Ministerstwa Sportu i Turystyki (Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej) w kwocie 3 100.000,00 zł.**
Budowa remizy OSP w Kuropatniku	2009-2010	730.000,00	Budynek remizy o powierzchni użytkowej 374,68 m2, powierzchni całkowitej 416,15 m2, powierzchni zabudowy 208,08 m2, kubaturze 1861 m3, wykonany w technologii tradycyjnej murowanej, wolnostojący, niepodpiwniczony, instalacja wodno-kanalizacyjna, instalacja c.o. **Zadanie sfinansowano z budżetu Gminy Strzelin.**
Budowa kanalizacji deszczowej ul. Oławska - ul. Wita Stwosza	2009-2011	1 100.000,00	Wykonano kolektor z rur żelbetowych fi 100 L 324 mb oraz fi 1600 L 18,5 mb wraz z komorami połączeniowymi. Odbudowano także rów melioracyjny z umocnieniem dna i skarp płytami ażurowymi typu „krata" na długości ~ 452,5 mb. **Zadanie zostało dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Dotacja: 150.000,00 zł, pożyczka: 300.000,00 zł.**
Budowa i modernizacja placów zabaw – etap I	2009-2010	1 300.000,00	Budowa placów zabaw w 17 miejscowościach. **Zadanie zostało dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (*Działanie: Odnowa i rozwój wsi)* w kwocie 385.000,00 zł.**
Remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych – przedłużenie ul. Górzystej w kierunku Gościęcic	2009-2010	275.000,00	Droga o nawierzchni tłuczniowej z mieszanki mineralno-asfaltowej grubości 5 cm, długości 0,600 km, szerokości jezdni od km 0,000 do 0,050 – 5,5 mb od km 0.050 do 0.600 – 4,0 mb, powierzchnia jedni wraz z powierzchnią wjazdów 2692 m2. **Zadanie dofinansowane z budżetu Województwa Dolnośląskiego.**
Przebudowa ulicy J. Piłsudskiego w Strzelinie	2010-2011	3 400.000,00	Wykonanie jezdni o nawierzchni bitumicznej dł. 516,66 m, powierzchni chodników 2761 m2m powierzchni zatok 1340 m2, szerokości jezdni 6 m, kanalizacja deszczowa, sieć wodociągowa, 4 szt. Hydrantów, 29 szt. przyłączy wodociągowych, branża elektryczna. **Zadanie otrzymało dotację z budżetu Państwa w kwocie 1 300.404,00 zł. Program Wieloletni: Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011.**
Adaptacja budynku po byłym TP S.A. w	2010-2011	350.000,00	Pomieszczenie biblioteki gminnej o łącznej powierzchni użytkowej 398,62 m2 w tym czytelnia dla dzieci, wypożyczalnia dla dzieci, wypożyczalnia dla dorosłych

Strzelinie na bibliotekę			wraz z czytelnią, pomieszczenia biurowe, wyposażenie. **Zadanie zostało dofinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego (*Działanie: 9.1 Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców)* na lata 2007-2013 w kwocie 191.000,00 zł.**
Odbudowa obiektu ratusza wraz z wieżą ratuszową w Strzelinie – etap I	2010-2012	2 200.000,00	Wykonano prace budowlane związane z odbudową zabytkowej wieży ratuszowej w Strzelinie. **Zadanie zostało dofinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego*)* na lata 2007-2013 (*Działanie: 6.4 Turystyka kulturowa)* w kwocie 795.000,00 zł.**
Budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w miejscowości Szczawin	2010-2012	4 200.000,00	Sieć wodociągowa W110 - 2355,5 mb, sieć wodociągowa W50 – 60 mb, hydranty – 17 szt., sieć kanalizacji sanitarnej DN200-5387,7 mb, sieć kanalizacji sanitarnej DN150 – 679,1 mb, sieć kanalizacji tłoczonej 110-430 mb, sieć kanalizacji sanitarnej tłocznej 90-311 mb, 2 przepompownie ścieków. **Zadanie zostało dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (*Działanie: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej)* w kwocie 1 363.000,00 zł.**
Modernizacja kompleksu boisk sportowych przy Gimnazjum nr 2 w Strzelinie	2010	1 230.000,00	Boisko do piłki nożnej z wybiegami (sztuczna trawa), boisko treningowe z wybiegami (trawa naturalna), boisko do piłki koszykowej z wybiegami (EPDM), boisko do piłki siatkowej i nożnej plażowej z wybiegami (piasek), bieżnia 60-metrowa, skocznia w dal, budynek gospodarczy, dojścia. **Zadanie zostało dofinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (*Działanie: 9.1 Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców)* w kwocie 778.000,00 zł.**
Budowa i modernizacja placów zabaw – etap II	2011	1 100.000,00	Budowa placów zabaw w 17 miejscowościach. **Zadanie zostało dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (*Działanie: Odnowa i rozwój wsi)* w kwocie 418.000,00 zł.**
Budowa kompleksu boisk przy Szkole Podstawowej nr 4 w Strzelinie w ramach projektu ORLIK 2012	2011	1 400.000,00	Budynek szatniowy, boisko o nawierzchni syntetycznej do gry w piłkę nożną, siatkówkę i koszykówkę, bieżnia 4 torowa długości 74,42 m o nawierzchni sztucznej, skocznia w dal. **Zadanie otrzymało dofinansowanie z budżetu Państwa w kwocie: 333.000,00 zł oraz z budżetu Województwa (program „Moje Boisko ORLIK 2012") w kwocie: 333.000,00.**
Modernizacja kotłowni wraz z instalacją c.o. w Gimnazjum nr 1 w Strzelinie	2011	265.000,00	Wymiana instalacji c.o., demontaż starej kotłowni na opał stały oraz zabudowa kotłowni z dwoma kotłami na gaz o mocy 2x80 kw w Gimnazjum nr 1 w Strzelinie **Zadanie zostało dofinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego (*Działanie: 9.1 Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców)***

			w kwocie 53.000,00 zł.
Przebudowa ulicy Górniczej w Strzelinie	2011	240.000,00	Ulica (ciąg pieszo-jezdny) o długości 128 m o nawierzchni z kostki betonowej o powierzchni 1302 m2, studzienki **Zadanie zostało sfinansowane z budżetu Gminy Strzelin.**
Budowa świetlicy w Dębnikach	2011-2012	450.000,00	Budynek parterowy o powierzchni zabudowy 140,87 m2, niepodpiwniczony, sala spotkań, zaplecze kuchenne, sanitariaty oraz pomieszczenie gospodarcze, cztery miejsca postojowe oraz osobne miejsce dla osoby niepełnosprawnej, wjazd dla osoby niepełnosprawnej. **Zadanie zostało dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (*Działanie: Odnowa i rozwój wsi)* w kwocie 186.000,00 zł.**
Przebudowa targowiska miejskiego w Strzelinie	2012	1 124.000,00	Obiekt targowiska miejskiego w Strzelinie o powierzchni 3640 m2, 44 zadaszone stanowiska targowe o wym. 4,5x3m, 26 niezadaszonych stanowisk targowych o szer. 3m, 15 miejsc targowych przeznaczonych do sprzedaży z samochodu o wym. 8x3m, 17 miejsc parkingowych, 1 miejsce parkingowe dla niepełnosprawnych, instalacja oświetleniowa oraz elektryczna, instalacja wodociągowa wewnątrz działki, przyłącza kanalizacji deszczowej odprowadzające wody opadowe, ogrodzenie terenu, chodniki, obiekty małej architektury (kosze na śmieci, stojaki na rowery). **Zadanie zostało dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (*Działanie: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej)* w kwocie 685.000,00**
Modernizacja ulicy Wodnej w Strzelinie	2012-2013	1 400.000,00	Zakres rzeczowy inwestycji obejmował wymianę sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i deszczowej wraz z przyłączami, wymianę oświetlenia ulicznego oraz wykonanie nowej szafki oświetleniowej wraz z kablami zasilającymi. Przebudowa ulicy Wodnej o nawierzchni z kostki kamiennej wraz z ciągami pieszymi o nawierzchni z kostki kamiennej i płyt kamiennych. **Zadanie zostało dofinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (*Działanie: 9.1 Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców)* w kwocie 490.000,00 zł.**
Budowa przedszkola w Strzelinie	2012-2013	4 200.000,00	Budowa przedszkola ośmiooddziałowego dla 200 dzieci przy ul. Ogrodowej w Strzelinie wraz z elementami zagospodarowania terenu. 49 miejsc postojowych, placyk gospodarczy z zadaszonym miejscem gromadzenia odpadów stałych, dojścia piesze wokół budynku o nawierzchni utwardzonej, altany i place zabaw dla dzieci na terenie przedszkola, ogrodzenie terenu, instalacje zewnętrzne na terenie działki: elektroenergetyczne wraz z instalacją oświetlenia terenu, wodociągowe z projektowanym hydrantem nadziemnym, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej, gazowe. **Zadanie zostało sfinansowane w całości z budżetu Gminy Strzelin.**
Budowa boiska przy Zespole Szkół w	2013	350.000,00	Budowa boiska wielofunkcyjnego składającego się z boiska do piłki ręcznej (mini futbolu), dwóch boisk do koszykówki, boiska do siatkówki, boisko (kort) do tenisa

Kuropatniku			ziemnego. Wykonanie chodników dla ruchu pieszego, drenażu odwadniającego boiska, ogrodzenie terenu siatką, przyłącza kanalizacji deszczowej odprowadzające wody drenażowe do kanalizacji deszczowej. Montaż urządzeń małej architektury (ławki, śmietniki). **Zadanie zostało dofinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (*Działanie: Wdrażanie lokalnych Strategii Rozwoju)* w kwocie 193.000,00 zł.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Strzelin

Na przestrzeni lat 2009 – 2014 odnotowano zauważalny wzrost dochodów gminy Strzelin, który związany był ze wzrostem dochodów własnych. W 2014 roku dochody gminy Strzelin przekroczyły 70 mln zł, z czego ponad 45 mln stanowiły dochody własne. W ciągu 5 lat dochody własne wzrosły o ponad 10 mln zł. Wśród najistotniejszych składowych, które spowodowały wzrost dochodów własnych gminy na przestrzeni ostatnich 5 lat, należy wymienić: podatek dochodowy od osób fizycznych (wzrost o ponad 4 mln zł – do wartości 13,3 mln w 2014 roku), podatek od nieruchomości (wzrost o 3,8 mln – do wartości 13,8 mln zł w 2014 roku) oraz dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw (wzrost o 4,7 mln – do wartości 18,5 mln zł). Największy spadek w dochodach własnych odnotowano z wpływów z usług (spadek o 2,07 mln zł – do wartości 1,12 mln zł). Wpływy do budżetu gminy tytułem podatku rolnego w 2014 roku wyniosły 3,02 mln (wzrost o 0,9 mln zł).

Wykres 9. Dochody gminy Strzelin w latach 2009 – 2014.

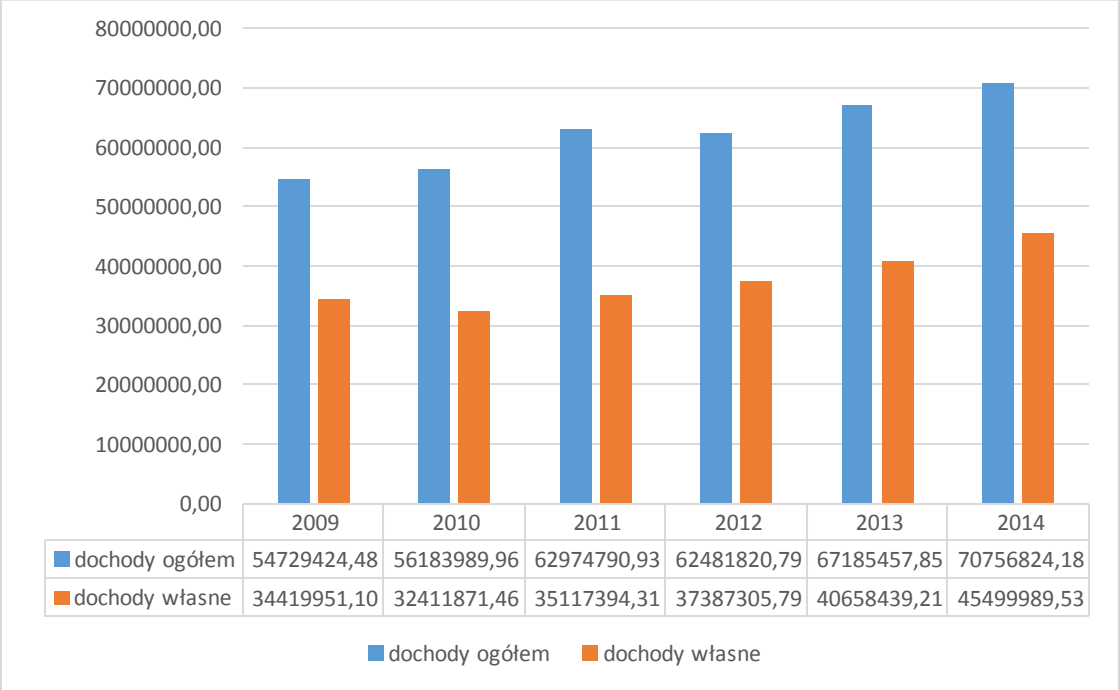

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
dochody ogółem	54729424,48	56183989,96	62974790,93	62481820,79	67185457,85	70756824,18
dochody własne	34419951,10	32411871,46	35117394,31	37387305,79	40658439,21	45499989,53

Źródło: GUS/BDL

W przeliczeniu na mieszkańca, dochody gminy Strzelin były ciągle niższe od średniej dla województwa dolnośląskiego, jak też kraju, a jednocześnie wyższe dla danych powiatu strzelińskiego. Warto odnotować zauważalny przyrost dochodów własnych na przestrzeni lat 2009 – 2014.

Tabela 23. Dochody gmin w przeliczeniu na mieszkańca.

Jednostka terytorialna	ogółem		dochody własne	
	2009	2014	2009	2014
	zł	zł	zł	zł
POLSKA	3019,64	3970,71	1658,67	2198,44
DOLNOŚLĄSKIE	3049,71	4023,30	1936,71	2554,82
Powiat strzeliński	2511,91	3154,34	1242,81	1708,80
Gmina Strzelin	2535,06	3199,21	1594,33	2057,24

Źródło: GUS/BDL

8.4 WSPÓŁPRACA PONADLOKALNA

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) proponuje nowe ujęcie problematyki zagospodarowania przestrzennego i wprowadza współzależność celów polityki przestrzennej z celami polityki regionalnej, wiąże planowanie strategiczne z programowaniem działań w ramach programów rozwoju i programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE.

Przestrzeń kraju widziana jest jako obszar różnicowania przebiegu i efektów procesów społeczno-gospodarczych, środowiskowych i kulturowych. Procesy te w dużej mierze są niezależne od istniejących struktur administracyjnych zarządzania procesami rozwojowymi.[13]

Polityka regionalna kraju postuluje, aby polityki sektorowe uwzględniały wymiar terytorialny. W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego zostały wyodrębnione obszary, które dla pełnego wykorzystania ich potencjałów rozwojowych wymagają zewnętrznej interwencji.

W ramach krajowej polityki przestrzennej wyznaczane są również obszary szczególne, zwane Obszarami Funkcjonalnymi. Część z nich jest tożsama z obszarami problemowymi w rozumieniu polityki regionalnej.

Działając w zgodzie z wytycznymi polityki regionalnej i polityki przestrzennej kraju, a także uznając fakt, że problemy rozwojowe grupują się obszarowo, przekraczając granice administracyjne, Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 (SRWD) proponuje terytorialne odniesienie wskazanych działań. Polega ono na określeniu obszarów integracji oraz obszarów interwencji i przypisanie im odpowiednich celów.

SRWD lokalizuje gminę Strzelin w **Wrocławskim Obszarze Integracji**, który związany jest z miastem Wrocław i otaczającym go obszarem, posiadającym z nim silne powiązania funkcjonalne, a jednocześnie w **Obszarze Interwencji pod nazwą: Obszar rolniczy**.

Obszar rolniczy – obejmuje głównie Nizinę Śląską i Przedgórze Sudeckie i charakteryzuje się najlepszymi w kraju warunkami dla produkcji rolnej, tzn. najwyższym wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Teren ten wymaga szczególnej ochrony i wsparcia ze względu na najwyższą jakość gleb oraz wykorzystania tego wyjątkowego potencjału (m.in. najdłuższy okres wegetacyjny
w kraju) poprzez aktywizację przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego w celu pełnego wykorzystania naturalnych predyspozycji. Z prospektywnego punktu widzenia należy ukierunkować rozwój produkcji żywności na kooperację przemysłu spożywczego z partnerami zagraniczny.[14]

[13] KPZK 2030
[14] Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020

Wśród najważniejszych celów rozwojowych dla Obszaru Rolniczego, wskazanych w SRWD są:

1) Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa,
2) Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne,
3) Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.

Gmina Strzelin oraz gminy Wiązów, Przeworno, Borów, Kondratowice należą do **Lokalnej Grupy Działania Gromnik**. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania zostało ustanowione na mocy Uchwały nr 1 z dnia 28.04.2008 roku w Strzelinie, a wniosek o rejestrację został złożony w Sądzie Rejestrowym dla Wrocławia-Fabrycznej, VI Wydział Gospodarczy – KRS w dniu 16.05.2008 r. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gromnik zostało zarejestrowane w dniu 30.09.2008 r.

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich położonych na terenie gmin, z których pochodzą członkowie LGD. W działaniach na rzecz rozwoju uwzględniono ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno – kulturowych, rozwój turystyki, a także popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych oraz przedsiębiorczości. Tak postawiony cel działalności Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Gromnik, realizowany jest poprzez:

- opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju,
- podejmowanie i wspieranie działań na rzecz realizacji LSR dla obszaru gmin,
- promocję obszarów wiejskich położonych na terenie gmin,
- mobilizowanie ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju, obszarów wiejskich położonych w gminach,
- upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich położonych w gminach,
- prowadzenie działalności gospodarczej służącej realizacji LSR.

Ponadto celami Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Gromnik są działania, stymulujące zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, sprawniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego terenów wiejskich oraz poprawę ich konkurencyjności jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także aktywizację oraz współpracę lokalnych środowisk.

Gmina Strzelin rozwija stosunki partnerskie z następującymi gminami:

- **TRUTNOV (Czechy)** – miasto położone na Pogórzu Karkonoskim w północno-wschodniej części Czech. Zajmuje powierzchnię ponad 103 km2 i jest zamieszkiwane przez ok. 32 tys. osób. Trutnov jest miastem przemysłowym. Trutnov stał się miastem partnerskim Strzelina na mocy uchwały Rady Miejskiej Strzelina z dnia 31 maja 2005 roku.
- **STRAELEN (Niemcy)** – miasto położone w zachodniej części Niemiec przy granicy z Holandią, w regionie Nadrenii Północnej – Westfalii. Zajmuje powierzchnię 74 km2 i jest zamieszkiwane przez ok. 16 tys. osób. Straelen stał się miastem partnerskim Strzelina na mocy uchwały Rady Miejskiej Strzelina z dnia 27 stycznia 2005 roku.
- **LIBCHAVY (Czechy)** – gmina zlokalizowana w sąsiadującym z Polską Kraju Pardubickim. Zajmuje powierzchnię 22 km2 i jest zamieszkiwana przez ok. 1700 mieszkańców. W Libchavach działa znana fabryka autobusów SOR. Strzeliński samorząd współpracuje z gminą Libchavy od 2010 roku. W tym czasie udało się zrealizować 2 wspólne projekty w ramach Stowarzyszenia Euroregionu Glacensis. Umowa w sprawie partnerstwa została podpisana 8 grudnia 2011 roku.
- **FRANKENBERG (Niemcy)** - miasto w Niemczech, w kraju związkowym Saksonia, w okręgu administracyjnym Chemnitz, w powiecie Mittelsachsen. Zajmuje powierzchnię 18,57 km2

i jest zamieszkiwane przez ok. 10 tys. osób. W ramach partnerskiej współpracy samorządy wymieniają się informacjami i wiedzą fachową w dziedzinach: zarządzania, ekonomii, ekologii, kultury i oświaty. Wstępne porozumienie partnerskie gminy Strzelin z miastem Frankenberg podpisano 4 kwietnia 2013 roku w Strzelinie. 28 maja 2013 roku Rada Miejska Strzelina podjęła uchwałę w sprawie nawiązania partnerskiej współpracy pomiędzy miastem Strzelin-Rzeczpospolita Polska i Miastem Frankenberg/Sa – Niemcy. Oficjalne podpisanie umowy nastąpiło 10 lipca 2013 r.

- **SVITAVY (Czechy)** – miasto w Czechach, na Morawach, w kraju pardubickim. Zajmuje powierzchnię 31,33 km2. Gminy Strzelin i Svitavy zobowiązały się do współpracy w dziedzinach: kultury, oświaty, sportu, turystyki, rekreacji, gospodarki, administracji rządowej, ochrony środowiska i zdrowia oraz bezpieczeństwa. Władze partnerskich samorządów liczą na to, że we współpracę zaangażują się również lokalne podmioty gospodarcze i organizacje pozarządowe. Svitavy stało się miastem partnerskim Strzelina na mocy uchwały Rady Miejskiej Strzelina z dnia 25.08.2015r.

9. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Gmina Strzelin posiada bardzo dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjne. Niedaleko granic gminy biegnie autostrada A4 (odległość od granicy gminy do węzła autostradowego 395 wynosi ok. 15 km, do węzła 396 – poniżej 8 km). Gminę przecinają: droga krajowa, drogi wojewódzkie oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Poza komunikacją drogową warto zwrócić uwagę na linię kolejową o znaczeniu międzynarodowym (Wrocław-Praga), biegnącą przez teren gminy.

Atutem przestrzeni gminy Strzelin jest atrakcyjny krajobraz. Najważniejszymi terenami rekreacyjnymi na terenie gminy Strzelin są Wzgórza Strzelińskie wraz z przebiegającymi przez nie szlakami turystycznymi. Południowa część gminy, to zalesione wzniesienia z wieloma zbiornikami wodnymi. Wspaniałe miejsca dla turystyki pieszej, rowerowej i konnej.

W gminie ważną funkcję gospodarczą posiada rolnictwo. Ziemia Strzelińska, z uwagi na bardzo dobrą jakość gleb i warunki klimatyczne, posiada znakomite tereny rolnicze. W obrębie użytków rolnych dominują gleby I-III klasy (ok. 72 %), dość duży udział mają również gleby IV klasy (20%). Gleby te zaliczane są do kompleksu pszennego dobrego i pszennego wadliwego, żytniego bardzo dobrego
i żytniego dobrego. Gorsze warunki glebowe występują w rejonie Wzgórz Strzelińskich.

Gmina Strzelin bogata jest w surowce mineralne. Na jej terenie występuje przede wszystkim granit i gnejs, których udokumentowane złoża znajdują się w Mikoszowie, Strzelinie, Gębczycach, Białym Kościele i Gęsińcu. Obecnie surowce te są eksploatowane przez kamieniołomy w Strzelinie, Mikoszowie i Gębczycach. Oprócz wyżej wymienionych surowców mineralnych występują również udokumentowane złoża kaolinu i iłów mioceńskich (Strzelin), piasku i kruszywa naturalnego (Karszów), utworów piaszczysto-żwirowych (Żeleźnik). Ponadto w obrębie Gościęcic, w wyniku prac terenowych stwierdzono istnienie wielu wyrobisk skalnych (biototypów, łupków amfibolowych lub ilastych), dotychczas nieeksploatowanych. Podobnie jest we wsi Gębczyce, gdzie stwierdzono wyrobiska wapieni krystalicznych.

Infrastruktura drogowa, pomimo że nastąpiła zdecydowana poprawa w jakości dróg lokalnych – nadal wymaga znaczących inwestycji. Sytuacja związana z ilością, jak i stanem dróg wymaga dalszych zdecydowanych działań i jest możliwa tylko przy współpracy z Powiatowym Zarządem Dróg w Strzelinie, Dolnośląską Służbą Dróg i Kolei we Wrocławiu, Wrocławskim Oddziałem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Przez teren gminy, poza drogami lokalnymi, przechodzi również sieć dróg powiatowych, drogi wojewódzkie oraz droga krajowa. Niedaleko od granic Gminy przebiega autostrada A-4 z węzłami komunikacyjnymi.

Znaczących inwestycji wymaga infrastruktura kolejowa. Poza ciągami drogowymi przez teren gminy biegnie magistrala kolejowa Wrocław-Praga, która ma znaczenie międzynarodowe.

Jednym z priorytetów inwestycyjnych gminy jest infrastruktura wodno-kanalizacyjna. Z sieci wodociągowej w 2013 roku korzystało 88,4% mieszkańców gminy z kanalizacji 63,7%, z sieci gazowej 52,9%. Szczególnym problemem gminy jest niski stopień skanalizowania obszarów wiejskich, który na koniec 2013 roku wynosił 25,4%. W ciągu ostatnich lat gmina zrealizowała inwestycje w zakresie skanalizowania gminy – dzięki czemu odsetek osób korzystających z kanalizacji zwiększył się od 2009 roku o z 58,9% do 63,7% w 2013 w ujęciu całej gminy.

Gmina Strzelin starzeje się. Odpowiada za to przede wszystkim niski wskaźnik urodzin. Saldo migracji utrzymuje się natomiast na zbilansowanym poziomie.

Stopa bezrobocia w gminie Strzelin oscyluje wokół średniej krajowej i jest wyższa od średniej dla województwa dolnośląskiego. Największy wzrost liczby bezrobotnych zaobserwowano w roku 2012. W roku 2014 stopa bezrobocia wyraźne spadła, co świadczy o ożywieniu gospodarki i poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy. Na koniec 2014 roku liczba bezrobotnych wynosiła 1.108 os., z czego 512 osób stanowiły kobiety; osoby uprawnione do zasiłku – 136 osób, osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 968 osób (87% ogółu). Szczególnym problemem jest znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych.

Gospodarka w gminie Strzelin wykazuje tendencję wzrostową. Wzrasta poziom indywidualnej przedsiębiorczości. Rośnie liczba firm na obszarze gminy Strzelin. Na terenie gminy Strzelin funkcjonuje kilkanaście firm, o znaczącym potencjale gospodarczym. Są to m. in spółdzielnie handlowo-usługowe, zakłady z branży spożywczej. Na terenie gminy Strzelin mieści się podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest Park". Strefa ta znajduje się po północnej części gminy, przy drodze wojewódzkiej nr 395, łączącej Strzelin z Wrocławiem (droga ta stanowi również połączenie z autostradą A4). Podstrefa Strzelin obejmuje teren o powierzchni 13,55 ha. Rolniczy charakter gminy Strzelin potwierdza duża liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z rolnictwem.

Rośnie aktywność społeczna mieszkańców gminy. Na przestrzeni lat 2009 – 2014 zaobserwowano wyraźny wzrost liczby organizacji społecznych. Organizacje społeczne mogą wnieść spory wkład w realizację polityki rozwoju gminy Strzelin

II. STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY NA LATA 2015 – 2025

1. WIZJA

Wizja formułowana w ramach strategii jest swego rodzaju projekcją przyszłości, do jakiej dążą samorząd i społeczność lokalna. Wizja rozwoju opisuje pożądany stan docelowy w perspektywie kilku – kilkunastu lat. Wizja odpowiada zamierzeniom i aspiracjom oraz oczekiwaniom, wynikającym z możliwości rozwoju i wykorzystania potencjału regionu.

WIZJA
GMINA STRZELIN ***Atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń do życia i wypoczynku – wśród przedsiębiorczej, zintegrowanej oraz otwartej na region i świat społeczności lokalnej.***

Rozwinięcie wizji:

Gospodarka rozwija się w oparciu **o KAPITAŁ LUDZI, ICH WIEDZĘ I UMIEJĘTNOŚCI** oraz **ATUTY PRZESTRZENI I ŚRODOWISKA** (położenie w pobliżu A4, na przecięciu szlaków komunikacyjnych, w sąsiedztwie aglomeracji Wrocławia) – w szczególności w oparciu o strefę ekonomiczną i granit oraz branże wykorzystujących zasoby lokalne, np. przetwórstwo rolno- spożywcze i produkty lokalne.

Gmina Strzelin oferuje atrakcyjną przestrzeń do życia i wypoczynku rekreacyjnego. Umożliwia aktywne spędzenie wolnego czasu, w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe Wzgórz Niemczyńsko- Strzelińskich, przy wykorzystaniu rozwiniętej infrastruktury rekreacyjnej (szlaków rowerowych
i pieszych, obiektów sportowych i kulturalnych), która służy także turystom.

Gmina Strzelin dba o jakość życia mieszkańców, stan środowiska naturalnego i kulturowego.

Gmina oferuje poziom kształcenia i edukacji dostosowany do rynku pracy w oparciu o potencjał bazy oświatowej oraz atrakcyjne miejsca do rekreacji i wypoczynku w oparciu o bazę sportowo-kulturalną. Społeczeństwo jest wyedukowane kulturalnie w oparciu o pełne wykorzystanie bazy sportowej i kulturalnej.

Z tak zdefiniowanej wizji rozwoju klarują się dwa obszary strategiczne:

2. MISJA

Misja, jako nadrzędny cel funkcjonowania jest krótkim, syntetycznym określeniem docelowego kierunku rozwoju ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, które będą przestrzegane. Misja przybiera postać rozwiniętego zdania w czasie przyszłym zapowiadającego ogólny trend rozwojowy, zgodny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych podmiotów, a zwłaszcza mieszkańców.

MISJA

Działamy dla dobra mieszkańców w sposób transparentny, otwarty kierując się zasadą solidarności społecznej, uczciwości, wiarygodności oraz gospodarności.

Nadrzędnym celem działania społeczności lokalnej gminy Strzelin jest dobro mieszkańców gminy. Nadrzędne wartości, które powinny być przestrzegane przez społeczność lokalną to: solidarność społeczna, uczciwość, wiarygodność oraz gospodarność.

3. ANALIZA SWOT/TOWS

Syntezę ustaleń diagnostycznych przedstawiono przy pomocy narzędzia analizy SWOT. Polega ona na określeniu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń mogących wpłynąć na rozwój gminy.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju,
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze,
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na dalszy rozwój gminy (niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej).

Prezentowana procedura SWOT jest syntezą opracowanego wcześniej opisu stanu i tendencji rozwojowych (uwzględnia ona część diagnostyczną oraz ustalenia poczynione w trakcie konsultacji).

ANALIZA SWOT

Mocne strony	Znaczenie	Słabe strony	Znaczenie
1. **Zrównoważony układ przestrzenny gminy oraz powiatu** – z wyraźnym centrum rozwoju społeczno-gospodarczego i administracyjnego miastem Strzelin, który jest jednocześnie istotnym węzłem komunikacyjnym w układzie powiatowym, umożliwiającym integrację różnych środków komunikacji.	Duże	1. **Zły stan wielu dróg lokalnych.**	Duże
		2. **Nieefektywny system komunikacji publicznej** – wpływający na powiększania się obszarów wykluczenia ze względu na dostępność komunikacyjną, w szczególności na obszarach wiejskich.	Duże
		3. **Słabo rozwinięta baza przetwórcza**, umożliwiająca kształtowanie wartości dodanych dla produktów pochodzących z rolnictwa i ogrodnictwa.	Duże
2. **Potencjał dla rozwoju konkurencyjnego rolnictwa** (dobre gleby, warunki klimatyczne, firmy otoczenia branży rolniczej).	Duże	4. **Niskie wskaźniki urodzin** – skutkujące powolnym spadkiem liczby mieszkańców.	Duże
3. **Atuty lokalizacyjne** (bliskość Wrocławia oraz autostrada A4, linia kolejowa).	Duże	5. **Rozproszony i niespójny przekaz promocyjny** gminy.	Duże
4. **Walory przyrodnicze i krajobrazowe**, w szczególności Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie.	Duże	6. Niedostateczna dystrybucja mediów (brak sieci kanalizacyjnej na dużej części obszarów wiejskich).	Umiarkowane
5. **Potencjał społeczny mieszkańców** (inicjatywy oddolne, potencjał do współpracy).	Duże	7. Problem wzrastającej liczby osób długotrwale bezrobotnych.	Umiarkowane
		8. Brak gospodarczego wykorzystania produktów lokalnych – w tym lokalnego obiegu gospodarczego.	Umiarkowane
6. **Tereny pod budownictwo mieszkaniowe.**	Duże		
7. **Dobrze rozwinięta baza sportowa** rekreacyjna.		9. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura szlaków turystycznych, w tym dróg i ścieżek rowerowych, zapewniająca kształtowanie bezpiecznej i kompleksowej oferty.	Umiarkowane
8. Dobrze rozwinięte infrastruktura telekomunikacyjna, w szczególności na obszarze miasta Strzelin.	Duże		
9. Surowce naturalne (granit).	Umiarkowane		
10. Rewitalizacja substancji miejskiej Strzelina, kształtująca obraz miasta czystego, uporządkowanego.	Umiarkowane		
11. Dziedzictwo kulturowe zarówno materialne			

	jaki nie materialne.	Umiarkowane		
12.	Potencjał gospodarczy, w tym strefa ekonomiczna oraz dobre powiązania komunikacyjne.	Umiarkowane		
13.	Tereny pod inwestycje gospodarcze na obszarze gminy.	Umiarkowane		
Szanse		**Znaczenie**	**Zagrożenia**	**Znaczenie**
1.	**Wzrost zainteresowania mieszkańców kraju aktywnym spędzaniem wolnego czasu** – wzrost zainteresowania ofertę turystyczno-rekreacyjną.	Duże	1. **Niedostosowanie stanu głównych dróg** biegnących przez gminę Strzelin **do standardów wymaganych w transporcie wysokotonażowym**.	Duże
2.	**Współpraca ponadlokalna**, np. w ramach LGD – służąca realizacji efektywniejszej polityce rozwoju w skali subregionu.	Duże	2. **Zły stan techniczny linii kolejowej** Wrocław – Strzelin – Kamieniec Ząbkowicki – uniemożliwiający jej pełne, efektywne wykorzystanie.	Duże
3.	**Znaczne środki finansowe w budżecie UE na lata 2014 – 2020**, w szczególności przeznaczone na dalszy rozwój infrastruktury, inwestycję w wiedzę i kapitał ludzki oraz rozwój przedsiębiorczości.	Duże	3. **Kierunki kształcenia niedopasowane do p**otrzeb lokalnego oraz regionalnego rynku pracy.	Duże
4.	**Korzystne zmiany społeczne** takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości – pozytywnie wpływających na konkurencyjność gospodarki.	Duże	4. **Niekorzystne regulacje prawne w zakresie pomocy sp**ołecznej, które są barierą w działalności instytucji pomocy społecznej – a tym samym nieefektywność pomocy społecznej.	Duże
5.	**Wzrost aspiracji i oczekiwań mieszkańców związanych z sytuacją zawodową** – który może wpływać pozytywnie na kwestie związane z kształceniem, zdobywaniem wiedzy.	Duże	5. **Konieczność zagospodarowania potencjału osób starszych**, w związku z postępującym starzeniem się społeczeństwa.	Duże
6.	**Wzrost roli inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych** w kreowaniu polityk	Duże	6. **Nieefektywna polityka rozwoju regionalnego** – widoczna m. in. przy rozdziale środków UE.	Duże
			7. **Wzrost liczby zadań zleconych na rzecz gmin** – przy jednoczesnym braku wsparcia finansowego ze szczebla centralnego.	Duże
			8. Silna presja konkurencyjna o czynniki wzrostu z innymi ośrodkami, w szczególności dużymi aglomeracjami (kapitał ludzki, inwestycje,	Umiarkowane

	rozwoju kraju i regionu.		pomoc UE).	
7.	Zainteresowanie nowych mieszkańców w szczególności z Wrocławia i jego otoczenia osadnictwem w gminie Strzelin.	Umiarkowane	9. Duża koniunkturalność rolnictwa, jednego z filarów gospodarki gminy Strzelin – zależność przychodów w rolnictwie od uwarunkowań klimatycznych (susze, powodzie) oraz od stabilności rynku europejskiego.	Umiarkowane
8.	Rosnący poziom innowacyjności gospodarki kraju poprawiający pozycję konkurencyjną gospodarki na rynkach międzynarodowych.	Umiarkowane	10. Ryzyko odpływu kapitału ludzkiego w przypadku braku zaspokojenie ich aspiracji zawodowych, w szczególności związanych z poziomem wykształcenia oraz zarobkami.	Umiarkowane
9.	Wzrastająca atrakcyjność inwestycyjna kraju, co w przypadku atutów lokalizacyjnych gminy Strzelin, w tym bliskości granic z Czechami i Niemcami – w połączeniu z przebiegiem ważnym szlaków komunikacyjnych krajów (drogowych i kolejowych) – może pozytywnie wpływać na decyzje lokalizacyjne nowych inwestycji.	Umiarkowane	11. Brak poprawy jakości usług publicznych związanych z opieką zdrowotną oraz niewystarczająca intensyfikacja działań profilaktycznych promujących zdrowy styl życia.	Umiarkowane

W celu identyfikacji sytuacji strategicznej wybrane zostały najważniejsze czynniki SWOT. W następnym kroku, przeprowadzona została analiza SWOT/TOWS. W analizie tej postawione zostały pytania:

1. Czy określona mocna strona pozwala wykorzystać daną szansę?
2. Czy określona mocna strona pozwala ograniczyć dane zagrożenie?)
3. Czy określona słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania danej szansy?
4. Czy określona słaba strona potęguje dane zagrożenie?
5. Czy dana szansa wzmacnia daną silną stronę?
6. Czy dana szansa pozwala zniwelować daną słabość?
7. Czy dane zagrożenie niweluje daną silną stronę?
8. Czy dane zagrożenie uwypukla daną słabość?

Identyfikacja sytuacji strategicznej związana jest z oceną siły powiązań czynników zewnętrznych i wewnętrznych. W zależności od powiązań szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami możemy wyróżnić kilka typów sytuacji strategicznej:

- Strategia zachowawcza – organizacja działa w niekorzystnym otoczeniu zewnętrznym, ale posiada silnie powiązany z zagrożeniami zewnętrznymi zespół mocnych stron, jest więc w stanie zdecydowanie odpowiedzieć na zagrożenia. W istniejącym otoczeniu nie jest się w stanie intensywnie rozwijać, gdyż zespół mocnych stron nie koresponduje z szansami otoczenia, niemniej jednak jest w stanie skutecznie przezwyciężać zagrożenia w oczekiwaniu na poprawę warunków zewnętrznych.
- Strategia defensywna – słabe strony organizacji są silnie powiązane z zewnętrznymi zagrożeniami. Strategia defensywna jest strategią nastawioną na przetrwanie.
- Strategia agresywna – w organizacji przeważają mocne strony, a w jego otoczeniu silnie powiązane z nimi szanse. Strategia agresywna jest strategią silnej ekspansji oraz rozwoju wykorzystującego obydwa czynniki.
- Strategia konkurencyjna - organizacja posiada przewagę słabych stron nad mocnymi, ale funkcjonuje w przyjaznym dla siebie otoczeniu, co pozwala mu utrzymywać swoją pozycję. Niemniej jednak słabość wewnętrzna uniemożliwia skuteczne wykorzystanie szans, które daje otoczenie zewnętrzne. Strategia konkurencyjna powinna koncentrować się na takim eliminowaniu wewnętrznych słabości, aby w przyszłości lepiej wykorzystać szanse otoczenia.

W celu przeprowadzenie procedury analizy SWOT/TOWS najważniejsze czynniki, wybrane w trakcie analizy SWOT, zagregowano i poddano analizie powiązań.

Mocne strony	**Słabe strony**
1. Potencjał przestrzeni, środowiska i położenia. 2. Potencjał społeczny mieszkańców. 3. Dobrze rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna.	1. Dostępność komunikacyjna - nieefektywny system komunikacji publicznej i zły stan dróg lokalnych. 2. Niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarczego – w oparciu o potencjał obszarów wiejskich, w tym słabo rozwinięta baza przetwórcza. 3. Spadek liczby mieszkańców gminy – wskutek m. in. niskich wskaźników urodzeń.
Szanse	**Zagrożenia**
1. Korzystne zmiany społeczne. 2. Znaczne środki finansowe w budżecie UE na lata 2014 – 2020.	1. Niedostateczny stan infrastruktury drogowej i kolejowej łączącej gminę Strzelin z otoczeniem.

3. Wzrost roli inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych w kreowaniu polityk rozwoju kraju i regionu.	2. Niedostosowany do potrzeb rynku pracy oraz zmian społecznych system kształcenia. 3. Nieefektywna polityka rozwoju regionalnego.

1. Czy określona mocna strona pozwala wykorzystać daną szansę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Mocne strony/szanse (S/O)		1. Korzystne zmiany społeczne.	2. Znaczne środki finansowe w budżecie UE na lata 2014 – 2020.	3. Wzrost roli inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych w kreowaniu polityk rozwoju kraju i regionu.	Suma siły oddziaływań
1. Potencjał przestrzeni, środowiska i położenia.	Siła oddziaływania	1	1	1	3
2. Potencjał społeczny mieszkańców.	Siła oddziaływania	2	1	2	5
3. Dobrze rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna.	Siła oddziaływania	1	0	1	2
Łączna siła interakcji S/O					10

2. Czy określona mocna strona pozwala ograniczyć dane zagrożenie? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Mocne strony/zagrożenia (S/T)		1. Niedostateczny stan infrastruktury drogowej i kolejowej łączącej gminę Strzelin z otoczeniem.	2. Niedostosowany do potrzeb rynku pracy oraz zmian społecznych system kształcenia.	3. Nieefektywna polityka rozwoju regionalnego.	Suma siły oddziaływań
1. Potencjał przestrzeni, środowiska i położenia.	Siła oddziaływania	1	0	1	2
2. Potencjał społeczny mieszkańców.	Siła oddziaływania	0	1	0	1
3. Dobrze rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna.	Siła oddziaływania	0	0	0	0
Łączna siła interakcji S/T					3

3. Czy określona słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania danej szansy? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Słabe strony/szanse (W/O)		1. Korzystne zmiany społeczne.	2. Znaczne środki finansowe w budżecie UE na lata 2014 – 2020.	3. Wzrost roli inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych w kreowaniu polityk rozwoju kraju i regionu.	Suma siły oddziaływań
1. Dostępność komunikacyjna - nieefektywny system komunikacji publicznej i zły stan dróg lokalnych.	Siła oddziaływania	1	1	1	3
2. Niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarczego – w oparciu o potencjał obszarów wiejskich, w tym słabo rozwinięta baza przetwórcza.	Siła oddziaływania	2	1	1	4
3. Spadek liczby mieszkańców gminy – wskutek m. in. niskich wskaźników urodzeń.	Siła oddziaływania	2	1	1	4
Łączna siła interakcji W/O					11

4. Czy określona słaba strona potęguje dane zagrożenie? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Słabe strony/zagrożenia (W/T)		1. Niedostateczny stan infrastruktury drogowej i kolejowej łączącej gminę Strzelin z otoczeniem.	2. Niedostosowany do potrzeb rynku pracy oraz zmian społecznych system kształcenia.	3. Nieefektywna polityka rozwoju regionalnego.	Suma siły oddziaływań
1. Dostępność komunikacyjna - nieefektywny system komunikacji publicznej i zły stan dróg lokalnych.	Siła oddziaływania	2	2	2	6
2. Niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarczego – w oparciu o potencjał obszarów wiejskich, w tym słabo rozwinięta baza przetwórcza.	Siła oddziaływania	1	2	1	4
3. Spadek liczby mieszkańców gminy – wskutek m. in. niskich wskaźników urodzeń.	Siła oddziaływania	1	2	1	4
Łączna siła interakcji					14

W/O					

5. Czy dana szansa wzmacnia daną silną stronę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Szanse/mocne strony (O/S)		1. Potencjał przestrzeni, środowiska i położenia.	2. Potencjał społeczny mieszkańców.	3. Dobrze rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna.	Suma siły oddziaływań
1. Korzystne zmiany społeczne.	Siła oddziaływania	2	2	2	6
2. Znaczne środki finansowe w budżecie UE na lata 2014 – 2020.	Siła oddziaływania	2	2	1	5
3. Wzrost roli inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych w kreowaniu polityk rozwoju kraju i regionu.	Siła oddziaływania	2	2	1	5
Łączna siła interakcji O/S					16

6. Czy dana szansa pozwala zniwelować daną słabość? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Szanse/słabe strony (O/W)		1. Dostępność komunikacyjna - nieefektywny system komunikacji publicznej i zły stan dróg lokalnych.	2. Niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarczego – w oparciu o potencjał obszarów wiejskich, w tym słabo rozwinięta baza przetwórcza.	3. Spadek liczby mieszkańców gminy – wskutek m. in. niskich wskaźników urodzeń.	Suma siły oddziaływań
1. Korzystne zmiany społeczne.	Siła oddziaływania	1	2	1	4
2. Znaczne środki finansowe w budżecie UE na lata 2014 – 2020.	Siła oddziaływania	2	1	1	4
3. Wzrost roli inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych w kreowaniu polityk rozwoju kraju i regionu.	Siła oddziaływania	0	1	1	2
Łączna siła interakcji O/W					10

7. Czy dane zagrożenie niweluje daną silną stronę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Zagrożenie/mocne strony (T/S)		1. Potencjał przestrzeni, środowiska i położenia.	2. Potencjał społeczny mieszkańców.	3. Dobrze rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna.	Suma siły oddziaływań
1. Niedostateczny stan infrastruktury drogowej i kolejowej łączącej gminę Strzelin z otoczeniem.	Siła oddziaływania	2	1	1	4
2. Niedostosowany do potrzeb rynku pracy oraz zmian społecznych system kształcenia.	Siła oddziaływania	2	1	0	3
3. Nieefektywna polityka rozwoju regionalnego.	Siła oddziaływania	2	1	1	4
Łączna siła interakcji T/S					11

8. Czy dane zagrożenie uwypukla daną słabość? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Zagrożenie/słabe strony (T/W)		1. Dostępność komunikacyjna - nieefektywny system komunikacji publicznej i zły stan dróg lokalnych.	2. Niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarczego – w oparciu o potencjał obszarów wiejskich, w tym słabo rozwinięta baza przetwórcza.	3. Spadek liczby mieszkańców gminy – wskutek m. in. niskich wskaźników urodzeń.	Suma siły oddziaływań
1. Niedostateczny stan infrastruktury drogowej i kolejowej łączącej gminę Strzelin z otoczeniem.	Siła oddziaływania	2	2	2	6
2. Niedostosowany do potrzeb rynku pracy oraz zmian społecznych system kształcenia.	Siła oddziaływania	1	2	1	4
3. Nieefektywna polityka rozwoju regionalnego.	Siła oddziaływania	2	1	1	4
Łączna siła interakcji T/W					14

Wykres 10. Konfrontacja mocnych i słabych stron do szans i zagrożeń (pytania 1-4).

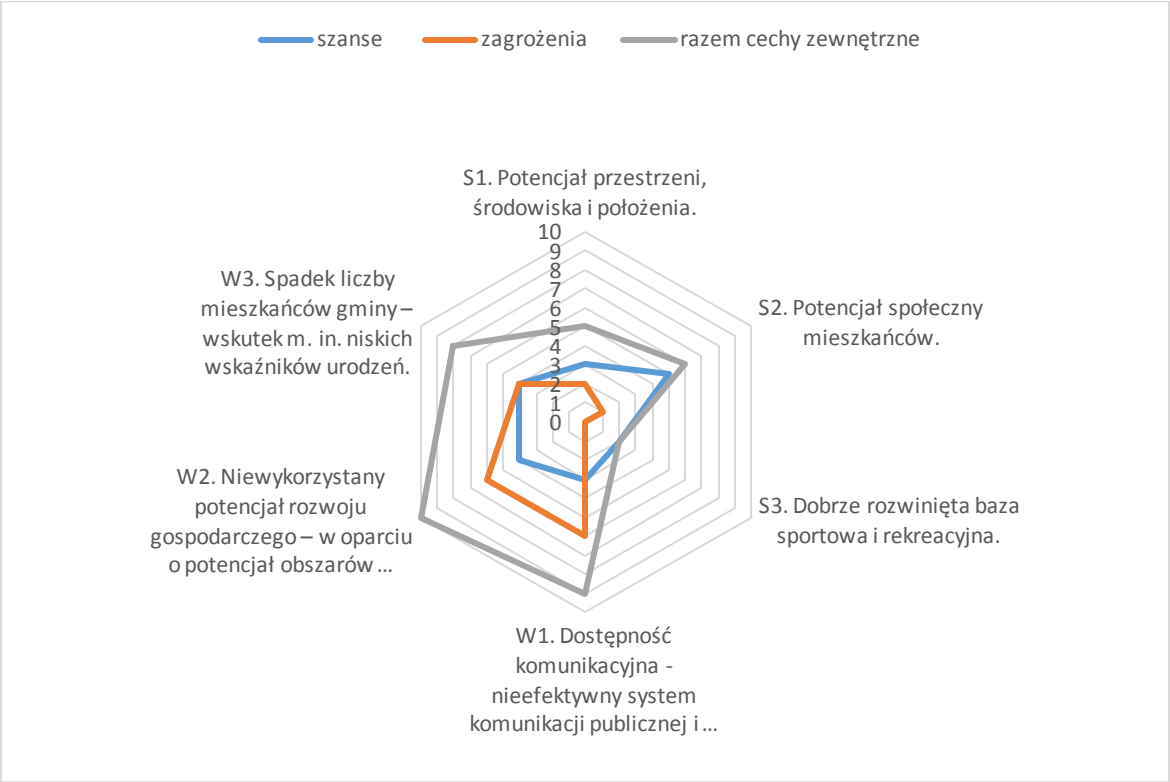

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą mocną stroną gminy Strzelin – w konfrontacji z czynnikami zewnętrznymi, czyli szansami i zagrożeniami jest **potencjał społeczny mieszkańców, a następnie potencjał związany z położeniem, przestrzenią i środowiskiem,** który nawiązuje do walorów przyrodniczo-środowiskowych oraz lokalizacyjnych gminy.

Wśród najważniejszych barier rozwoju – w konfrontacji z czynnikami zewnętrznymi – należy wymienić **w pierwszej kolejności niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarczego, jak również nieefektywny system komunikacji publicznych i zły stan dróg lokalnych.**

Wykres 11. Konfrontacja szans i zagrożeń do mocnych i słabych stron (pytania 5-8).

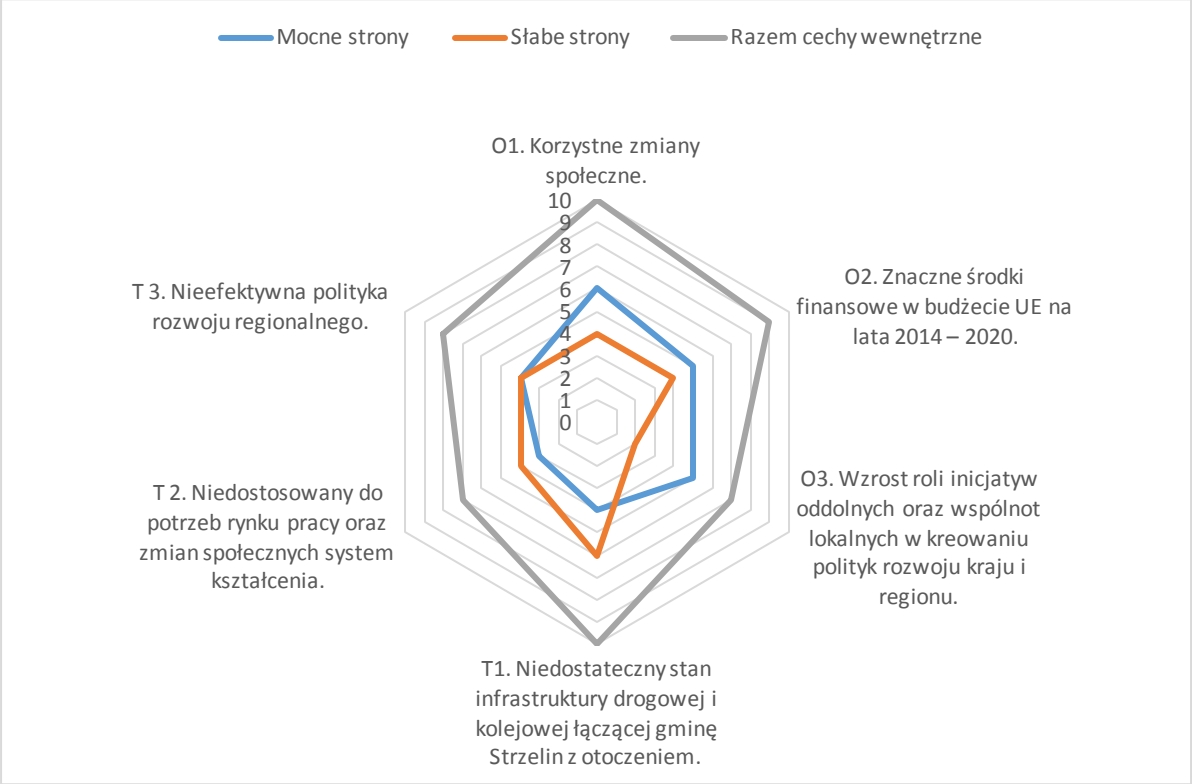

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszymi szansami – w konfrontacji z mocnymi i słabymi stronami gminy Strzelin mogą być **korzystne zmiany społeczne**, takie jak: wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości oraz wzrost zainteresowania mieszkańców kraju aktywnym spędzaniem wolnego czasu. Istotne znaczenie pośród szans posiada **możliwość pozyskiwania funduszy unijnych** w perspektywie czasowej 2014 – 2020 na realizację inwestycji i przedsięwzięć rozwojowych, w tym środków finansowanych na poprawę infrastruktury, wsparcie rozwoju przedsiębiorczości (badania, rozwój), inwestycje w kapitał ludzki.

Z kolei wśród najważniejszych zagrożeń na pierwszym miejscu należy wskazać **niedostateczny stan infrastruktury drogowej i kolejowej łączącej gminę Strzelin z otoczeniem**.

W procesie analizy SWOT/TOWS od wewnątrz do zewnątrz (pytania 1 – 4) identyfikacja powiązań wykazała wyraźną przewagę słabych stron na mocnymi (66% do 34%). W procesie analizy SWOT/TOWS od zewnątrz do wewnątrz (pytania 5 – 8) identyfikacja powiązań wykazała nieznaczną przewagę szans nad zagrożeniami (51% do 49%). Taki układ sugeruje wybór **strategii konkurencyjnej**. Strategia konkurencyjna powinna koncentrować się przede wszystkim na eliminowaniu wewnętrznych słabości, aby w przyszłości jeszcze lepiej wykorzystać szanse otoczenia.

4. KIERUNKI ROZWOJU ORAZ OBSZARY INTERWENCJI ISTOTNE DLA ROZWOJU GMINY

Kierunki rozwoju oraz obszary interwencji istotne dla rozwoju gminy przeanalizowane zostały w odniesieniu do głównych składowych wizji rozwoju, tj. obszarów strategicznych.

Obszar strategiczny: Atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń do życia i wypoczynku.

W perspektywie strategicznej gmina Strzelin powinna wykorzystywać **atuty lokalizacyjne do dalszego rozwoju funkcji mieszkalnych oraz gospodarczych, jak też rozwoju oferty turystyczno-rekreacyjnej**.

Atrakcyjność gminy powinna być wzmacniana poprzez zrównoważony układ przestrzenny gminy, a także powiatu – z wyraźnym centrum rozwoju społeczno-gospodarczego i administracyjnego miastem Strzelin, który jest jednocześnie istotnym węzłem komunikacyjnym w układzie powiatowym, umożliwiającym integrację różnych środków komunikacji. Najistotniejszym atutem lokalizacyjnym jest bliskość Wrocławia oraz autostrady A4, jak również przebieg linii kolejowej.

Barierą w wykorzystaniu atutów lokalizacyjnych może być **zły stan wielu dróg lokalnych**, **nieefektywny system komunikacji publicznej** – wpływający na powiększania się obszarów wykluczenia ze względu na dostępność komunikacyjną, w szczególności na obszarach wiejskich, **niedostosowanie stanu głównych dróg biegnących przez gminę Strzelin** do standardów wymaganych w transporcie wysokotonażowym oraz **zły stan techniczny linii kolejowej Wrocław – Strzelin** – Kamieniec Ząbkowicki – uniemożliwiający jej pełne, efektywne wykorzystanie.

Wśród walorów kształtujących atrakcyjność zamieszkania – w tym także atrakcyjność pod kątem wypoczynku i rekreacji są **walory przyrodnicze i krajobrazowe**, w szczególności Wzgórz Niemczańsko- Strzelińskich. Obszary o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych są jednocześnie najbardziej pożądanym miejscem do rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Podkreślając atrakcyjność do zamieszkania warto promować **dobrze rozwiniętą bazę sportową i rekreacyjną** oraz dobrze **rozwiniętą infrastrukturę telekomunikacyjną**, w szczególności na obszarze miasta Strzelin.

Jedną z szans na rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej należy upatrywać we **wzroście zainteresowania aktywnym spędzaniem wolnego czasu** oraz bliskości potencjalnego rynku zbytu dla tych usług, tj. aglomeracji wrocławskiej. W tym celu istotne jest **kreowanie spójnego i trwałego przekazu promocyjnego gminy**.

Propozycja zdefiniowania celów operacyjnych:

1.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy Strzelin.

1.2 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia w pobliżu Wrocławia.

1.3 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.

1.4 Kształtowanie atrakcyjnego miejsca do wypoczynku i rekreacji.

1.5 Ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych.

Obszar strategiczny: Przedsiębiorcza, zintegrowana oraz otwarta na region i świat społeczność lokalna.

Jednym z atutów przestrzeni gminy Strzelin jest **potencjał do rozwoju konkurencyjnego rolnictwa**, bazujący na dobrych glebach, korzystnych warunkach klimatycznych oraz rozwiniętych firmach otoczenia branży rolniczej. Niewątpliwe ten potencjał powinien być w dalszym ciągu wykorzystywany, jako jeden z istotniejszych kierunków rozwoju gospodarczego gminy Strzelin. **Słabą stroną gminy jest niedostatecznie rozwinięta baza przetwórcza**, umożliwiająca kształtowanie wartości dodanych dla produktów pochodzących z rolnictwa i ogrodnictwa.

Barierą w rozwoju lokalnego rynku pracy oraz przedsiębiorczości **jest niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy**. Gmina Strzelin, podobnie jak województwo oraz kraj, staną przed koniecznością **zagospodarowania potencjału osób starszych**, mając na uwadze postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz niskie wskaźniki urodzin – skutkujące powolnym spadkiem liczby mieszkańców.

Szans, na dalszy rozwój gospodarczy oraz społeczny, upatrywać można **we wzroście aspiracji i dążeń mieszkańców związanych z poprawą sytuacji zawodową** – który może wpływać pozytywnie na kwestie związane z kształceniem, zdobywaniem wiedzy. Istotną rolą może odgrywać potencjał społeczny mieszkańców (inicjatywy oddolne, potencjał do współpracy). **Korzystne zmiany społeczne** takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości – pozytywnie wpływać będą na konkurencyjność gospodarki.

Efektywniejszemu wykorzystaniu potencjałów gminy – np. potencjału gospodarczego, turystycznego, społecznego służyć będzie **współpraca ponadlokalna**, np. w ramach LGD. W perspektywie czasowej 2014 – 2020 nastąpi **znaczny przypływ środków finansowych z Unii Europejskiej**, który w strategii rozwoju gminy Strzelin należy postrzegać jako jedną z najistotniejszych szans na przyspieszenie procesów modernizacyjnych i rozwojowych, jakie będą zachodzić na obszarze gminy. Realizacji polityki rozwoju regionalnego, w nadchodzącej perspektywie czasowej towarzyszyć będzie **wzrost roli inicjatyw oddolnych oraz wspólnot lokalnych** w jej kreowaniu. Po stronie istotnych zagrożeń warto wskazać na ryzyko niezagospodarowania wsparcia unijnego, mając na uwadze **możliwości i zdolności finansowe i organizacyjne potencjalnych beneficjentów**, w szczególności samorządów – kształtowane m. in. przez wzrost liczby i wartości zadań realizowanych przez gminy – przy jednoczesnym braku wsparcia finansowego ze szczebla centralnego.

Propozycja zdefiniowania celów operacyjnych:

2.1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, otwartości oraz zaangażowania mieszkańców w sprawy publiczne i społeczne.

2.2 Kształtowanie wysokiej jakości usług społecznych.

5. PLAN OPERACYJNY STRATEGII: CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, ZADANIA

Struktura Strategii zbudowana została w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności (cele i wynikające z nich zadania). Osiąganiu wizji służą wyznaczone cele strategiczne, operacyjne i zadania, które mają charakter ogólny i określają pożądane stany i procesy rozwojowe oraz wynikające z nich zadania.

Cele zdefiniowane na podstawie diagnozy, w sposób bezpośredni nawiązują do wizji i misji. Realizacja zadań prowadzić będzie do osiągnięcia celów.

Cel strategiczny 1. Atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń do życia i wypoczynku.

Cele operacyjne	Zadania
1.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy Strzelin.	1. Działania na rzecz poprawy jakości oraz liczby połączeń kolejowych gminy Strzelin z aglomeracją wrocławską. 2. Działania na rzecz poprawy jakości i dostępności komunikacji publicznej w obrębie gminy Strzelin, powiatu strzelińskiego, jak też w obrębie aglomeracji wrocławskiej. 3. Działania na rzecz realizacji inwestycji obwodnicy Strzelina. 4. Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, w szczególności dróg kluczowych dla lokalnego układu komunikacyjnego, w tym przebudowa ulicy Energetyków (obręb Pęcz).
1.2 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia w pobliżu Wrocławia.	1. Wyznaczenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz aktywna promocja i obsługa mieszkaniowej oferty inwestycyjnej. 2. Rewitalizacja obszarów miejskich Strzelina oraz zdegradowanych obszarów wiejskich, połączona z działaniami na rzecz odnowy wsi w sferze przestrzennej oraz społeczno-gospodarczej, w oparciu o Gminny/Lokalny Program Rewitalizacji. 3. Działania na rzecz ochrony i zachowania obiektów dziedzictwa kulturalnego, w tym ochrony zabytków. 4. Prowadzenie działań na rzecz powiększania powierzchni gminy objętej planami zagospodarowania przestrzeni.
1.3 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.	1. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej. 2. Utrzymanie czystości i porządku, m. in. poprzez

	realizację planu gospodarki odpadami komunalnymi. 3. Działania na rzecz utrzymania i poprawy bezpieczeństwa publicznego. 4. Działania na rzecz zwiększenia dostępności szerokopasmowego Internetu. 5. Rozwój e-usług publicznych.
1.4 Kształtowanie atrakcyjnego miejsca do wypoczynku i rekreacji.	1. Budowa spójnej sieci tras rowerowych, obsługujących cele społeczno-gospodarcze oraz turystyczno-rekreacyjne – w szczególności w obrębie Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich. 2. Działania na rzecz zwiększenia atrakcyjności turystycznej, rekreacyjnej, sportowej wokół zbiornika w Białym Kościele (obręb Gębczyce), w tym Ośrodka Wypoczynku Świątecznego. 3. Rozbudowa bazy sportowej przy Aquaparku w Strzelinie. 4. Modernizacja i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej, w tym: parkingów, miejsc odpoczynku, oznakowania turystycznego, szlaków wędrówkowych. 5. Działania na rzecz udostępnienia dla turystów atrakcji przyrodniczo-historycznych, w tym obszarów związanych z wydobyciem granitu. 6. Współpraca ponadlokalna przy kształtowaniu i rozwijaniu oferty turystycznej, w szczególności z gminami Przeworno, Grodków, Niemcza, Henryków. 7. Promocja oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy Strzelin – w szczególności skierowanej do mieszkańców aglomeracji wrocławskiej oraz okolicznych gmin – w oparciu o Strategię Promocji.
1.5 Ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych.	1. Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych. 2. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii. 3. Promowanie niskiej emisji. 4. Prowadzenie i wspieranie działań termomodernizacji obiektów i budynków. 5. Ochrona przyrody i zachowanie bioróżnorodności.

Cel strategiczny 2. Przedsiębiorcza, zintegrowana oraz otwarta na region i świat społeczność lokalna.

Cele operacyjne	Zadania
2.1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, otwartości oraz zaangażowania mieszkańców w sprawy publiczne i społeczne.	1. Tworzenie stref aktywności gospodarczej, w oparciu o tereny inwestycyjne na obszarze gminy. 2. Promocja gospodarcza gminy Strzelin – w oparciu o Strategię Promocji. 3. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w szczególności wykorzystującej lokalny potencjał (zasoby naturalne, lokalizacja, tradycje, innowacje, produkty lokalne), w tym rozbudowa targowiska miejskiego. 4. Wspieranie działań na rzecz wzrostu aktywności zawodowej i rozwoju rynku pracy – stworzenie warunków dla inwestycji tworzących miejsca pracy – np. inkubator przedsiębiorczości. 5. Wspieranie rozwoju aktywności społecznej – poprzez wsparcie działalności organizacji pozarządowych, promocję wolontariatu, kształtowanie lokalnej tożsamości. 6. Prowadzenie i wspieranie działań na rzecz edukacji ekologicznej mieszkańców gminy.
2.2 Kształtowanie wysokiej jakości usług społecznych.	1. Wspieranie działań edukacyjnych prowadzonych na rzecz mieszkańców gminy Strzelin. 2. Rozwijanie i wspieranie kultury oraz działań na rzecz zagospodarowania czasu wolnego. 3. Wspieranie działań na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców gminy (działania profilaktyczne, kultura fizyczna, zdrowe odżywienia i tryb życia). 4. Działania na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób starszych. 5. Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz poprawy efektywności pomocy społecznej. 6. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych – poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej i oświatowej.

6. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI SZCZEBLA REGIONALNEGO I POWIATOWEGO

Strategia Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2015 – 2020 (cele operacyjne)	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku (priorytety)	Strategia Rozwoju Powiatu Strzelińskiego na lata 2008 – 2018 (cele operacyjne)
Cel strategiczny 1 - Atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń do życia i wypoczynku.		
1.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy Strzelin.	1.1.1. Poprawa dostępności transportowej regionu (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne). 1.1.2. Poprawa jakości i standardów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i żeglugi śródlądowej). 1.1.3. Rozwój energooszczędnych i niskoemisyjnych form transportu. 1.1.4 Wzrost nakładów na odtworzenie połączeń kolejowych oraz remonty i modernizacja infrastruktury kolejowej (w tym dworców), ze szczególnym uwzględnieniem turystycznych obszarów Dolnego Śląska. 1.1.8. Organizacja sprawnego regionalnego systemu transportu publicznego zintegrowanego z systemami subregionalnymi i lokalnymi, obejmującego wszystkie główne regionalne generatory ruchu, miasta powiatowe i atrakcje turystyczne, konkurencyjnego do indywidualnego transportu samochodowego.	IIIA. Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej wraz z najbliższym otoczeniem.
1.2 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia w pobliżu Wrocławia.	2.1.3. Wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi. 2.1.5. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich. 3.1.6. Ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych.	IA. Zintegrowany system służb bezpieczeństwa publicznego w powiecie. IIIB. Rozwój infrastruktury technicznej społeczeństwa informatycznego, przeciwdziałającej wykluczeniu informatycznemu mieszkańców. IIIC. Modernizacja i rozbudowa obiektów w jednostkach podległych powiatu.

1.3 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.	2.1.5. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich. 5.1.4. Zapewnienie obecnym i przyszłym mieszkańcom regionu dobrego stanu środowiska naturalnego.	IIIB. Rozwój infrastruktury technicznej społeczeństwa informatycznego, przeciwdziałającej wykluczeniu informatycznemu mieszkańców.
1.4 Kształtowanie atrakcyjnego miejsca do wypoczynku i rekreacji.	4.1.2. Udostępnienie obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. 4.1.3. Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu, m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne. 4.1.4. Wewnątrzregionalna promocja turystyki w oparciu o system edukacji.	IVC. Tworzenie warunków do rozwoju infrastruktury turystycznej i produktów turystycznych.
1.5 Ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych.	1.1.11. Wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań (transport, budownictwo) oraz wspieranie gospodarki przyjaznej środowisku. 1.1.12. Zmniejszenie niskiej emisji poprzez budowę i rozbudowę systemów ciepłowniczych i gazowniczych w obszarach o dużej gęstości zaludnienia oraz miejscowościach turystycznych i uzdrowiskowych. 1.1.13. Zwiększenie (z zachowaniem racjonalnych proporcji w stosunku do posiadanych zasobów) udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii. 2.1.4. Racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej. 3.1.3. Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych. 5.1.4. Zapewnienie obecnym i przyszłym mieszkańcom regionu dobrego stanu środowiska naturalnego. 5.1.5. Ochrona przed klęskami żywiołowymi, w tym szczególnie likwidacja zagrożeń powodziowych.	IIIB. Rozwój infrastruktury technicznej społeczeństwa informatycznego, przeciwdziałającej wykluczeniu informatycznemu mieszkańców.
Cel strategiczny 2 - Przedsiębiorcza, zintegrowana oraz otwarta na region i świat społeczność lokalna.		

2.1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, otwartości oraz zaangażowania mieszkańców w sprawy publiczne i społeczne.	3.1.1. Zrównoważone i racjonalne gospodarcze wykorzystanie surowców naturalnych. 3.1.8. Budowa nieuciążliwego systemu eksploatacji i wywozu surowców. 6.1.1. Poprawa efektywności kształcenia na każdym poziomie i etapie życia. 6.1.2. Dostosowanie oferty edukacyjnej do wymagań gospodarki i rynku pracy. 6.1.3. Rozbudowa i modernizacja szkolnictwa zawodowego. 6.1.5. Promowanie wartości edukacji wśród uczniów, jako paradygmatu rozwoju osobistego i kulturowego. 6.1.6. Kształtowanie zachowań etycznych w społeczeństwie oraz tworzenie nowoczesnego modelu patriotyzmu. 7.1.2. Rozwój kapitału społecznego i obywatelskiego. 7.1.3. Powstrzymanie odpływu młodych i wykształconych osób z regionu i stymulowanie procesów imigracji młodzieży. 7.1.4. Kształtowanie i rozwój postaw obywatelskich wśród młodzieży. 7.1.8. Wsparcie seniorów zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7.1.9. Zapewnienie równego dostępu do usług związanych z korzystaniem z zasobów. 7.1.10. Odbudowa zaufania w stosunkach społecznych, gospodarczych oraz wobec instytucji. 7.1.11. Efektywne zarządzanie regionem poprzez mechanizmy partnerstwa i współpracy. 8.1.1. Intensyfikacja relacji gospodarka-nauka-samorząd. 8.1.2. Rozwój gospodarczy oparty o współpracę w ramach klastrów. 8.1.3. Rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności. 8.1.4. Rozwój i upowszechnianie zwrotnych instrumentów finansowania przedsiębiorczości	1C. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu. IIA. Efektywny system kształcenia młodzieży ponadgimnazjalnej. IIB. Doskonalenie systemów stypendialnych młodzieży. IIC. Stworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej dla osób dorosłych. IID. Aktywizacja sektora organizacji pozarządowych. IIE. Aktywizacja bezrobotnych w oparciu o rozwój przedsiębiorczości i sprawny system szkoleń zawodowych. IIF. Edukacja regionalna.

	i innowacyjności. 8.1.5. Budowa regionalnych instytucji finansowych wspierających lokalną przedsiębiorczość. 8.1.6. Rozwój regionalnych specjalizacji gospodarczych i naukowo-badawczych. 8.1.7. Budowa regionalnych instytucji wspierających lokalną innowacyjność i wdrażanie innowacji. 8.1.8. Odbudowa części tradycyjnych branż lokalnego przemysłu.	
2.2 Kształtowanie wysokiej jakości usług społecznych.	5.1.1. Poprawa dostępności oraz podniesienie jakości udzielania świadczeń leczniczych. 5.1.2. Stworzenie regionalnego systemu ochrony zdrowia, zorientowanego na długookresowe trendy demograficzno – epidemiologiczne, zgodnego ze standardami prawnymi i funkcjonalnymi. 5.1.3. Budowa systemu nowoczesnej diagnostyki dla mieszkańców regionu z określeniem standardów dostępności przestrzennej. 7.1.1. Rozwój demograficzny. 7.1.5. Wsparcie dla promocji rodzin wielodzietnych. 7.1.6. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. 7.1.7. Wykorzystanie potencjału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	IB. Aktywne wsparcie rodzin dysfunkcyjnych oraz osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem. ID. Poprawa jakości i dostępności usług medycznych.

7. PROCEDURY WDRAŻANIA, MONITORINGU, EWALUACJA, AKTUALIZACJI I PROMOCJI STRATEGII

7.1 WDRAŻANIE STRATEGII

Opracowanie i przyjęcie Strategii rozpoczyna istotny etap procesu wdrażania. Proces wdrażania Strategii zależny będzie od działań podejmowanych, a proces realizacji Strategii – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad Strategią, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację Strategii pomiędzy struktury organizacyjne gminy.

Dla powodzenia wdrożenia Strategii należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie obszaru funkcjonalnego w zakresie wdrażania Strategii rozwoju.

Skuteczność realizacji Strategii i jej celów zapewnić będzie sprawny system oceny skuteczności realizacji Strategii, obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

7.2 MONITORING STRATEGII

Monitoring procesu wdrażania Strategii i jej efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania Strategii.

Proces monitorowania powinien polegać na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w odniesieniu do celów wytyczonych w Strategii. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów i działań strategicznych oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów (zarówno efektów ekonomicznych jak i społecznych).

Monitoring Strategii powinien odbywać się w dwóch etapach:	
1 etap	**Roczne sprawozdania z realizacji celów**, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów, ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
2 etap	**Analiza wskaźnikowa**, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społeczno-gospodarczymi wg wskaźników zaproponowanych dla poszczególnych celów strategicznych.

Szczegółowe etapy monitoringu Strategii:

- zbieranie danych i informacji (materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen),
- analiza danych i informacji - uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja,
- przygotowywanie raportów - zestawienie otrzymanych danych w raporty roczne,
- ocena wyników - ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami - określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii,
- identyfikacja odchyleń - ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami,
- analiza przyczyn odchyleń - poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji,
- planowanie korekty.

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Wymusza to opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju gminy w ramach opracowanej Strategii.

WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII

Cel strategiczny 1 - Atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń do życia i wypoczynku.

Cel operacyjny 1.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy Strzelin.

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwany stan w 2022 roku
Liczba bezpośrednich połączeń komunikacją zbiorową z obszaru gminy z Wrocławiem.	Dane przewoźników (PKS, PKP)	1 x/rok	Wzrost o 10%
Długość ścieżek rowerowych.	Dane JST	1 x/rok	Wzrost o 200%
Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg.	Dane JST, zarządów dróg.	1 x/rok	20 km

Cel operacyjny 1.2 Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni do życia w pobliżu Wrocławia.

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwany stan w 2022 roku
% powierzchni objęty MPZP.	Dane JST/GUS	1 x/rok	Wzrost o 10%
Liczba i wartość projektów rewitalizacji i odnowy wsi.	Dane JST/LGD	1 x/rok	Minimum 1 projekt / sołectwo
Powierzchnia mieszkań przypadająca na 1 mieszkańca.	Dane GUS	1 x/rok	Wzrost o 10%
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok	Średnia roczna dla przedziału czasowego 2016 – 2022 powyżej 0
Saldo migracji na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok	Średnia roczna dla

			przedziału czasowego 2016 – 2022 powyżej 0
% ludności w wieku przedprodukcyjnym.	Dane GUS	1 x/rok	Maksymalny spadek o 15%

Cel operacyjny 1.3 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwany stan w 2022 roku
Odsetek osób objętych systemem kanalizacji.	Dane JST/GUS	1 x/rok	Wzrost o 10%
Liczba e-usług w administracji publicznej.	Dane JST	1 x/rok	Minimum 5

Cel operacyjny 1.4 Kształtowanie atrakcyjnego miejsca do wypoczynku i rekreacji.

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwany stan w 2022 roku
Noclegi udzielone na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok	Wzrost o 15%
Liczba produktów turystycznych obejmujących obszar gminy.	Dane operatorów turystycznych, LGD, JST).	1 x/rok	Minimum 2 produkty turystyczne o zasięgu ponadlokalnym

Cel operacyjny 1.5 Ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych.

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwany stan w 2022 roku
Liczba zrealizowanych projektów termomodernizacyjnych.	Dane JST	1 x/rok	20
Liczba instalacji OZE na obszarze gminy.	Dane JST/prywatni inwestorzy	1 x/rok	Wzrost o 20
Liczba projektów inwestycyjnych na rzecz zwiększania retencyjności	Dane JST/prywatni inwestorzy	1 x/rok	Minimum 10

Cel strategiczny 2 - Przedsiębiorcza, zintegrowana oraz otwarta na region i świat społeczność lokalna.

Cel operacyjny 2.1 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, otwartości oraz zaangażowania mieszkańców w sprawy publiczne i społeczne.

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwany stan w 2022 roku
Dochody własne gmin.	Dane GUS	1 x/rok	Wzrost o 20%
Pracujący na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok	Status quo

Liczba lokacji nowych firm na obszarach aktywności gospodarczej.	Dane JST	1 x/rok	20
Średnie wynagrodzenia brutto.	Dane GUS dla powiatu	1 x/rok	Wzrost o 20%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego.	ODR	1 x/rok	Wzrost o 10%
Liczba grup producenckich.	Izba Rolnicza	1 x/rok	Wzrost o 100%
Liczba zarejestrowanych produktów lokalnych, regionalnych.	ODR	1 x/rok	5
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok	Wzrost o 10%
Liczba osób prowadząca działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.	Dane GUS	1 x/rok	Wzrost o 10%

Cel operacyjny 2.2 Kształtowanie wysokiej jakości usług społecznych.

Wskaźnik	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwany stan w 2022 roku
Liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych.	Dane GUS	1 x/rok	Wzrost o 25%
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat.	Dane GUS	1 x/rok	Wzrost o 25%

7.3 EWALUACJA STRATEGII

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów Strategii, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów strategii,
- rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii),
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii będzie się opierała na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań – czy i w jaki sposób Strategia wpłynie na grupy docelowe, przyczyni się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań – odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań – ocena długoterminowego wpływu Strategii na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania Strategii są trwałe.

Strategia będzie podlegała ewaluacji w trakcie jej obowiązywania oraz po zakończeniu okresu, na który została opracowana (ex-post) w 2020 r.

7.4 PROMOCJA STRATEGII.

Istotną uwagę władze gminy przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów z nią związanych, ważne dla przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach strategii,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współprace z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno – promocyjne Burmistrza.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych. Bezpośrednio Strategia prezentowana będzie podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi.

7.5 FINANSOWANIE STRATEGII

Narzędziami realizacji Strategii poza budżetem gminy mogą być:

- programy operacyjne na okres programowania 2014-2020 tj. PO Inteligentny Rozwój, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Wiedza Edukacja Rozwój, PO Polska Cyfrowa, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020, Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- krajowe programy rozwoju, w tym programy ministerialne,
- programy fundacji celowych,
- inwestycje prywatne.

W konsekwencji potencjalne pozabudżetowe źródła finansowania Strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,

- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

III. ZAŁĄCZNIKI

III.1 RAPORT Z BADAŃ MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY STRZELIN ORAZ LOKALNYCH LIDERÓW OPINII

1. WSTĘP

W ramach opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2015 – 2022 zostały przeprowadzone dwa badania: z mieszkańcami miasta i gminy Strzelin oraz z lokalnymi liderami opinii.

Badanie z mieszkańcami miasta i gminy Strzelin zostało przeprowadzone za pomocą ankiety on – line (CAWI). Jest to metoda zbierania danych ilościowych, w której respondent jest proszony o samodzielne wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Ankieta została zamieszona na stronie Urzędu Gminy Strzelin (por. aneks).

W przypadku badania z liderami opinii zastosowano telefoniczne wywiady pogłębione (TIDI). Jest to metoda badań jakościowych, polegająca na szczegółowej, wnikliwej rozmowie z respondentem. Celem badania jest dotarcie do precyzyjnych informacji, poszerzenie wiedzy związanej z badanym tematem. Badanie to jest stosowane jako uzupełnienie innych metod badawczych, w celu pogłębienia wiedzy o badanym zjawisku. Telefoniczny wywiad pogłębiony został przeprowadzony w oparciu o ustrukturalizowany scenariusz (por. aneks).

PODSUMOWANIE

- Mieszkańcy gminy Strzelin zapytani o przedsięwzięcia, które w najbliższych 10 latach mogłyby zwiększyć role gminy mówili przede wszystkim o stworzeniu warunków rozwoju dla istniejących i nowych firm (63,3%), poprawie estetyki miasta, remoncie i renowacji budynków, ulic (59,2%), rozwoju infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej (53,1%) oraz promocji zabytków i atrakcji turystycznych (51,0%).
- Tymczasem liderzy opinii w przeprowadzonym badaniu wyznaczyli trzy główne kierunki, cele promocji w Strategii Promocji Gminy Strzelin. Jest to: promocja atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej, promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego dla rozwoju przedsiębiorczości, a także promocja jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania. Kierunki te poniekąd są zbieżne z przedsięwzięciami sugerowanymi przez mieszkańców. W realizacji tych celów mają pomóc atuty, wyróżniki gminy.
- Atutem gminy, zarówno wg jej mieszkańców jak i lokalnych liderów opinii, są kamieniołomy granitu, walory przyrodnicze (wzgórza strzelińskie, Gromnik, miejscowość Biały Kościół) oraz położenie – bliskość Wrocławia. Liderzy opinii w tych elementach jak i w rozwijającej się infrastrukturze sportowo – rekreacyjnej upatrują potencjału rozwoju promocji gminy pod kątem atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej, miejsca zamieszkania oraz po części rozwoju przedsiębiorczości.

- Aktualnie gmina Strzelin przez większość swoich mieszkańców pod kątem warunków życia oceniania jest przeciętnie (51,0%). Pozytywnie warunki życia w gminie ocenia 33,0% badanych mieszkańców (sumowany wynik odpowiedzi „bardzo dobrze" i „dobrze"). Zmianę miejsca zamieszkania rozważa aż 40,8% ankietowanych. Jednocześnie jednak taki sam odsetek badanych jest dumny z bycia mieszkańcem gminy Strzelin (40,8%).
- Oceniając poszczególne elementy składające się na warunki życia w gminie, badani pozytywnie wypowiadali się przede wszystkim (największy odsetek odpowiedzi „bardzo dobrze" i „raczej dobrze") o infrastrukturze sportowo – rekreacyjnej (59,2%), dostępie do kultury i rozrywki (51,0%) oraz placówkach handlowych (49,0%). Zmiany na pewno muszą pojawić się w obszarze rynku pracy, publicznej opiece zdrowotnej oraz możliwości podnoszenia kwalifikacji (najwyższy odsetek odpowiedzi „bardzo źle" i „raczej źle", odpowiednio: 69,4%, 63,3%, 55,1%).
- Ocena warunków życia pokrywa się ze zmianami jakie w ostatnich 5 latach mieszkańcy zaobserwowali na terenie gminy Strzelin. Pozytywne zmiany mieszkańcy dostrzegają przede wszystkim w dostępności sportu i rekreacji (71,4%) oraz dostępie do kultury i rozrywki (59,2%). Są to dwa najwyżej oceniane elementy warunków życia w gminie Strzelin. Pokazuje to, że podejmowane działania są odczuwane prze mieszkańców gminy i oceniane pozytywnie.
- O zachodzących zmianach świadczy też aktualny wizerunek gminy jaki zdiagnozowano za pomocą techniki projekcyjnej zastosowanej podczas badania liderów opinii. Z ich wypowiedzi wynika, że gmina znajduję się w fazie rozwoju, zmian.
- Nie wszystkie jednak obszary funkcjonowania gminy rozwijają się w takim tempie jak infrastruktura sportowo – rekreacyjna, czy ośrodki kultury, rozrywki. W niektórych obszarach obserwuje się stagnacje, czy też nawet pogorszenie funkcjonowania. W przypadku publicznej opieki zdrowotnej, komunikacji miejskiej, czy bezpieczeństwa mieszkańcy, w przeciągu ostatnich 5 lat, najczęściej obserwowali pogorszenie warunków (odpowiednio: 51,0%, 38,0%, 30,6%).
- Aktualnie, wg mieszkańców gminy, największymi problemami jest bezrobocie (22,4%), nieprzyjemny zapach z cukrowni (14,3%) oraz stan ulic i chodników (infrastruktura drogowa) (10,2%).
- Liderzy opinii dokonując całościowej oceny marki gminy Strzelin częściową podzielają zdanie mieszkańców. Za najsłabszą stronę marki gminy Strzelin uważają przede wszystkim infrastrukturę drogową i kolejową. Zwracają też uwagę na brak miejsc noclegowych oraz brak reprezentatywnych punktów – potrzebę renowacji zabytków (w tym rynku w Strzelinie). Są to trzy główne bariery (infrastruktura drogowa, hotelowa, zły stan zabytków), które hamują wg lokalnych liderów opinii dalszy rozwój gminy na trzech płaszczyznach: gminy atrakcyjnej turystycznie, pod kątem rozwoju przedsiębiorczości i miejsca zamieszkania.
- Zgłaszane przez mieszkańców gminy Strzelin braki w infrastrukturze gminy oraz oczekiwane inwestycje pokrywają się z wytyczonymi kierunkami rozwoju przez liderów opinii. W opinii mieszkańców w gminie brakuje przede wszystkim takich miejsc jak: ścieżki rowerowe (51,3%), kawiarnie (51,0%), miejsca rozrywki dla młodzieży (44,9%) oraz miejsc noclegowych (28,6%),

  a najbardziej oczekiwanymi inwestycjami jest kompleksowy remont rynku (28,6%), poprawa infrastruktury drogowej (12,2%) oraz budowa kanalizacji (10,2%).
- Biorąc pod uwagę opinie liderów postulowane przez mieszkańców zmiany, zgłaszane braki, mankamenty w funkcjonowaniu gminy powinny zostać zniwelowane na przestrzeni

następnych 10 lat. Wg liderów opinii gmina Strzelin w 2025 roku nie będzie już gminą rozwijającą się, a rozwiniętą. Główne cele strategii rozwoju gminy zostaną osiągnięte. Pomóc ma w tym kontynuacja dotychczasowych działań promocyjnych (tragi turystyczne, współpraca z miastami partnerskimi), ale też podjęcie nowych przedsięwzięć takich jak produkcja obcojęzycznych folderów i ulotek promujących gminę (zwłaszcza w języku czeskim), rewitalizacja portali internetowych pod kątem informacji turystycznych, realizacja cyklów wywiadów ze znanymi osobami pochodzącymi z gminy i ogólna intensyfikacja promocji gminy poza regionem.

- Przy weryfikacji działań promocyjnych warto rozważyć również zmianę identyfikacji wizualnej gminy. Niektórzy z liderów opinii negatywnie ocenili logo gminy. Na pewno warto również w większym stopniu promować wizualne elementy gminy. Aktualnie hasło i logo są mało znane.
- Liderzy opinii podkreślają też, że wraz z działaniami promocyjnymi trzeba będzie podejmować przedsięwzięcia mające na celu uwiarygodnienie gminy jako gminy turystycznej (remont zabytków, udostępnienie ich do zwiedzania, wyznaczenie lokalnego produktu, powstanie nowych miejsc noclegowych) oraz gminy sprzyjającej rozwoju przedsiębiorczości (podkreślanie skojarzeń gminy z przemysłem wydobywczym, podkreślanie bliskości Wrocławia, przynależności do strefy ekonomicznej).
- O tych działaniach mieszkańców gminy warto informować przede wszystkim na stronach internetowych Urzędu, przez portale społecznościowe oraz lokalne media. Są to trzy najpopularniejsze źródła informacji nt. działań podejmowanych przez strzeliński samorząd (odpowiednio: 63,3%, 63,3%, 63,3%).

2. BADANIE CAWI

2.1 CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

Ankietę do badania CAWI (badania on–line) zamieszczono na stronie Urzędu Gminy Strzelina. Została ona wypełniona przez 49 osób.

Wykres 12. Miejsce zamieszkania.

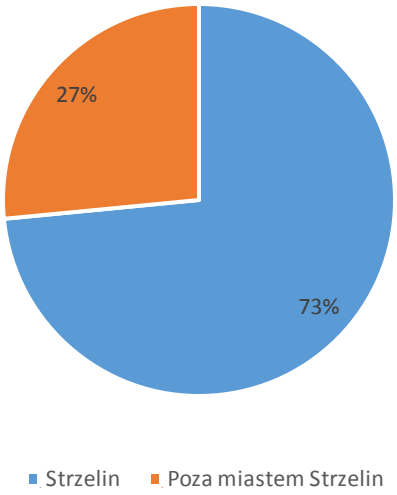

Zdecydowana większość badanych to mieszkańcy Strzelina (73,0%). Osób spoza miasta Strzelin przebadano 27,0%.

Wykres 13. Wiek [%].

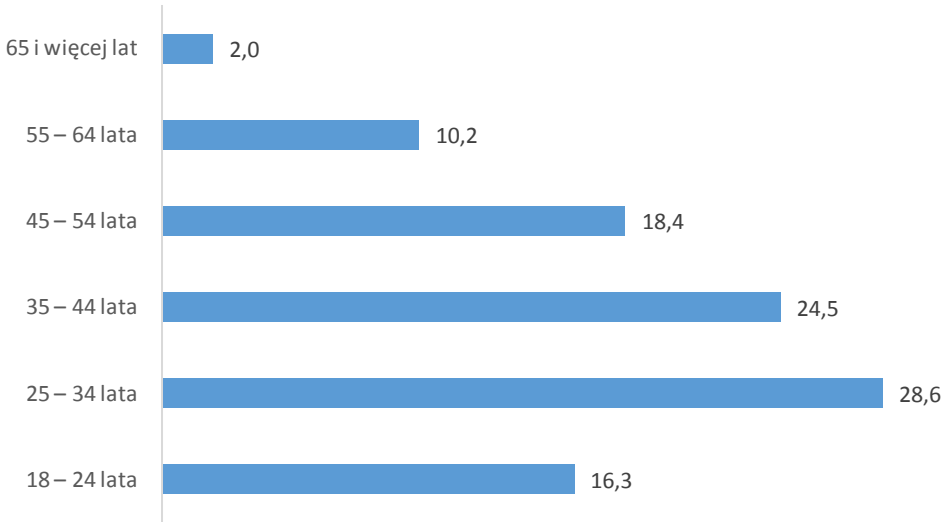

W badaniu wzięły udział przede wszystkim osoby w wieku 25 – 34 lata (28,6%) oraz 35 – 44 lata (24,5%). Prawie co 5 osoba badana miała 45 – 54 lata (18,4%). Nieco mniej ankietowanych mieściło się
w przedziale 18 – 24 lata (16,3%). Co 10 ankietowany był w wieku 55 – 64 lata. Najmniej przebadano osób po 65 roku życia (2,0%).

Wykres 14. Wykształcenie.

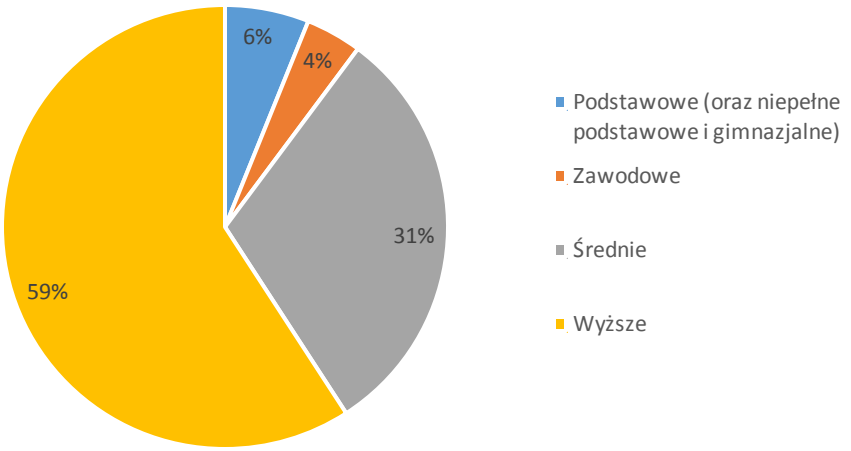

Zdecydowana większość ankietowanych to osoby posiadające wykształcenie wyższe (59,0%). Edukację na szkole średniej zakończył co trzeci badany (31,0%). Poza tym, w próbie badawczej znalazło się jeszcze 6,0% osób z wykształceniem podstawowym i 4,0% osób posiadających wykształcenie zawodowe.

Wykres 15. Płeć.

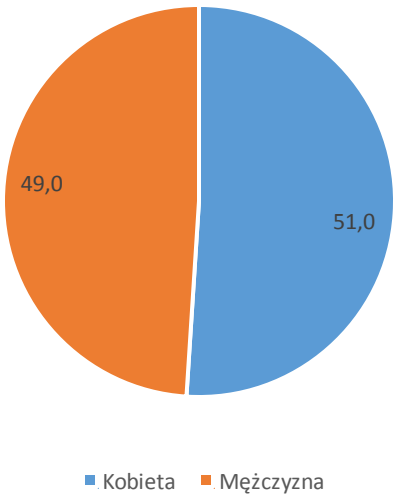

Odsetek kobiet i mężczyzn jest porównywalny. Kobiety w przebadanej próbie stanowiły 51,0%, mężczyźni 49,0%.

2.2 ANALIZA SZCZEGÓŁOWA

Tabela 24. Elementy, z których słynie gmina Strzelin.

Wymienione atuty	Liczebność [N]	Procent [%]
Kamieniołom granitu	37	75,5%
Cukrownia (smród)	12	24,5%
Gromnik, wzgórza strzelińskie	10	20,4%
Przyroda, walory krajoznawcze	7	14,3%
Położenie geograficzne	6	12,2%
Nic	6	12,2%
Rotunda	6	12,2%
Ratusz	5	10,2%
Basen	5	10,2%
Rynek (najbrzydszy w Europie)	4	8,2%
Dobry dojazd do Wrocławia	4	8,2%
Smród, brud	3	6,1%
Osiągnięcia sportowców, sport	3	6,1%
Ośrodek kultury	3	6,1%
Spokój, cisza	2	4,1%
Dobre ziemie np. pod uprawę buraka cukrowego	2	4,1%
Strefa ekonomiczna z zakładami pracy	2	4,1%
Więzienia	2	4,1%
Infrastruktura kolejowa	2	4,1%
Dziurawe drogi	1	2,0%
Zadbane miasto	1	2,0%
Przemysł wydobywczy	1	2,0%
Biały Kościół	1	2,0%
Ciekawa historia	1	2,0%
Niekompetentne władze	1	2,0%
Zabytki	1	2,0%
Bracia czescy	1	2,0%
Brak terenów inwestycyjnych	1	2,0%
Burmistrz	1	2,0%
Decyzja o likwidacji placówki szpitalnej	1	2,0%
Kościół pw. podwyższenie Krzyża Świętego	1	2,0%
Maratony rowerowe	1	2,0%
Młodociana policja	1	2,0%
Dom Książąt Świdnicko-Jaworskich w pobliżu Rynku	1	2,0%
Organizacje pozarządowe, promujące tradycję, gminę itp.	1	2,0%
Ośrodek wypoczynkowy w Gębczycach	1	2,0%
Paul Ehrlich	1	2,0%
Produkcja opakowań	1	2,0%
Rozwijająca się infrastruktura	1	2,0%
Rozwój zaplecza kulturalnego	1	2,0%
Słaba edukacja	1	2,0%

Stowarzyszenie św. Celestyna	1	2,0%
Ul. Wodna	1	2,0%

Pierwsze pytanie w ankiecie on – line brzmiało: „Z czego słynie gmina Strzelin, jakie są jej największe atuty? Proszę wskazać max. 3 odpowiedzi". Mimo pozytywnego wydźwięku pytania badani wskazywali też na negatywne aspekty gminy np. smród, brud, dziurawe drogi, niekompetentne władze. Najczęściej w wypowiedziach badanych pojawiał się jednak neutralny emocjonalnie kamieniołom granitu (75,5%). To wg badanych największy atut gminy – gmina Strzelin słynie z granitu. Co 4 ankietowany (24,5%) uznał, ze największym atutem jest cukrownia, cześć z nich podkreśliła jednak w swojej wypowiedzi, że jest ona źródłem fetoru na terenie gminy. Na trzecim miejscu uplasowało się wzgórze Gromnik, wzgórza strzelińskie (20,4%). Na przyrodę, walory krajoznawcze zwróciło uwagę 14,3% respondentów. Wg 12,2% badanych atutem gminy Strzelin jest jej położenie. 12,2% doceniło także rotundę. Jednocześnie taki sam odsetek badanych uznał, że gmina Strzelin nie ma żadnych atutów (12,2%). Co 10 osoba badana wskazała na basen (10,2%) i ratusz (10,2%). Na dalszym miejscu uplasował się rynek (8,2%), przy którym badani dodawali komentarz „najbrzydszy w Europie" oraz powiązany aspekt z położeniem gminy – dobry dojazd do Wrocławia (8,2%). O smrodzie i brudzie wspomniało 6,1% badanych. Taki sam odsetek respondentów wskazał na osiągnięcia sportowców, sport (6,1%) oraz ośrodek kultury (6,1%). Pozostałe atuty zostały wskazane przez mniej niż 5,0% badanych.

Wykres 16. Ocena poszczególnych warunków życia.

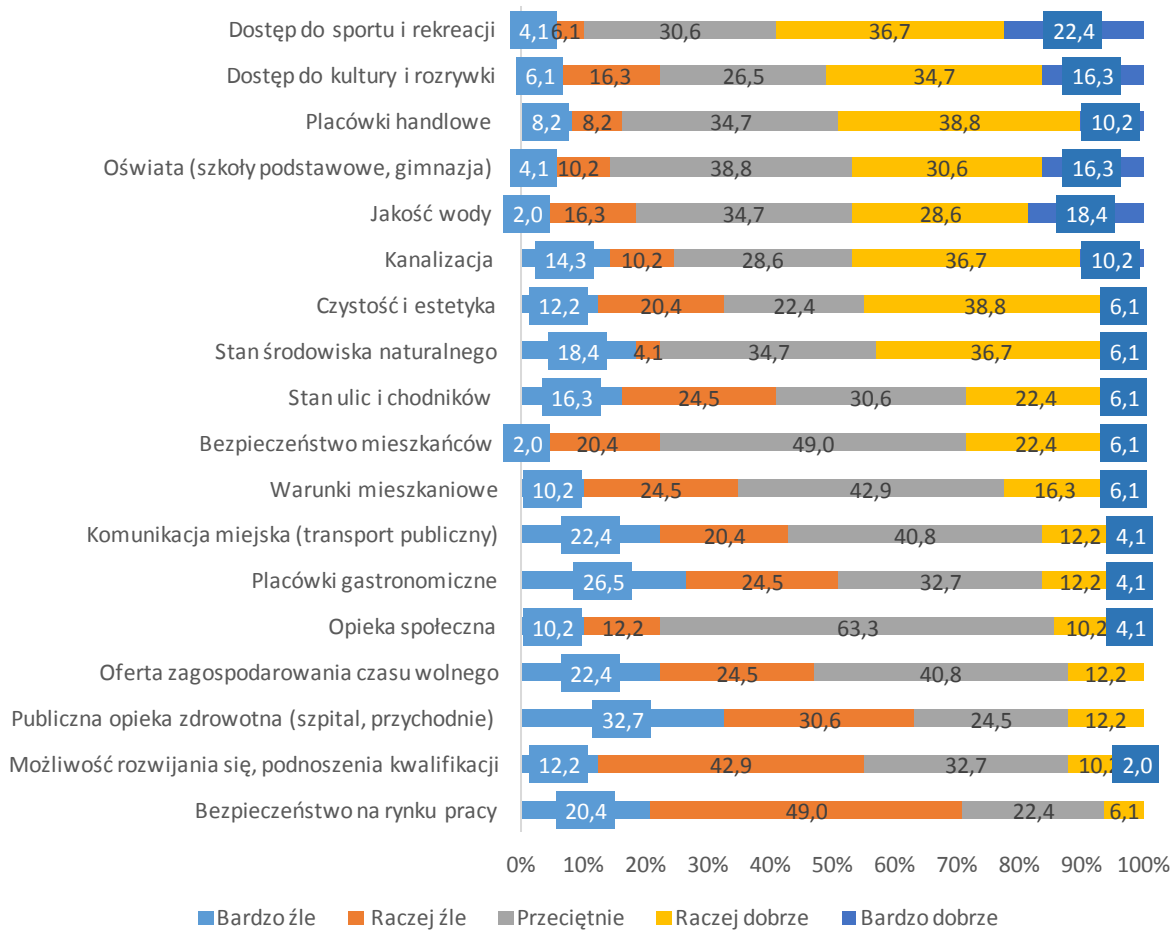

Kolejne zadanie w ankiecie polegało na ocenie 16 elementów składających się na warunki życia na terenie gminy Strzelin. Ocena była dokonywana na 5 – stopniowej skali (od „bardzo źle" do „bardzo dobrze"). Najlepiej (zagregowany wskaźnik ocen „bardzo dobrze" i „raczej dobrze") badani ocenili dostęp do sportu i rekreacji (59,2%). Ponad połowa badanych doceniła też dostęp do kultury i rozrywki (51,0% suma odpowiedzi „bardzo dobrze" i „raczej dobrze"). Na trzecim miejscu plasują się palcówki handlowe (49,0% suma odpowiedzi „bardzo dobrze" i „raczej dobrze").

Najwięcej negatywnych ocen odnotowano zaś w kontekście bezpieczeństwa na rynku pracy (69,4% suma odpowiedzi „bardzo źle", „raczej źle), publicznej opieki zdrowia (63,3% suma odpowiedzi „bardzo źle", „raczej źle") i możliwość rozwijania się, podnoszenia kwalifikacji (55,1% suma odpowiedzi „bardzo źle", „raczej źle"). Ponad połowa osób badanych nie jest również zadowolona z placówek gastronomicznych (51,0% suma odpowiedzi „bardzo źle", „raczej źle").

Wykres 17. Ocena poszczególnych warunków życia w perspektywie ostatnich 5 lat.

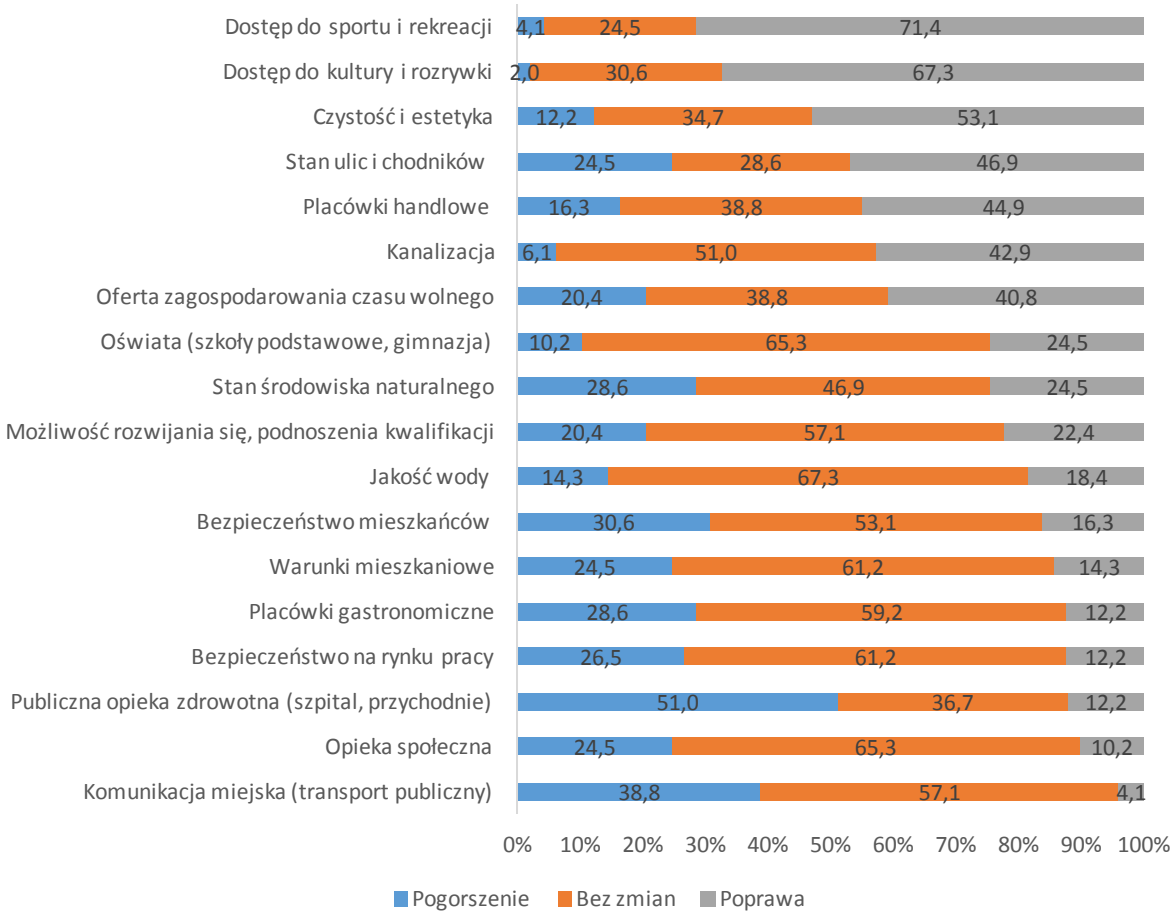

W dalszej części ankiety badani musieli określić, czy oceniane wcześniej 16 elementów składających się na warunki życia na terenie gminy Strzelin uległo zmianom w przeciągu ostatnich 5 lat. Badani dostrzegają przede wszystkim pozytywne zmiany w dostępności do sportu i rekreacji (71,4%). Jest to jednocześnie najwyżej oceniany element życia na terenie gminy Strzelin (59,2%). Ponad połowa osób badanych zauważyła również poprawę dostępu do kultury i rozrywki (67,3%) oraz poprawę czystości i estetyki (53,1%). Pogorszeniu uległa zaś przede wszystkim publiczna opieka zdrowia (51,0%),

komunikacja miejska (38,0%) i bezpieczeństwo mieszkańców (30,6%). Stagnacja (odpowiedź „bez zmian") dotyczy zaś przede wszystkim jakości wody (67,3%), opieki społecznej (65,3%) i oświaty (65,3%).

Wykres 18. Brakujące miejsca na terenie gminy Strzelin [%].

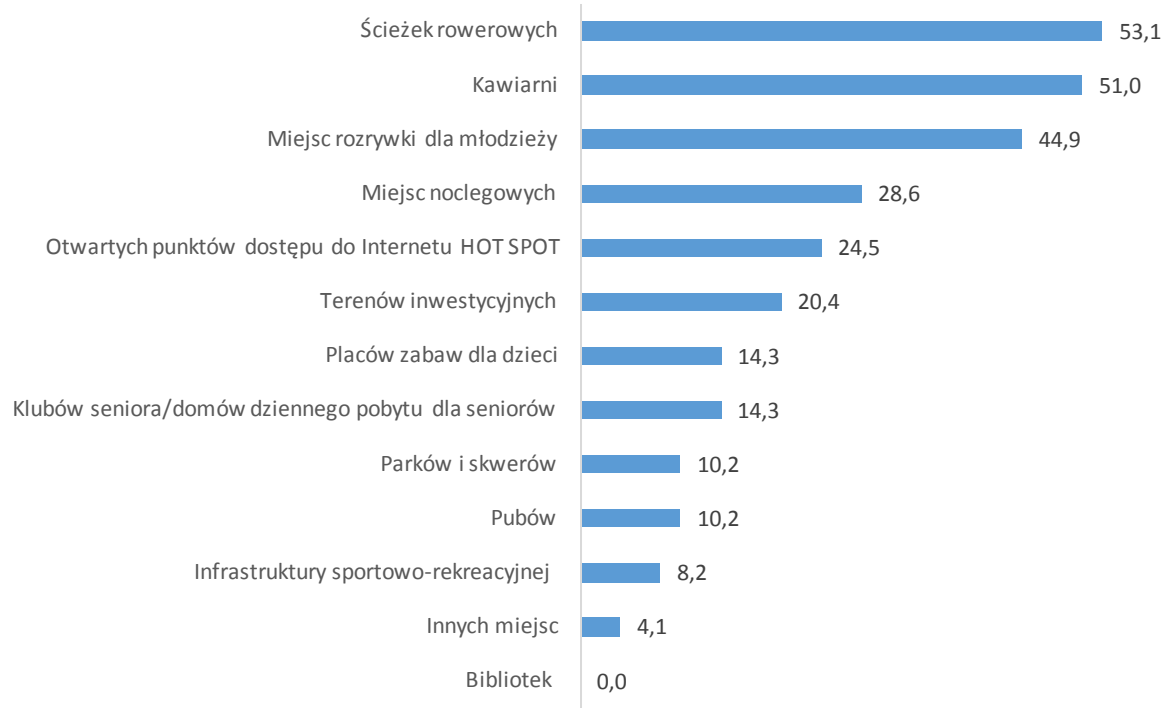

Badani zapytani jakich miejsce przede wszystkim brakuje na terenie gminy Strzelin w pierwszej kolejności wymieniali ścieżki rowerowe (53,1%). Ponad połowa badanych wskazała też na kawiarnie (51,0%). Z wcześniejszych odpowiedzi badanych wynika, że taki sam odsetek nie jest zadowolony z lokali gastronomicznych już funkcjonujących na terenie gminy (51,0%). Wg 44,9% ankietowanych na terenie gminy w trybie pilnym powinny powstać miejsca rozrywki dla młodzieży. Prawie co trzeci badany zauważa potrzebę stworzenia miejsc noclegowych (28,6%). Co 5 respondent mówi o konieczności stworzenia otwartych punktów dostępu do Internetu (24,5%). Na potrzebę powstania terenów inwestycyjnych zwraca uwagę co 4 respondent (20,4%). Za powstaniem placów zabaw odpowiedziało się 14,3% ankietowanych. Taki sam odsetek badanych opowiada się za stworzeniem klubów seniora, domów dziennego pobytu dla seniorów (14,3%). Potrzebę powstania parków i skwerów dostrzega 10,2% respondentów. Tyle samo badanych uważa, że na ternie gminy Strzelin za mało jest pubów (10,2%). Badani rzadko wspominali o potrzebie rozbudowy infrastruktury sportowo – rekreacyjnej (8,2%). Dostęp do sportu i rekreacji, to najlepiej oceniany element warunków życia na terenie gminy Strzelin (59,2%). Żaden z respondentów nie stwierdził, by na terenie gminy było za mało bibliotek. Natomiast 4,1% ankietowanych wskazała na jeszcze inne brakujące miejsca nieujęte w przygotowanej kafeterii odpowiedzi. Badani Ci zwrócili uwagę na potrzebę: budowy tanich mieszkań i terenów rekreacyjnych np. pod grilla.

Wykres 19. Sugerowane przedsięwzięcia w najbliższych 10 latach mające na celu zwiększyć rolę gminy Strzelin [%].

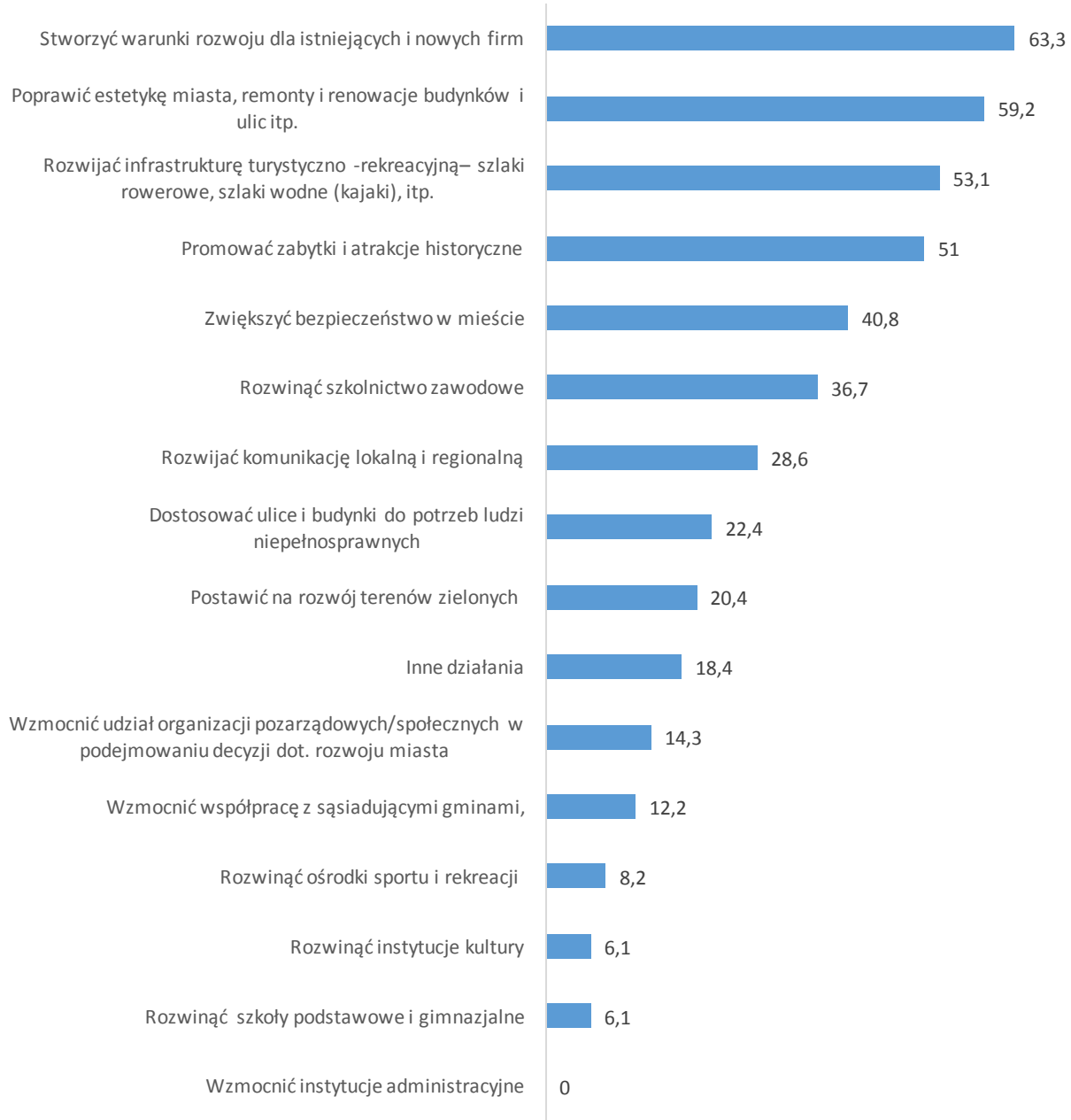

Badani zapytani o sugerowane zmiany mające na celu zwiększyć rolę gminy Strzelin w regionie najczęściej mówili o potrzebie stworzenia warunków rozwoju dla istniejących i nowych firm (63,3%). Na drugim miejscu plasuje się poprawa estetyki miasta, remonty, renowacje budynków, ulic (59,2%). Ponad połowa badanych opowiada się za rozwojem infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej, w tym za budową szlaków rowerowych, wodnych itp. (53,1%). Jest to zgodne z odpowiedziami na pytanie „jakich miejsc na terenie gminy Strzelin brakuje?", gdzie 53,1% respondentów opowiedziała się za potrzebą budowy ścieżek rowerowych. Ponad połowa badanych w następnej dekadzie skupiłaby się na promowaniu zabytków i atrakcji historycznych (51,0%). W dalszej kolejności badani zwiększenia roli swojej gminy w regionie upatrują w zwiększeniu bezpieczeństwa miasta (40,8%), rozwoju szkolnictwa zawodowego (36,7%) i rozwoju komunikacji lokalnej, regionalnej (28,6%). Komunikacja publiczna to jeden z tych elementów warunków życia na terenie gminy Strzelin, który w ciągu

ostatnich 5 lat najbardziej uległ pogorszeniu (38,0%). Wg 22,4% ankietowanych rola gminy w regionie wzrośnie wraz z dostosowaniem ulic i budynków do potrzeb ludzi niepełnosprawnych (22,4%). Co 5 osoba badana postawiłaby na rozwój terenów zielonych (20,4%). Rzadko ankietowani zwiększenie roli gminy w regionie wiążą z wzmocnieniem udziału organizacji społecznych, pozarządowych w podejmowaniu decyzji dot. rozwoju miasta (14,3%), wzmocnieniu współpracy z sąsiednimi gminami (12,2%), rozwojem ośrodków sportu i rekreacji (8,2%), czy rozwojem instytucji kultury (6,1%), rozwojem szkół podstawowych i gimnazjalnych (6,1%). Żaden z badanych nie uznał, aby wzmocnienie roli gminy w regionie nastąpiło poprzez wzmocnienie instytucji administracyjnej (0,0%). Poza tym, 18,4% badanych wspomniało o jeszcze innych działaniach mających na celu zwiększyć rolę gminy: budowa kanalizacji na terenach wiejskich, budowa parku rozrywki, budowa tanich mieszkań, reedukacja administracji, rozwój oświaty powiązanej z liceum, ograniczenie ruchu na ulicy Jana Pawła i Kościuszki, zagospodarowanie rynku, zlikwidowanie powiatu strzelińskiego i podłączenie gminy Strzelin pod Oławę.

Wykres 20. Źródła informacji nt. działań podejmowanych przez strzeliński samorząd.

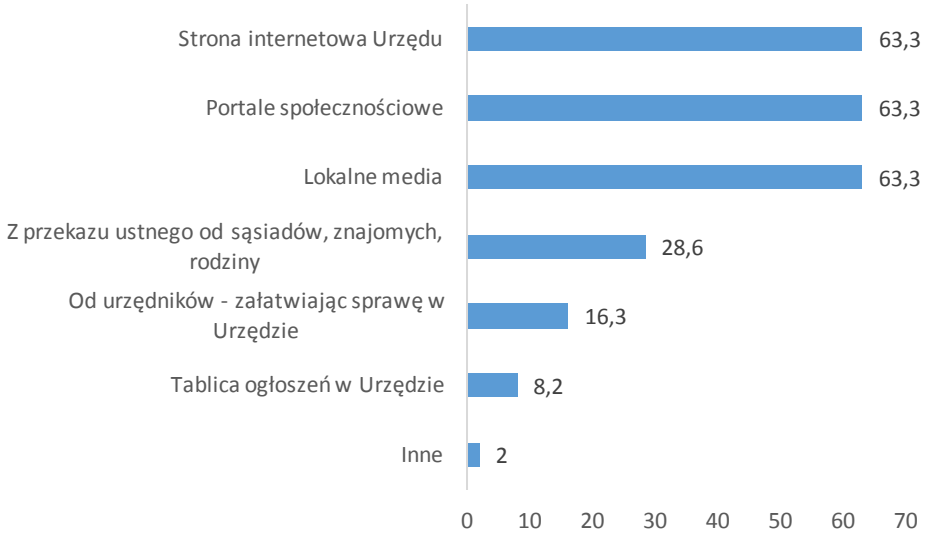

Głównymi źródłami informacji nt. działań podejmowanych przez strzeliński samorząd jest strona internetowa Urzędu (63,3%), portale społecznościowe (63,3%), lokalne media (63,3%). Prawie co trzeci badany o działaniach strzelińskiego samorządu dowiaduje się przede wszystkim z przekazu ustnego od sąsiadów, znajomych, rodziny (28,6%). Dla 16,3% ankietowanych źródłem wiedzy są urzędnicy. Tylko 8,2% respondentów korzysta z tablicy ogłoszeń w Urzędzie. Poza tym, 2,0% badanych wskazało na jeszcze inne źródła wiedzy nieujęte w przygotowanej kafeterii (portal „Mój Strzelin").

Tabela 25. Kluczowa inwestycja do wykonania na terenie Gminy Strzelin.

Kluczowa inwestycja	Liczebność [N]	Procent [%]
Kompleksowy remont rynku	14,0	28,6%
Infrastruktura drogowa	6,0	12,2%
Budowa kanalizacji	5,0	10,2%
Utworzenie nowych miejsc pracy	4,0	8,2%

Odnowienie elewacji budynków, zadbanie o estetykę miasta	3,0	6,1%
Budowa obwodnicy	2,0	4,1%
Budowa tanich mieszkań	1,0	2,0%
Remont Domu Książąt Brzeskich	1,0	2,0%
Budowa klubu	1,0	2,0%
Lepsze i częstsze połączenie kolejowe z Wrocławiem	1,0	2,0%
Likwidacja fetoru utrudniającego egzystencje mieszkańców	1,0	2,0%
Modernizacja Ośrodka Wypoczynku Świątecznego w Białym Kościele	1,0	2,0%
Odbudowa północnej pierzei Rynku	1,0	2,0%
Odbudowa ratusza	1,0	2,0%
Budowa publicznego przedszkola	1,0	2,0%
Budowa ścieżek rowerowych	1,0	2,0%
Zagospodarowanie parku miejskiego	1,0	2,0%
Zmniejszenie zapachu wychodzącego z cukrowni	1,0	2,0%
Zrównanie miasta z ziemią	1,0	2,0%
Aquapark	1,0	2,0%

Badani zapytani o kluczową inwestycję na terenie gminy Strzelin najczęściej mówili o kompleksowym remoncie rynku (28,6%). Na drugim miejscu wspominali o infrastrukturze drogowej (12,2%). Co 10 badanych za kluczową inwestycje uważa budowę kanalizacji (10,2%). Nico mniej osób badanych na pytanie o kluczową inwestycje odpowiedziało, że niezbędne jest powstanie nowych miejsc pracy (8,2%). Wg 6,1% respondentów pieniądze należy inwestować w remonty budynków, dbanie o estetykę miasta. Pozostałe propozycje inwestycje nie zostały wymienione przez więcej niż 5,0% badanych.

Tabela 26. Najważniejszy problem gminy Strzelin.

Najważniejszy problem	Liczebność [N]	Procent [%]
Bezrobocie	11	22,4
Nieprzyjemny zapach z cukrowni	7	14,3
Stan ulic i chodników	5	10,2
Brak mieszkań	3	6,1
Kanalizacja	3	6,1
Ludzie sprawujący władze, słabe zarządzanie	3	6,1
Brak perspektywy i kierunku w jakim miasto powinno się rozwijać	2	4,1
Jakość kształcenia młodzieży	2	4,1
Brak fajnych miejsc dla młodych ludzi	1	2,0
Brak poczucia bezpieczeństwa	1	2,0
Brud, smród i ubóstwo	1	2,0
Brak infrastruktury gastronomicznej	1	2,0
Ludzie bezdomni	1	2,0
Nie wiem	1	2,0
Biurokracja	1	2,0
Rozpoczęte i zdewastowane budowy	1	2,0
Słaba promocja gminy	1	2,0
Straż miejska	1	2,0
Dzikie wysypiska	1	2,0

Za dużo marketów	1	2,0
Zamknięcie na kontakty z otoczeniem zewnętrznym - sąsiednie gmin	1	2,0

Za najważniejszy problem gminy Strzelin zostało uznane bezrobocie (22,4%). Na drugim miejscu plasuje się stan ulic i chodników – infrastruktura drogowa (10,2%). Wg 14,3% ankietowanych na ten moment najpilniejszym problemem gminy jest fetor unoszących się z cukrowni. Badani mówili też o braku tanich mieszkań na rynku nieruchomości (6,1%), kanalizacji (6,1%) i słabym zarządzaniu – brak kompetencji osób sprawujących władze (6,1%). Pozostałe problemy były wskazywane przez mniej niż 5,0% badanych.

Wykres 21. Ogólna ocena warunków życia w gminie Strzelin.

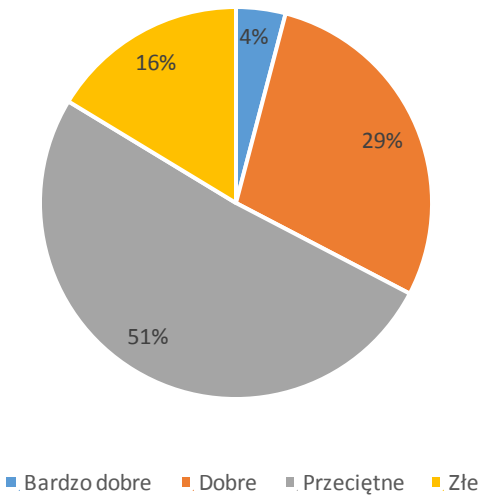

Ponad połowa badanych warunki życia na terenie gminy Strzelin ocenia na przeciętne (51,0%). Co trzeci respondent uważa, że warunki te są dobre (29,0%). Złą ocenę wydało 16,0% badanych. Tylko 4,0% ankietowanych uznało, że warunki życia w gminie Strzelin są bardzo dobre.

Wykres 22. Ocena satysfakcji z życia.

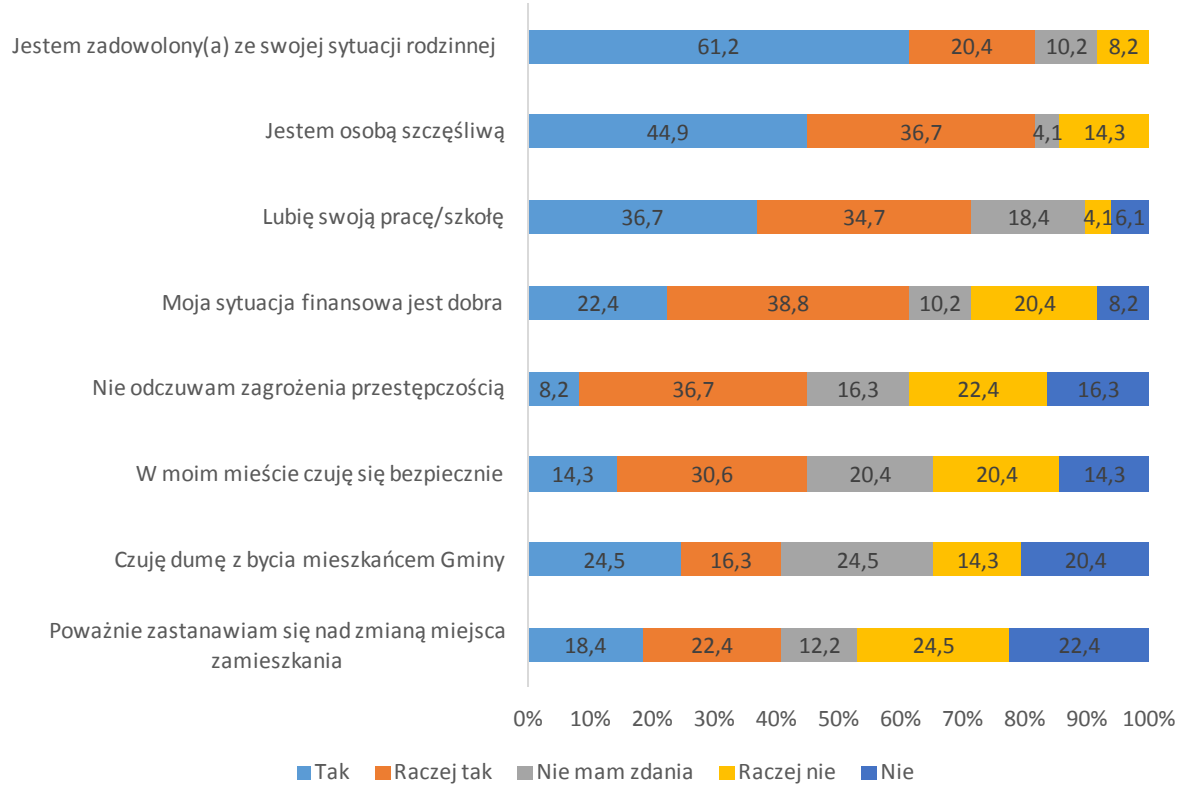

Zdecydowana większość badanych jest zadowolona ze swojej sytuacji rodzinnej (81,6% suma odpowiedzi „tak" i „raczej tak"). Podobny odsetek określa siebie jako osoby szczęśliwe (81,6% suma odpowiedzi „tak" i „raczej tak"). Swoją pracę, szkołę lubi 71,4% ankietowanych (suma odpowiedzi „tak" i „raczej tak"). Swoją sytuacje finansową jako dobrą ocenia 61,2% badanych (suma odpowiedzi „tak"
i „raczej tak"). Zagrożenia przestępczością nie odczuwa 44,9% ankietowanych (suma odpowiedzi „tak" i „raczej tak"), taki sam odsetek czuje się bezpiecznie w swoim mieście (44,9% suma odpowiedzi „tak" i „raczej tak"). Dumnym z bycia mieszkańcem gminy czuje się jednak tylko 40,8% badanych (suma odpowiedzi „tak" i „raczej tak") i dokładnie taki sam odsetek ankietowanych poważnie zastanawia się nad zmianą miejsca zamieszkania (40,8% suma odpowiedzi „tak" i „raczej tak").

3. BADANIE TIDI

3.1 CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

Oprócz badań CAWI, w ramach przeprowadzonego badania zostało przeprowadzonych 7 telefonicznych pogłębionych wywiadów (TIDI) z lokalnymi liderami opinii.

3.2 ANALIZA SZCZEGÓŁOWA

Największe atuty promocyjne, wizytówka, wyróżnik gminy Strzelin

Wg lokalnych liderów opinii głównym atutem, wizytówką gminy Strzelin, podobnie jak w przypadku opinii mieszkańców, są kamieniołomy oraz walory przyrodnicze, wzgórza strzelińskie, a także tereny wokół Białego Kościoła:

> *Zdecydowanie kamieniołomy są charakterystyczne dla tego miejsca. Ciekawą rzeczą, jeżeli chodzi o promocję, możliwości promocyjne jest ośrodek wypoczynku w Białym Kościele. Jednak jest on w takim stanie a nie innym i trochę ciężko w oparciu o ten ośrodek budować swoją markę. W przyszłości są plany, żeby to miejsce trochę inaczej wyglądało i zdecydowanie lepiej wpływało na promocję naszego regionu. (Respondent nr 3).*

> *Najbardziej kojarzona (gmina) jest z miejscem, które znajduje się w miejscowości Biały Kościół – stawy razem z domkami turystycznymi. Ponadto mówi się jeszcze o Gromniku, chociaż to już jest inna gmina, poniekąd też jest to łączone ze Strzelinem Jest to największe wzgórze w pasie wzgórz strzelińskich. (Respondent nr 5).*

Lokalni liderzy opinii tak jak mieszkańcy wyróżnika gminy Strzelin upatrują też w jej położeniu. Podkreślają również zwiększającą się rolę sportu w kreowaniu wizerunku gminy.

> *Atutem jest też bliskość do Wrocławia. Praca, dostęp do kultury. (Respondent nr 2).*

> *Jeżdżę dużo po Polsce, wszyscy Strzelin kojarzą z kamieniołomami: kamieniołomy, granit, ale zaczynają kojarzyć też z naszym Aqua Parkiem i ze sportem: siatkówka, tenis stołowy. (Respondent nr 4).*

Pojawiła się również opinia, iż wyróżnikiem gminy Strzelin może stać się pozytywny, kompetentny sposób sprawowania władzy:

> *Pani burmistrz, która wychodzi do ludzi. Polityka, która doprowadza do tego, że gmina dociera do szarych ludzi tzw. ostatnie ogniwo. Nikt nie jest odsyłany z kwitkiem, zawsze z każdym chętnie porozmawia, ewentualnie przekieruje sprawę. (Respondent nr 7).*

Słabe strony marki gminy Strzelin

W opinii lokalnych liderów opinii słabą stroną marki gminy Strzelin, blokującą jej dalszy rozwój, jest przede wszystkim infrastruktura drogowa i kolejowa. Brak połączenia z większymi ośrodkami np. z Wrocławiem.

> *Zaniedbana jest komunikacja drogowa, ciąg Strzelin – Ziębice – Paczków – Grodków. Kolej też jest zaniedbana (30-40 km/godzinę). (Respondent nr 1).*

> *Komunikacja z Wrocławiem – przede wszystkim kolej. Jest tylko jeden tor, odległość 30 km powinniśmy pokonywać w pół godziny. Komunikacja drogowa – jest słabo rozwinięta, brakuje obwodnicy dla miasta. (Respondent nr 2).*

Jesteśmy gminą, która nie ma zbyt wielu atutów, ale gdybyśmy to połączyli co mamy z bliskością Wrocławia, możliwością zwiedzania pięknej ziemi Dolnośląskiej…obecnie wygląda to za słabo. (Respondent nr 4).

Rozwój marki gminy Strzelin blokuje też brak miejsc noclegowych. Ten mankament jak i zły stan infrastruktury drogowej, kolejowej to główne przeszkody rozwój wizerunku gminy Strzelin jako gminy turystycznej:

Jest pewien problem, jeżeli chodzi o miejsca noclegowe. W samym mieście jest tylko jeden hotel plus jakieś inne noclegi. Potrzebny jest chociaż jeszcze jeden hotel, żeby był konkurencją dla tego istniejącego. Problem z noclegami jest na poziomie powiatu, gospodarstw agroturystycznych jest zbyt mało, mimo tego, że ten teren jest dość ciekawy pod różnym względem. (Respondent nr 3).

Nie ma tu noclegów, nie ma bazy noclegowej w naszej gminie. Robimy imprezy, zapraszam ludzi z Polski, nie ma ich gdzie przenocować, a jak już są to narzekają. Poza miastem jest jakaś agroturystyka, ale to jest na 8, 12 osób. W Nysie np. można przenocować parę tysięcy ludzi, u nas 50 nie ma jak. (Respondent nr 4).

Liderzy opinii, w kontekście budowy marki gminy Strzelin, zwracają też uwagę na brak reprezentowanych punktów – zniszczony rynek miasta.

Rynek Strzeliński jest nieodbudowany. Nie może to do końca przyciągnąć kogoś do zamieszkania.(Respondent nr 1)

Strzelin miał tego pecha, że w odróżnieniu od innych miast Dolnego Śląska był makabrycznie zniszczony w czasie końcowych działań wojennych. Odbudowa tego była tak trochę robiona „bez pomyślunku", bez jakiejś koncepcji, która pozwoliłaby zachować te największe walory, czyli starówkę, rynek, ratusz, a nie robić takie „maszkary", które teraz stoją w rynku. Ten teren przez bardzo wiele lat był traktowany jako spichlerz, miejsce gdzie się produkowało buraki, zboże, a więc nie przykładało się żadnej wagi do spraw turystycznych, do promocji miasta
i okolicy, mimo że tereny są piękne, pagórkowate. (Respondent nr 6).

Ocena dotychczasowej Strategii Promocji Gminy

Lokalni liderzy opinii zostali poproszeni również o ocenę dotychczasowej promocji gminy Strzelin, w tym zapisów Strategii Promocji Gminy.

Wg badanych działaniami wartymi kontynuowania jest promocja gminy poprzez targi turystyczne, czy współpracę z miastami partnerskimi.

Warto kontynuować takie działania jak: udział w jakichś targach turystycznych, czy tego rodzaju imprezach. Promocja gminy na nich. (Respondent nr 3).

Niewątpliwie spory ruch nastąpił na linii kontaktów z miastami partnerskimi, widać tu ożywienie, ale to dotyczy tylko tego zagadnienia. (Respondent nr 4).

Pożądane jest kontynowanie rozwoju materiałów promocyjnych dotyczących turystyki. Przetłumaczenie, zwłaszcza na język czeski, istniejących już folderów, ulotek. Dopracowanie promocji

w Internecie – rewitalizacja portalu pod kątem informacji turystycznych. Z nowych propozycji promocji pojawił się sponsoring oraz realizacja cyklu wywiadów ze znanymi osobami pochodzącymi z tych terenów. Wskazane jest również zwiększenie zakresu promocji – promocja gminy poza regionem.

> *Należy utrzymać to co do tej pory jest robione: jakieś foldery, z pięknymi opisami naszej Ziemi Strzelińskiej. (…) Najlepsze źródła przekazu to Internet i papier. Foldery, które będą wędrować z rąk do rąk i porządna strona internetowa. Gmina ma swoją stronę, ale nie określiłbym jej mianem dynamicznej. Trzeba ją zrobić bardziej pod kątem turystyki, zwiedzania i propagowania naszych terenów pod zabudowę przemysłową. Trzeba też zadbać o wielojęzyczność folderów (przede wszystkim dla turystów z Czech). (Respondent nr 5).*
>
> *Kontynuować: Dni Strzelina, Dzień promocji produktu lokalnego. Brakuje: porządnej, rozwiniętej strony internetowej. Reklamy na szczeblu lokalnym i nie tylko. (Respondent nr 7).*
>
> *Powinna (gmina) też wprowadzić promocję pośrednią, np. sponsoring. Propagowane logo gminy. Może to trafić do szerokiego grona odbiorców. (Respondent nr 3).*
>
> *Promocja poprzez wywiady ze sławnymi osobami z naszych okolic: Saleta, Wieczorek. (Respondent nr 1).*
>
> *Trzeba też z większą ekspansją ruszyć do środków masowego przekazu, tych poza strzelińskich, a więc do tv, radia Wrocław, czy też TV centralnej, aby ta promocja była większa. Jest pewna grupa ludzi, która robi to bardzo dobrze, powstało dużo elementów, że jak się przyjeżdża to można i przeczytać o tym i pooglądać przez elementy optyczne sprawy, które dużo mówią o historii tej ziemi. (Respondent nr 6).*
>
> *Brakuje mi żeby te pieniądze inwestować w promocję regionalną, ponadregionalną. (Respondent nr 3).*

Wg liderów opinii wskazane jest wzmocnienie w obecnym przekazie promocyjnym informacji o turystyce. Wraz z promocją turystyki powinny być realizowane działania mające na celu uwiarygodnienie wizerunku gminy jako gminy turystycznej: remont zabytków (rynek, Stary Browar), udostępnienie ich do zwiedzania (w tym kamieniołomów), znalezienie lokalnego produktu (znaku rozpoznawczego gminy Strzelin), powstanie nowych miejsc nodegowych.

> *Za mało jesteśmy promowani turystycznie (…). Ważna jest kwestia zabytków, które jeszcze nie zostały do końca wyremontowane (chodzi przede wszystkim o Rynek, ale też Stary Browar) – potrzeba więcej środków w tym kierunku. (Respondent nr 1).*
>
> *Gdyby była fajna baza noclegowa, można byłoby tych ludzi ściągać. Chętnie zorganizowałbym tu jakiś turniej, czy zgrupowanie kadry siatkówki, ale nie mam gdzie tych ludzi przenocować. (Respondent nr 4).*
>
> *Musimy znaleźć swój lokalny produkt. Niewątpliwym produktem są złoża kamienia wokół, jeden z największych kamieniołomów w Europie, ale nie można go zwiedzać. Mimo że jest w rękach prywatnych, coś należy zrobić, aby była możliwość zwiedzania tych kamieniołomów (nie jest to przecież coś powszedniego, co można na co dzień zobaczyć). (Respondent nr 6).*
>
> *Udostępnienie Ratusza, Zamek Książąt Brzeskich, podziemia pod Strzelinem (trzeba je wyremontować). Należy się dogadać też z szefem kamieniołomów strzelińskich. Wycieczki na*

godzinę, dwie, trasą odpowiednio zabezpieczoną. Daje to już np. możliwość na jednodniowe wycieczki szkolne. (Respondent nr 7).

Drugą „gałęzią", tematem promocji ujętym w strategii gminy powinna być przedsiębiorczość, inwestycje, budowanie wizerunku gminy jako prężnie rozwijającej się z licznymi terenami inwestycyjnymi. Uwiarygodnieniem tego komunikatu mogą być silne skojarzenia gminy z przemysłem wydobywczym i położenie – bliskość Wrocławia. Bliska lokalizacja stolicy dolnego śląska może stanowić również promocje gminy jako tzw. „sypialni", „peryferii" Wrocławia.

Za mało jesteśmy promowani turystycznie jak i w zakresie rozwoju przemysłu. (Respondent nr 1).

Życie pisze promocję każdej gminy. Promocją powinny być grunty przemysłowe. Gminę powinno się pokazać jako lepszą sypialnię dla Wrocławia (mamy ładne tereny, dobrą infrastrukturę sportową) – tego brakuje. (Respondent nr 2).

Znajomość logo i hasła gminy Strzelin

Znajomość logo i hasła gminy wśród liderów opinii jest słaba. Wg badanych elementy identyfikacji wizualnej nie są odpowiednio rozpromowane. Poza tym, o ile w przypadku hasła gminy odnotowano pozytywne komentarze, tak w odniesieniu do logo zanotowano negatywne opinie i sugestie, iż znakiem wizualnym powinien być herb miasta.

Logiem powinien być herb, nie ma takiego podobnego w Polsce. Do hasła nie przywiązywałem wagi. (Respondent nr 1).

Nie widać tego (hasła, logo), chyba znają je tylko burmistrz i ludzie, którzy zajmują się promocją. (Po odczytaniu hasła). Ja pamiętam to logo, widzę je przed oczami, ale nie byłem pewien czy „Strzelin wysoko mierzy" czy „Strzelin jest wysoko". (Respondent nr 2).

Logo znam, ale hasła nie kojarzę. (Po odczytaniu hasła) No i świetnie, doskonale. (Respondent nr 5).

Nie wiem, musiałbym zerknąć. (Po odczytaniu hasła) To brzmi dumnie. (Respondent nr 6).

Pożądane kierunki, cele promocji w Strategii Promocji Gminy Strzelin

Tak jak w przypadku oceny dotychczasowej promocji Gminy Strzelin, lokalni liderzy opinii wskazywali na zaniedbania, niedociągnięcia w promocji gminy jako gminy turystycznej oraz miejsca atrakcyjnego dla rozwoju przedsiębiorczości i potrzebę rozwoju w tym kierunku, tak również w pytaniu bezpośrednim o cele dalszej promocji wskazywali głównie na te dwa elementy: turystyka i przedsiębiorczość.

Uwiarygodnieniem dla promocji gminy jako miejsca atrakcyjnego dla rozwoju przedsiębiorczości ma być m.in. przynależność do wałbrzyskiej strefy ekonomicznej, która już przynosi pozytywne efekty. Liderzy opinii w promocji przedsiębiorczości upatrują dalszego rozwoju gminy. Pojawiają się sugestie, iż rozwój ten powinien zostać ukierunkowany na przemysł rolniczy. Przy promocji gminy jako gminy turystycznej badani podkreślali potencjał gminy – walory przyrodnicze, zabytki, ale jednocześnie ponownie wspominali o konieczność budowy zaplecza gastronomiczno – hotelowego.

Turystyka ze względu na piękne tereny, zieleń, możliwość jazdy rowerami, piesze wędrówki. (Respondent nr 5).

Obecnie nasze możliwości jeżeli chodzi o bazę gastronomiczno-hotelarską są średnie. Należy iść w tym kierunku, żeby stworzyć lepszą bazę. (Respondent nr 2).

Strzelin nie ma obiektu hotelarskiego, średniej klasy, gdzie można byłoby położyć „dwa autobusy". Gdy organizuję jakąś imprezę sportową, mam z tym duży problem. Obecny hotel jest za drogi dla sportowców typu: szkolny związek sportowy, czy ludowe zespoły sportowe. Nie ma bazy hotelarskiej, która zapewniłaby ok 100 miejsc noclegowych w samym Strzelinie. (Respondent nr 6)

Promocja gospodarcza, powiązanie też z miejscem atrakcyjnym dla rozwoju przedsiębiorczości. Jesteśmy uczestnikami strefy wałbrzyskiej, mamy powierzchnie do zagospodarowania. (Respondent nr 1).

Promocja jako miejsca atrakcyjnego dla rozwoju przedsiębiorczości. Jak będą firmy, to będą pieniądze, jak będą pieniądze, to na pewno będą wszyscy zadowoleni; jak będą firmy, będą podatki; mam już trochę firm wokół, jeżdżę po Polsce – inni nam zazdroszczą, że coś w tym aspekcie tutaj się dzieje, warto inwestować, to się zwraca. (Respondent nr 4).

Obecne inwestycje ściągnęły sobie z zewnątrz fachowców. Bardziej bym się skłaniał w kierunku rolnictwa: przetwórstwo rolno – spożywcze, np. produkcja ketchupów, przecierów pomidorowych. (Respondent nr 6).

Elementem uzupełniającym w Strategii Promocji Gminy Strzelin obok promocji atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej i miejsca atrakcyjnego dla rozwoju przedsiębiorczości powinna być promocja gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania. W przekonaniu lokalnych liderów opinii potencjałem tego typu działań jest przede wszystkim położenie gminy – bliskość Wrocławia, walory przyrodnicze oraz systematyczny rozwój infrastruktury rekreacyjnej m.in. basen, parki. Poprawy na pewno wymagałaby by jeszcze komunikacja i infrastruktura drogowa.

Promocja jako miejsca atrakcyjnego dla zamieszkania. Miasto o dużej ilości zieleni, rozpoczęliśmy budowę ścieżek rowerowych, szpital, przychodnie, Aqua Park, Wzgórza Strzelińskie, Biały Kościół. (Respondent nr 1).

Promocja jako miejsce do zamieszkania. Im więcej mieszkańców, tym większe wpływy z podatków dla budżetu gminy i dzięki temu więcej środków na rozwój. Walory: bardzo dobre tereny turystyczne, bliskość Wrocławia, mało uciążliwy przemysł, szanse rozwoju przy poprawie komunikacji. (respondent nr 2).

Strzelin i okoliczne wioski już powoli jest sypialnią dla Wrocławia. Promocja jako miejsca atrakcyjnego dla rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjnego do zamieszkania. (Respondent nr 5).

Strzelin jest dość atrakcyjnie położony, dobre połączenie, blisko autostrady, blisko do Wrocławia. Patrząc po cenach mieszkań, Strzelin mieści się w tym dolnym przedziale, mieszkania są tanie, ale specjalnie chętnych do zamieszkania tutaj nie ma. (Respondent nr 6).

Atuty gminy jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania, to przede wszystkim Wzgórza Strzelińskie, piękne tereny. (Respondent nr 7).

Wizerunek gminy Strzelin

Grafika 1. Wizerunek gminy Strzelin – cytaty z techniki projekcyjnej „personifikacja”.

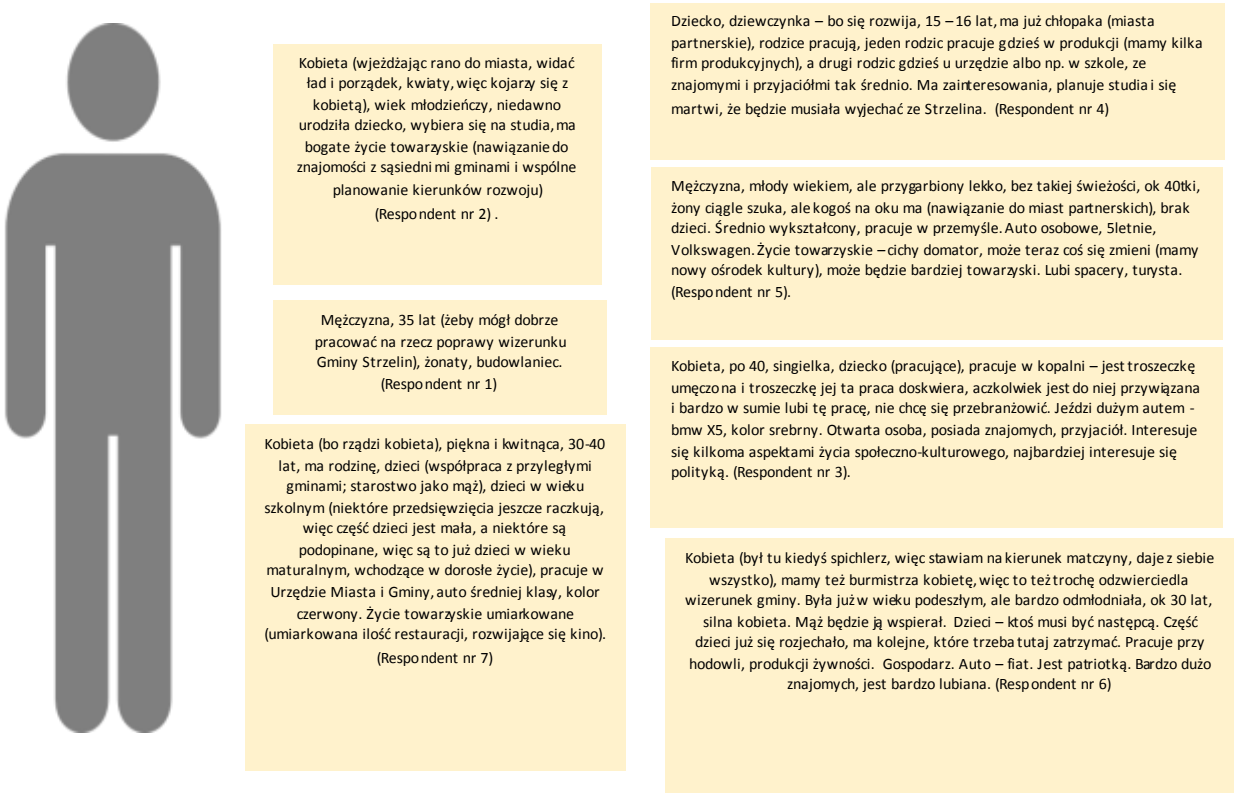

Większość zebranych podczas techniki projekcyjnej „personifikacja” wypowiedzi liderów opinii (por. grafika nr 1) wskazuje, iż obecnie wizerunek gminy Strzelin, w tej grupie, jest pozytywny. Gmina postrzegana jest jako młoda (30 – 40 lat), chcąca się rozwijać, mająca aspiracje (studia, poszerzanie wiedzy), ale posiadająca też już na swoim koncie pewien dorobek (odchowane dzieci jako archetyp oddanych inwestycji). Niektórzy badani mocno akcentują zmianę wizerunku „Była już w wieku podeszłym, ale bardzo odmłodniała, ok. 30 lat” (Respondent nr 6), „Piękna i kwitnąca” (Respondent nr 7) „Cichy domator, może teraz coś się zmieni” (Respondent nr 5).

Nie bez znaczenia jest również, iż z 7 powstałych wizerunków aż 5 utożsamia gminę z kobietą. Z pewnością na taki wizerunek wpływ ma pełnienie aktualnej funkcji burmistrza Strzelina przez Dorotę Pawnuk, ale w uzasadnieniu takiej projekcji pojawiają się również komentarze nawiązujące do poprawy estetyki miasta, pojawiających się rabat kwiatowych. Archetyp kobiety – matki wskazuje także na opiekuńczość, dbanie o wartości rodzinne. W stworzonych wizerunkach pojawia się również aspekt towarzyskości. Nawet jeśli stworzone „persony” nie są prototypem ekstrawertyka („bogate życie towarzyskie” vs „cichy domator”), to budzą ciepłe uczucia i mają satysfakcjonujące, szczęśliwe życie rodzinne. Generalnie gmina Strzelin w percepcji liderów opinii jest otwarta i budzi sympatię („Jest bardzo lubiana” (Respondent nr 6)).

Wizerunek gminy Strzelin za 10 lat

Liderzy opinii w pozytywnych świetle widzą przyszłość gminy. W ich przekonaniu w ciągu następnych 10 lat zostaną zrealizowane najważniejsze inwestycje: poprawiona zostanie infrastruktura drogowa (dojazd do Wrocławia), zostanie przeprowadzona rewitalizacja rynku, gmina będzie atrakcyjna zarówno pod kątem turystycznym (jednym z ważniejszych ośrodków w regionie będzie ośrodek w Białym Kościele) jak i przemysłu, zwłaszcza spożywczego. Zrealizowana zostanie Strategia Rozwoju Gminy Strzelin. Z opinii liderów można wyczytać, że za 10 lat gmina Strzelin nie będzie już gminą rozwijającą się a gminą rozwiniętą. Co do liczby mieszkańców, to w tej kwestii zdania są podzielone („Będzie trochę ubywało ludzi - nie dość, że wyjeżdżają za granicę, to jeszcze przepływają do dużych miast" vs „Będzie miała większą ilość mieszkańców"), ale na pewno będzie atrakcyjnym miejscem zamieszkania.

> *Odbudujemy już rynek strzeliński, w tym też zabytki. Infrastruktura drogowa. Jeżeli będziemy mieć silne wsparcie w Urzędzie Marszałkowskim, też nam się uda. (Respondent nr 1).*

> *Marzy mi się pięknie rozwinięta baza ośrodka wypoczynku w Białym Kościele. Pięknie wyremontowane drogi, utrzymana zieleń, obwodnica miasta (nie wjeżdżamy do miasta z ruchem ciężarowym). Mamy strefę przemysłową koło drogi krajowej 39. Mamy wyremontowaną drogę kolejową, dobry dojazd do Wrocławia. Marzy mi się też żeby powstało kilka terenów rekreacyjno-sportowych, boisko ze sztuczną nawierzchnią. Odbudowany ratusz i tętniący życiem rynek. (Respondent nr 2).*

> *Na tle Polski będzie taka chyba średnio bogata, nie będzie biedna. Będzie gdzieś tam dobrze powodziło się w tej gminie. Będzie fajna infrastruktura i taka kulturalna i sportowa. Już coś się dzieje. Będzie trochę ubywało ludzi - nie dość, że wyjeżdżają za granicę, to jeszcze przepływają do dużych miast. Będzie to spokojna gmina, kulturalna, z dobrą infrastrukturą. Niezbyt biedna, niezbyt bogata, ale raczej w kierunku bogatej. (Respondent nr 4).*

> *Idąc myślą poprzedniego pytania – 40latek, prężny, wysportowany, dobrze ubrany, mający już rodzinę itd. Poznający świat i najbliższe tereny, jest przedsiębiorcą. Myślę, że zmieni się możliwość zwiedzania kamieniołomów. Nastąpi ewentualne unowocześnienie ośrodka w Białym Kościele. Przygotuje się tereny pod zabudowę indywidualną – ściągnięcie dodatkowych mieszkańców, czy to letniskowych, czy też stałych. (Respondent nr 5).*

> *Gmina, która będzie miała znacznie poprawioną infrastrukturę drogową, szczególnie dróg mocnych (wozi się surowce skalne, które są ciężkie). Będziemy mieć bardzo dobre połączenie z Wrocławiem. Doczekamy się bardzo dużej rozbudowy, modernizacji i unowocześnienia naszego ośrodka wypoczynku w Białym Kościele (…). Będzie funkcjonowała duża fabryka (przynajmniej jedna, dwie), przetwórnia owocowo – warzywna (nie tylko dla naszego rynku, ale też na eksport). Postawimy też na rozwój przemysłu. Chciałbym też, żeby uległa dużej modernizacji linia kolejowa, żeby poszła droga dwutorowa do granicy. (Respondent nr 6).*

> *Gmina z dobra infrastrukturą drogową, z zapleczem restauracyjno-noclegowym, gdzie ludzie będą chcieli przyjechać. Jak ktoś wyjdzie do restauracji, potem będzie mógł wpaść do kina, zostanie na noc, a rano pozwiedza sobie ratusz plus kamieniołomy i Wzgórza Strzelińskie ewentualnie. Gmina bardziej kolorowa, bardziej dla ludzi z zewnątrz. Będzie miała większą ilość mieszkańców. (Respondent nr 7).*

4. ANEKS

4.1 ANKIETA CAWI

Zapraszamy **wszystkich Mieszkańców miasta i gminy Strzelin** do udziału w opracowaniu **Strategii Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2015-2022**. Obecnie przeprowadzamy badanie, którego celem jest poznanie opinii mieszkańców dotyczące jakości życia w mieście oraz poznanie potrzeb i oczekiwań wobec dalszego rozwoju Gminy Strzelin.

Prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania zawarte w poniższym kwestionariuszu. Ankieta jest anonimowa, wszystkie informacje będą analizowane wyłącznie statystycznie. Wypełnienie kwestionariusza nie powinno zająć Państwu więcej niż kilka minut; prosimy klikać we właściwą odpowiedź lub uzupełnić miejsca wykropkowane.

1. **Z czego słynie gmina Strzelin, jakie są jej największe atuty? Proszę wskazać max. 3 odpowiedzi**
   a. .....
   b. .....
   c. .....

2. **Jak Pani/Pan ocenia gminę Strzelin z punktu widzenia warunków życia? Oceny proszę dokonać w skali 1-5, gdzie 1-bardzo źle, 2-raczej źle, 3-przeciętnie, 4- raczej dobrze, 5-bardzo dobrze.**

	1. Bardzo źle	2. Raczej źle	3. Przeciętni	4. Raczej dobrze	5. Bardzo dobrze
1. Bezpieczeństwo mieszkańców					
2. Bezpieczeństwo na rynku pracy					
3. Opieka społeczna					
4. Możliwość rozwijania się, podnoszenia kwalifikacji					
5. Publiczna opieka zdrowotna (szpital, przychodnie)					
6. Kanalizacja					
7. Stan środowiska naturalnego					
8. Jakość wody					
9. Stan ulic i chodników					
10. Czystość i estetyka					
11. Komunikacja miejska (transport publiczny)					
12. Placówki handlowe					
13. Placówki gastronomiczne					
14. Dostęp do sportu i rekreacji					
15. Dostęp do kultury i rozrywki					
16. Oferta zagospodarowania czasu wolnego					
17. Oświata (szkoły podstawowe, gimnazja)					
18. Warunki mieszkaniowe					

3. **Jakich miejsc jest za mało w gminie Strzelin? Proszę wskazać max. 3 takie miejsca.**
   a. Kawiarni
   b. Pubów

c. Miejsc rozrywki dla młodzieży
d. Placów zabaw dla dzieci
e. Bibliotek
f. Ścieżek rowerowych
g. Otwartych punktów dostępu do Internetu HOT SPOT
h. Parków i skwerów
i. Klubów seniora/domów dziennego pobytu dla seniorów
j. Miejsc noclegowych
k. Terenów inwestycyjnych
l. Infrastruktury sportowo-rekreacyjnej np. boisk, hal sportowych, basenów, otwartych siłowni
m. Innych miejsc, proszę podać.....

4. Proszę powiedzieć, czy w Pana/Pani opinii w czasie ostatnich 5 lat uległy poprawie czy pogorszeniu następujące elementy życia w gminie Strzelin:

	Pogorszenie	Bez zmian	Poprawa
1. Bezpieczeństwo mieszkańców			
2. Bezpieczeństwo na rynku pracy			
3. Opieka społeczna			
4. Możliwość rozwijania się, podnoszenia kwalifikacji			
5. Publiczna opieka zdrowotna (szpital, przychodnie)			
6. Kanalizacja			
7. Stan środowiska naturalnego			
8. Jakość wody			
9. Stan ulic i chodników			
10. Czystość i estetyka			
11. Komunikacja miejska (transport publiczny)			
12. Placówki handlowe			
13. Placówki gastronomiczne			
14. Dostęp do sportu i rekreacji			
15. Dostęp do kultury i rozrywki			
16. Oferta zagospodarowania czasu wolnego			
17. Oświata (szkoły podstawowe, gimnazja)			
18. Warunki mieszkaniowe			

5. Co przede wszystkim należałoby zrobić w najbliższych 10 latach, aby w przyszłości zwiększyć rolę gminy Strzelin w regionie? Proszę wskazać max. na 5 odpowiedzi.

a. rozwinąć szkolnictwo zawodowe
b. rozwinąć szkoły podstawowe i gimnazjalne
c. Rozwinąć instytucje kultury
d. Stworzyć warunki rozwoju dla istniejących i nowych firm
e. Rozwinąć ośrodki sportu i rekreacji
f. Wzmocnić instytucje administracyjne
g. Rozwijać komunikację lokalną i regionalną
h. Promować zabytki i atrakcje historyczne
i. Postawić na rozwój terenów zielonych
j. Rozwijać infrastrukturę turystyczno -rekreacyjną– szlaki rowerowe, szlaki wodne (kajaki), itp.
k. Zwiększyć bezpieczeństwo w mieście
l. Dostosować ulice i budynki do potrzeb ludzi niepełnosprawnych
m. Poprawić estetykę miasta, remonty i renowacje budynków i ulic itp.
n. Wzmocnić współpracę z sąsiadującymi gminami,

o. Wzmocnić udział organizacji pozarządowych/społecznych w podejmowaniu decyzji dot. rozwoju miasta
p. Inne działania, proszę podać, jakie……

10 Skąd czerpie Pan/i informację o działaniach podejmowanych przez Strzeliński samorząd?

a. Tablica ogłoszeń w Urzędzie
b. Strona internetowa Urzędu
c. lokalne media
d. Z przekazu ustnego od sąsiadów, znajomych, rodziny
e. Od urzędników - załatwiając sprawę w Urzędzie
f. portale społecznościowe
g. Inne, jakie ……

Powoli zbliżamy się już do końca naszego wywiadu. Przed nami 3 ostatnie pytania.

11. Jaka jest Pana/Pani zdaniem kluczowa inwestycja do wykonania na terenie Gminy Strzelin?

……

12. Jaki jest wg Pana/Pani opinii najważniejszy/największy problem Gminy Strzelin?

……

13. Jak ocenia Pan/Pani ogólne warunki życia w gminie Strzelin?

Bardzo dobre	Dobre	Przeciętne	Złe	Bardzo źle

14. Proszę, oceniając poszczególne stwierdzenia dokonać oceny swojej sytuacji wskazując właściwą odpowiedź przy danym stwierdzeniu.

	Tak	**Raczej tak**	**Nie mam zdania**	**Raczej nie**	**Nie**
Jestem osobą szczęśliwą					
Poważnie zastanawiam się nad zmianą miejsca zamieszkania					
Lubię swoją pracę/szkołę					
W moim mieście czuję się bezpiecznie					
Nie odczuwam zagrożenia przestępczością					
Moja sytuacja finansowa jest dobra					
Jestem zadowolony(a) ze swojej sytuacji rodzinnej					
Czuję dumę z bycia mieszkańcem gminy					

METRYCZKA

1. **Płeć respondenta**
   a. Kobieta
   b. Mężczyzna

2. **Proszę podać swój wiek**
    a. 18 – 24 lata
    b. 25 – 34 lata
    c. 35 – 44 lata
    d. 45 – 54 lata
    e. 55 – 64 lata
    f. 65 i więcej lat

3. **Wykształcenie**
    a. Podstawowe (oraz niepełne podstawowe i gimnazjalne)
    b. Zawodowe
    c. Średnie
    d. Wyższe

4. **Miejsce zamieszkania:**
    a. Strzelin
    b. Poza miastem Strzelin

4.2 SCENARIUSZ TIDI

WYWIAD IDI – NT. OKREŚLENIA OGÓLNEGO POTENCJAŁU

1. **Co jest wg P. największym atutem promocyjnym / wizytówką/ wyróżnikiem gminy Strzelin?**
2. **Proszę wskazać słabą stronę marki gminy Strzelin (ANK. – nie czytać odpowiedzi – w przypadku braku odp. można zasugerować i podpytać czy może chodzi, o któryś z poniższych elementów - proszę wskazać max. 2 elementy):**
    a. Brak silnych i rozwiniętych produktów turystycznych/ rekreacyjnych
    b. Słaba oferta oraz zagospodarowanie rekreacyjne
    c. Brak systemu identyfikacji wizualnej marki i spójnego systemu komunikacji marketingowej
    d. Rozproszone i słabo dostępne informacje o atrakcjach i walorach
    e. Inne jakie

3. **A jak P. ocenia dotychczasową promocję gminy Strzelin, w tym zapisów Strategii Promocji Gminy – co warto kontynuować, co przyniosło efekt; czego brakuje w obecnym przekazie promocyjnym/ informacyjnym?**
4. **A zna P. dotychczasowe logo i hasła gminy Strzelin ? (ANK. nie czytamy odp. – prawidłowa odp. to: Strzelin mierzy wysoko; PROSZĘ ZAPISAĆ WSZYSTKIE ODPOWIEDZI – DOKŁADNE WYPOWIEDZI RESPONDENTÓW)**
5. **Jakie wg P. powinny być pożądane kierunki / cele promocji w Strategii Promocji Gminy Strzelin? (ANK. odczytać i wskazać max. 3)**
    - Promocja atrakcyjności turystyczno- rekreacyjnej
    - Promocja atrakcyjności kulturowej
    - Promocja gospodarcza

- Promocja jako miejsca atrakcyjnego dla rozwoju przedsiębiorczości
- Promocja jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania

6. **Przed nami już ostatnie pytanie: proszę sobie wyobrazić gminę Strzelin jako człowieka, to jak opisałby P. tę osobę – kto to jest – kobieta/mężczyzna, ile ma lat, czy jest żonaty/mężatka, czy ma rodzinę, dzieci, kim jest, gdzie pracuje, jakim autem jeździ, czy ma znajomych czy przyjaciół?**
7. **A jak P. sobie wyobraża gminę Strzelin za 10 lat – jaka to wówczas będzie gmina – proszę ją scharakteryzować.**

IV. SPIS TABEL, MAP I WYKRESÓW

Tabela 1. Budynki mieszkalne w gminie Strzelin, na tle danych dla gmin powiatu strzelińskiego, powiatu strzelińskiego, województwa dolnośląskiego oraz kraju.....19
Tabela 2. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Strzelin, na tle danych dla powiatu strzelińskiego, województwa dolnośląskiego oraz kraju. 19
Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Strzelin, na tle danych dla powiatu strzelińskiego, województwa dolnośląskiego oraz kraju.....20
Tabela 4. Sieć wodociągowa gminy Strzelin. 21
Tabela 5. Sieć kanalizacyjna gminy Strzelin. 22
Tabela 6. Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca. 24
Tabela 7. Urodzenia żywe, zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Strzelin.....28
Tabela 8. Migracje w gminie Strzelin. 28
Tabela 9. Liczba osób korzystających z opieki społecznej wg kryterium dochodowego.....30
Tabela 10. Gospodarstwa domowe korzystające z opieki społecznej wg kryterium dochodowego.....30
Tabela 11. Udział osób korzystających z opieki społecznej wg kryterium dochodowego w ludności ogółem.....30
Tabela 12. Działalność Straży Miejskiej w gminie Strzelin.....32
Tabela 13. Liczba przestępstw i zdarzeń drogowych w gminie Strzelin.....32
Tabela 14. Interwencje straży pożarnej na obszarze gminy Strzelin. 33
Tabela 15. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Strzelin. 34
Tabela 16. Liczba uczniów liceów i techników. 34
Tabela 17. Dane dot. czytelnictwa. 37
Tabela 18. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców. 44
Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON z obszaru gminy Strzelin ...45
Tabela 20. Podmioty gospodarcze – wskaźniki. 46
Tabela 21. Najważniejsze podmiot gospodarcze działające na obszarze gminy Strzelin. 47
Tabela 22. Najważniejsze inwestycje infrastrukturalne na terenie gminy Strzelin. 52
Tabela 23. Dochody gmin w przeliczeniu na mieszkańca. 55
Tabela 24. Elementy, z których słynie gmina Strzelin. 95
Tabela 25. Kluczowa inwestycja do wykonania na terenie Gminy Strzelin. 100
Tabela 26. Najważniejszy problem gminy Strzelin.....101

Mapa 1. Gmina Strzelin 8
Mapa 2. Gmina Strzelin na tle sieci dróg krajowych i wojewódzkich. 17
Mapa 3. Mapa ścieżek rowerowych i szlaków pieszych na obszarze Wzgórz Strzelińsko-Niemczańskich.....18

Wykres 1. Ludność gminy Strzelin wg faktycznego miejsca zamieszkania. 25
Wykres 2. Ludność gminy Strzelin wg struktury wieku. 26
Wykres 3. Ludność gminy Strzelin wg struktury wieku – porównanie danych z 2014 i 2005 roku. 27
Wykres 4. Ludność gminy Strzelin wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. 27
Wykres 5. Nodegi udzielone Polakom. 41
Wykres 6. Nodegi udzielone turystom zagranicznym. 41
Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Strzelin. 45

Wykres 8. Liczba bezrobotnych w gminie Strzelin w latach 2010 – 2014. 48
Wykres 9. Dochody gminy Strzelin w latach 2009 – 2014. 55
Wykres 10. Konfrontacja mocnych i słabych stron do szans i zagrożeń (pytania 1-4).....73
Wykres 11. Konfrontacja szans i zagrożeń do mocnych i słabych stron (pytania 5-8).....74
Wykres 12. Miejsce zamieszkania.....93
Wykres 13. Wiek [%]. 93
Wykres 14. Wykształcenie. 94
Wykres 15. Płeć. 94
Wykres 16. Ocena poszczególnych warunków życia. 96
Wykres 17. Ocena poszczególnych warunków życia w perspektywie ostatnich 5 lat. 97
Wykres 18. Brakujące miejsca na terenie gminy Strzelin [%]. 98
Wykres 19. Sugerowane przedsięwzięcia w najbliższych 10 latach mające na celu zwiększyć rolę gminy Strzelin [%]. 99
Wykres 20. Źródła informacji nt. działań podejmowanych przez strzeliński samorząd. 100
Wykres 21. Ogólna ocena warunków życia w gminie Strzelin. 102
Wykres 22. Ocena satysfakcji z życia. 103

Grafika 1. Wizerunek gminy Strzelin – cytaty z techniki projekcyjnej „personifikacja” 109

„Strategia Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2015 - 2022."

OPRACOWANA PRZEZ:

INSTYTUT BADAWCZY IPC SPÓŁKA Z O.O.

Zespół w składzie:

KAMIL DRELICHOWSKI

ANNA GABORY

MAREK KARŁOWSKI

ARTUR KOTLIŃSKI

ADAM PALUCH

ŻANETA ROSIAK

JAROSŁAW SAWICKI

BOŻENA TYLIKOWSKA